

2024/1760

2024.7.5.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS TANÁCS (EU) 2024/1760 IRÁNYELVE

(2024. június 13.)

a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágításról, valamint az (EU) 2019/1937 irányelv és az (EU) 2023/2859 rendelet módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 50. cikke (1) bekezdésére, 50. cikke (2) bekezdésének g) pontjára és 114. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikke értelmében az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartásának, a szabadságnak, a demokráciának, az egyenlőségnek, a jogállamiságnak, valamint az emberi jogok tiszteletben tartásának az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: Charta) rögzített értékein alapul. Ezeknek az Unió létrehozását is vezérlő alapvető értékeknek, továbbá az emberi jogok egyetemességének és oszthatatlanságának, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában és a nemzetközi jogban foglalt elvek tiszteletben tartásának kell meghatároznia az Unió nemzetközi szintű szerepvállalását. Az Unió e szerepvállalás keretében elősegíti a fejlődő országok fenntartható gazdasági, szociális és környezeti fejlődését.
- (2) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 191. cikkével összhangban, a környezet minőségének magas fokú védelme és javítása, valamint az alapvető európai értékek előmozdítása az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i bizottsági közleményben foglaltaknak megfelelően az Unió prioritásai közé tartozik. E célkitűzések eléréséhez nemcsak a közigazgatási szervek közreműködésére, hanem a magánszereplők, különösen a vállalatok bevonására is szükség van.
- (3) A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról szóló, 2020. január 14-i közleményében a Bizottság elkötelezte magát a fenntarthatóságra való méltányos átállás érdekében Európa szociális piacgazdaságának korszerűsítése mellett, mégpedig annak biztosítása mellett, hogy senkit se hagyjunk hátra. Ez az irányelv a szociális jogok európai pillérét is erősíti majd, amely a méltányos munkafeltételeket biztosító jogok előmozdítását szolgálja. Részt képezi a tisztességes munka világszintű – a globális értékláncokra is kiterjedő – előmozdításához kapcsolódó uniós szakpolitikáknak és stratégiáknak, a világszerte biztosítandó tisztességes munkáról szóló, 2022. február 23-i bizottsági közleményben említetteknek megfelelően.
- (4) A vállalatok magatartása minden gazdasági ágazatban kulcsfontosságú az Unió fenntarthatósági célkitűzéseinek sikeres eléréséhez, mivel az uniós vállalatok – különösen a nagyvállalatok – a globális értékláncokra támaszkodnak. A vállalatoknak ugyancsak érdekükben áll az emberi jogok és a környezet védelme, különös tekintettel a fogyasztók és a befektetők e területeket érintő aggályainak erősödésére. Már több kezdeményezés indult az értékközpontú átalakulást támogató vállalkozások felkarolására uniós és nemzeti szinten egyaránt.
- (5) A felelős üzleti magatartásra vonatkozó hatályos nemzetközi normák előírják, hogy a vállalatoknak védeniük kell az emberi jogokat, és meghatározzák, hogyan kell gondoskodniuk a környezet védelméről a tevékenységeik során és az értékláncaik mentén. A vállalatok emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvekben (a továbbiakban: ENSZ-irányelvek) elismert módon a vállalatok feladata, hogy emberi jogi átvilágítás keretében azonosítsák,

⁽¹⁾ HL C 443., 2022.11.22., 81. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2024. április 24-i állásfoglalása (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2024. május 24-i határozata.

megelőzzék és mérsékeljék a tevékenységeik káros emberi jogi hatásait, valamint beszámoljanak arról, hogyan kezelik e hatásokat. Az ENSZ-irányelvek rögzítik, hogy a vállalkozásoknak kerülniük kell az emberi jogok megsértését, és kezelniük kell azokat a káros emberi jogi hatásokat, amelyeket okoztak, amelyekhez hozzájárultak, vagy amelyek saját tevékenységeik, leányvállalataik tevékenységei és közvetlen vagy közvetett üzleti kapcsolataik révén hozzájuk kötődnek.

- (6) Az emberi jogi átvilágítás fogalmát pontosították és részletesebben kifejtették a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) multinacionális vállalkozásokra vonatkozó irányelvei (a továbbiakban: MNE-irányelvek), amelyek a környezetvédelmi és az irányítási területre is kiterjesztették az átvilágítás alkalmazását. Az OECD felelős üzleti magatartáshoz szükséges kellő gondosságra vonatkozó útmutatása (a továbbiakban: a felelős üzleti magatartásra vonatkozó útmutatás) és ágazati útmutatása nemzetközileg elismert keret, amely az átvilágítás gyakorlati lépéseinek meghatározásával segít a vállalatoknak a tevékenységeik, ellátási láncok és más üzleti kapcsolataik tényleges vagy lehetséges hatásainak azonosításában, megelőzésében, mérséklésében és a kezelésükről való beszámolásban. Az átvilágítás fogalma a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO) a multinacionális vállalatokra és a szociálpolitikára vonatkozó elvekről szóló háromoldalú nyilatkozatában szereplő ajánlásokba is beépül.
- (7) Minden vállalkozás felelősséggel tartozik az emberi jogok tiszteletben tartásáért, hiszen azok egyetemesek, oszthatatlanok, egymástól kölcsönösen függenek, és egymással kölcsönösen összekapcsolódnak.
- (8) A tartós, inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés előmozdítására irányuló célkitűzések is szerepelnek az ENSZ fenntartható fejlődési céljai között, amelyeket 2015-ben az összes ENSZ-tagállam elfogadott. Az Unió maga is célul tűzte ki az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak teljesítését. A magánszektor közreműködik e célok elérésében.
- (9) A természeti vagy ember okozta veszélyekből fakadó hatások a globális értékláncokat is sújtják – különösen a kritikus fontosságú nyersanyagok értékláncait. A jövőben ráadásul valószínűleg növekedni fog a kritikus értékláncokat veszélyeztető sokkok gyakorisága és hatása. A magánszektor fontos szerepet játszhat a tartós, inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés előmozdításában, elkerülve ugyanakkor, hogy a belső piacon egyensúlyhiány alakuljon ki. Mindez rámutat arra, hogy meg kell erősíteni a vállalatok rezilienciáját az értékláncaikkal kapcsolatos kedvezőtlen forgatókönyvekkel összefüggésben, figyelembe véve az externáliákat, valamint a társadalmi, környezeti és irányítási kockázatokat.
- (10) Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye – amelynek az Unió és tagállamai is részes felei – alapján létrejött nemzetközi megállapodások, köztük a 2015. december 12-én, az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye alapján elfogadott Párizsi Megállapodás ⁽³⁾ és a közelmúltbeli glasgow-i éghajlati paktum, konkrét módokat határoznak meg az éghajlatváltozás kezelésére és a globális felmelegedés 1,5 °C alatt tartására. Az összes aláíró féltől elvárt konkrét intézkedéseken túlmenően a magánszektor szerepe – különösen a befektetési stratégiái – is központi jelentőségűnek tekinthető e célok elérésében.
- (11) Az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽⁴⁾ az Unió jogilag is kötelezettséget vállalt arra, hogy 2050-re klímasemlegessé válik, 2030-ig pedig legalább 55 %-kal csökkenti a kibocsátását. Mindkét kötelezettség-vállalás teljesítéséhez változtatni kell a vállalatok termelési és beszerzési módszerein. „Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai törekvésének fokozása – beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében” című, 2020. szeptember 17-i bizottsági közleményt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum (a 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai célterv) a különböző gazdasági ágazatoktól megkövetelt különböző mértékű kibocsátáscsökkentést modellezi, bár az Unió éghajlat-politikai célkitűzéseinek eléréséhez valamennyi forgatókönyv esetében jelentős csökkentésre van szükség. A célterv azt is kiemeli, hogy „a vállalatirányítási – többek között a fenntartható finanszírozással kapcsolatos – szabályok és gyakorlatok megváltoztatásának köszönhetően a vállalatulajdonosok és -vezetők tevékenységeikben és stratégiáikban prioritásként fogják kezelni a fenntarthatósági célkitűzéseket”. Az európai zöld megállapodásról szóló bizottsági közlemény szerint minden uniós intézkedést és szakpolitikát össze kell fogni annak érdekében, hogy az EU sikeres és igazságos átmenetet valósíthasson meg a fenntartható jövő érdekében. A közlemény azt is kimondja, hogy a fenntarthatóságot még inkább be kell építeni a vállalatirányítási

⁽³⁾ HL L 282., 2016.10.19., 4. o.

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

keretbe. Az (EU) 2022/591 európai parlamenti és tanácsi határozatban ⁽⁵⁾ foglalt, a környezet és az éghajlat területére irányuló uniós cselekvési keretrendszer célja, hogy igazságos, méltányos és inkluzív módon felgyorsítsa a zöld átállást egy klímasemleges, fenntartható, toxikus anyagoktól mentes, erőforrás-hatékony, megújuló energiaforrásokon alapuló, reziliens és versenyképes körforgásos gazdaságra, valamint megvédje, helyreállítsa és javítsa a környezet állapotát, többek között a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása és visszafordítása révén.

- (12) Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégiát ismertető, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens Unió létrehozásáról szóló, 2021. február 24-i bizottsági közlemény szerint az új beruházási és szakpolitikai döntéseknek tekintettel kell lenniük az éghajlatváltozásra, emellett időtállóknak kell lenniük, az értékláncokat kezelő nagyobb vállalkozások esetében is. Ennek az irányelvnek összhangban kell lennie az említett stratégiával. Hasonlóképpen összhangban kell lennie az (EU) 2024/1619 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ⁽⁶⁾, amely egyértelmű követelményeket határoz meg a bankok irányítási szabályaira vonatkozóan, többek között a környezeti, társadalmi és irányítási kockázatok igazgatósági szinten való ismerete tekintetében.
- (13) „A tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv” (a továbbiakban: a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv) című, 2020. március 11-i bizottsági közlemény, „A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia: Hozzuk vissza a természetet az életünkbe” (a továbbiakban: a biológiai sokféleségre vonatkozó stratégia) című 2020. március 20-i bizottsági közlemény, „A termelőtől a fogyasztóig stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért” című, 2020. március 20-i bizottsági közlemény (a továbbiakban: „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia), a „Vegyí anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia a toxikus anyagoktól mentes környezetért” (a vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia) című, 2020. október 14-i bizottsági közlemény, a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó szennyező anyag-mentességi uniós cselekvési tervről szóló, 2021. május 12-i bizottsági közlemény, „A 2020. évi új iparstratégia frissítése: Erősebb egységes piac kiépítése Európa fellendülése érdekében” című 2021. május 5-i bizottsági közlemény, a Bizottság „Ipar 5.0”-ként említett megközelítése, a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési tervről szóló, 2021. március 4-i bizottsági közlemény, valamint „A kereskedelempolitika felülvizsgálata: A nyitott, fenntartható és határozott kereskedelempolitika” című 2021. február 18-i bizottsági közlemény a fenntartható vállalatirányításra vonatkozó kezdeményezést is az elemei közé sorolja. Az ezen irányelv szerinti átvilágítási követelményeknek hozzá kell járulniuk az „Út a szennyező anyag-mentes levegő, víz és talaj felé” című uniós cselekvési terv azon célkitűzéseinek a megvalósításához, hogy toxikus anyagoktól mentes környezet jöjjön létre, amelyben biztosítva van az emberek, az állatok és az ökoszisztémák egészségének és jóllétének a környezettel kapcsolatos kockázatokkal és negatív hatásokkal szembeni védelme.
- (14) Ez az irányelv összhangban van az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2020–2024-es időszakra szóló uniós cselekvési tervről szóló közös bizottsági közleménnyel. Ez a cselekvési terv prioritásként határozza meg az uniós szerepvállalás megerősítését az ENSZ-irányelvek és más vonatkozó nemzetközi iránymutatások, például az MNE-irányelvek világszintű végrehajtásának tevékeny előmozdításában, többek között a megfelelő átvilágítási normák előterjesztésével.
- (15) Az Európai Parlament a 2021. március 10-i állásfoglalásában, amely a Bizottságnak szóló ajánlásokat tartalmaz a vállalati átvilágításról és a vállalati elszámoltathatóságról, felhívta a Bizottságot, hogy olyan uniós szabályokra tegyen javaslatot az átfogó vállalati átvilágítási kötelezettségeket illetően, amelyek az átvilágítás elmulasztása által egyénileg vagy együttesen kárt okozó vállalatoknak többek között a polgári jogi felelősségére is kiterjedő következményeket irányoznak elő. A Tanács a globális ellátási láncokban biztosított emberi jogokról és a tisztességes munkáról szóló, 2020. december 1-jei következtetéseiben felhívta a Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatot a fenntartható vállalatirányításra vonatkozó uniós keretre, amely a globális ellátási láncok mentén alkalmazandó ágazatközi vállalati kellő gondosságra vonatkozó (átvilágítási) kötelezettségeket is magában foglal. Az Európai Parlament emellett a fenntartható vállalatirányításról szóló, 2020. december 2-i saját kezdeményezésű jelentésében az igazgatói feladatok tisztázását is szorgalmazta. Az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és a Bizottság a 2022. évi jogalkotási prioritásokról szóló, 2021. december 21-i együttes nyilatkozatában vállalta, hogy emberközpontú gazdaságot alakít ki, és javítja a fenntartható vállalatirányításra vonatkozó szabályozási keretet.
- (16) Ezen irányelv célja annak biztosítása, hogy a belső piacon működő vállalatok hozzájáruljanak a gazdaságok és társadalmak fenntartható fejlődéséhez és fenntarthatósági átállásához azáltal, hogy azonosítsák és szükség esetén előre sorolják, megelőzik és mérséklék, valamint megszüntetik, minimalizálják és orvosolják a vállalatok saját tevékenységeihez, valamint a leányvállalataik és a vállalatok tevékenységi láncba tartozó üzleti partnereik

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/591 határozata (2022. április 6.) a 2030-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról (HL L 114., 2022.4.12., 22. o.).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1619 irányelve (2024. május 31.) a 2013/36/EU irányelvnek a felügyeleti hatáskörök, a szankciók, a harmadik országbeli fióktelepek, valamint a környezeti, társadalmi és irányítási kockázatok tekintetében történő módosításáról (tőkekövetelmény-irányelv) (HL L, 2024/1619, 2024.6.19., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj>).

tevékenységeihez kapcsolódó, tényleges vagy lehetséges káros emberi jogi és környezeti hatásokat, valamint biztosítják, hogy azok, akiket e kötelezettség elmulasztása hátrányosan érint, élhessenek az igazságszolgáltatási és a jogorvoslati lehetőségekkel. Ez az irányelv nem érinti a tagállamoknak az emberi jogoknak és a környezetnek a nemzetközi jog szerinti tiszteletben tartására és védelmére vonatkozó felelősségét.

- (17) Ez az irányelv nem érinti az emberi, munkavállalói és szociális jogok, a környezetvédelem és az éghajlatváltozás terén más uniós jogalkotási aktusokban megállapított kötelezettségeket. Ha ezen irányelv rendelkezései és egy másik, azonos célokat követő, szélesebb körű vagy konkrétabb kötelezettségeket előíró uniós jogalkotási aktus valamely rendelkezése között ellentmondás lenne, akkor az ellentmondás mértékéig a másik uniós jogalkotási aktus rendelkezései az irányadók, és azokat kell alkalmazni az adott kötelezettségekre. Az uniós jogalkotási aktusokban szereplő ilyen kötelezettségek például az (EU) 2017/821 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽⁷⁾, az (EU) 2023/1542 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽⁸⁾ és az (EU) 2023/1115 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽⁹⁾ előírt kötelezettségek.
- (18) Ez az irányelv nem alkalmazandó az uniós jog alapján szociális biztonsági rendszereket működtető nyugdíjintézetekre. Amennyiben valamely tagállam az (EU) 2016/2341 európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽¹⁰⁾ 5. cikkével összhangban úgy döntött, hogy valamely foglalkoztatói nyugellátást szolgáltatató intézmény esetében részben vagy teljesen eltekint az említett irányelv alkalmazásától, akkor az említett, foglalkoztatói nyugellátást szolgáltatató intézményre ez az irányelv sem alkalmazandó.
- (19) A vállalatoknak meg kell tenniük a szükséges lépéseket ahhoz, hogy ezen irányelvnek megfelelően átvilágítási intézkedéseket dolgozzanak ki és hajtsanak végre a saját tevékenységeik, valamint a leányvállalataik és a tevékenységi láncukba tartozó közvetlen és közvetett üzleti partnereik tevékenységei tekintetében. Ez az irányelv nem követelheti meg a tagállamoktól annak garantálását, hogy soha, semmilyen körülmények között nem merülhetnek fel káros hatások, illetve hogy azokat megszüntetik. Például olyan üzleti partnerek tekintetében, amelyeknél a káros hatás állami beavatkozásból fakad, a vállalatoknak nem feltétlenül áll módjukban elérni ezt az eredményt. Ezért az ezen irányelvben meghatározott fő kötelezettségeknek gondossági kötelelemnek kell lenniük. A vállalatoknak olyan megfelelő intézkedéseket kell hozniuk, amelyek alkalmasak az átvilágítás céljainak az általi elérésére, hogy a káros hatások súlyosságával és bekövetkezésének valószínűségével arányos módon, ténylegesen kezelik a káros hatásokat. Figyelembe kell venni a szóban forgó eset körülményeit, a káros hatás jellegét és mértékét, a releváns kockázati tényezőket – a káros hatások megelőzésekor és minimalizálásakor is –, az egyes vállalatok üzleti tevékenységének és tevékenységi láncának sajátosságait, azt, hogy üzleti partnereik milyen ágazatban vagy földrajzi területen folytatnak tevékenységet, hogy egy vállalat milyen mértékben képes befolyást gyakorolni a közvetlen és közvetett üzleti partnereire, valamint hogy képes lenne-e növelni a befolyásoló erejét.
- (20) Az ezen irányelvben foglalt átvilágítási eljárásnak ki kell terjednie a felelős üzleti magatartásra vonatkozó útmutatóban meghatározott hat lépésre, amely a káros emberi jogi és környezeti hatások vállalatok általi azonosítása és kezelésére irányuló átvilágítási intézkedéseket foglal magában. A folyamat a következő lépésekből áll: (1) az átvilágítás beépítése a politikákba és az ügyviteli rendszerekbe; (2) a káros emberi jogi és környezeti hatások azonosítása és értékelése; (3) a tényleges és lehetséges káros emberi jogi és környezeti hatások megelőzése, megszüntetése vagy minimalizálása, (4) az intézkedések eredményességének nyomon követése és értékelése, (5) kommunikáció és (6) korrekció.
- (21) Az átvilágítás hatékonyabbá tétele és a vállalatok terheinek csökkentése érdekében fel kell jogosítani a vállalatokat arra, hogy megosszák erőforrásaikat és információikat a saját vállalatcsoportjukon belül és más jogi személyekkel. Az ezen irányelv hatálya alá tartozó anyavállalat számára lehetővé kell tenni, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó leányvállalatai nevében is teljesítse az átvilágítási kötelezettségek egy részét, amennyiben ez garantálja a tényleges megfelelést. Ez nem sértheti a felügyeleti hatóságok ezen irányelv szerinti hatáskörgyakorlását a leányvállalatok felett, sem pedig a leányvállalatok ezen irányelv szerinti polgári jogi felelősségét. Amennyiben az anyavállalat a leányvállalat nevében teljesíti annak az éghajlatváltozás elleni küzdelemmel kapcsolatos

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/821 rendelete (2017. május 17.) a konfliktusok által érintett és nagy kockázatot jelentő térségekből származó ón, tantál, volfrám, ezek ércei és arany uniós importőrei körében a kellő gondosság elvének megfelelő ellátási láncra vonatkozó kötelezettségek megállapításáról (HL L 130., 2017.5.19., 1. o.).

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1542 rendelete (2023. július 12.) az elemekről, illetve akkumulátorokról és a hulladékelemekről, illetve -akkumulátorokról, a 2008/98/EK irányelv és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról, valamint a 2006/66/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 191., 2023.7.28., 1. o.).

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1115 rendelete (2023. május 31.) az erdőirtáshoz és az erdőpusztuláshoz kapcsolódó egyes áruk és termékek uniós piacon történő forgalmazásáról és Unióból történő kiviteléről, valamint a 995/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 150., 2023.6.9., 206. o.).

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2341 irányelve (2016. december 14.) a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltatató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről (HL L 354., 2016.12.23., 37. o.);

kötelezettségeit, a leányvállalatnak az anyavállalatnak az éghajlatváltozás mérséklésére vonatkozó, és megfelelő módon a leányvállalat üzleti modelljéhez és stratégiájához igazított tervével összhangban kell teljesítenie a kötelezettségeket. Ha a leányvállalat nem tartozik ezen irányelv hatálya alá, mivel a leányvállalat nem köteles átvilágítást végezni, az anyavállalatnak saját átvilágítási kötelezettségei részeként kell átvilágítania a leányvállalat tevékenységeit. Amennyiben a leányvállalatok ezen irányelv hatálya alá tartoznak, de az anyavállalat nem, akkor is lehetővé kell tenni számukra, hogy erőforrásokat és információkat osszanak meg a vállalatcsoporton belül. Mindazonáltal az ezen irányelvben foglalt átvilágítási kötelezettségek teljesítéséért a leányvállalatoknak kell felelősséget vállalniuk.

- (22) Bizonyos átvilágítási kötelezettségek csoportszintű teljesítése nem érintheti a leányvállalatoknak a károkozás áldozataival szembeni, ezen irányelv szerinti polgári jogi felelősségét. Amennyiben a polgári jogi felelősség feltételei teljesülnek, a leányvállalat felelősségre vonható a bekövetkezett károkért, függetlenül attól, hogy az átvilágítási kötelezettségeket a leányvállalat vagy a leányvállalat nevében az anyavállalat teljesítette-e.
- (23) Az üzleti partnerek nem kötelezhetők arra, hogy olyan információkat közöljenek az ezen irányelvből fakadó kötelezettségeket teljesítő vállalattal, amelyek az (EU) 2016/943 európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽¹¹⁾ meghatározott üzleti titoknak minősülnek, a közvetlen vagy közvetett üzleti partnerek kilétének, illetve a tényleges vagy lehetséges káros hatások azonosításához szükséges alapvető információk közlésének kivételével, amennyiben ez szükséges és kellően indokolt ahhoz, hogy a vállalat megfeleljen az átvilágítási kötelezettségeinek. Ez nem sértheti az üzleti partnerek azon lehetőségét, hogy az (EU) 2016/943 irányelvvel létrehozott mechanizmusok révén védjék az üzleti titkaikat. Az üzleti partnerek soha nem kötelezhetők minősített információk vagy egyéb olyan információk közlésére, amelyek közlése alapvető állambiztonsági érdekeket veszélyeztetne.
- (24) Káros emberi jogi és környezeti hatások előfordulhatnak a vállalatok saját tevékenységeiben, leányvállalataik tevékenységeiben és a tevékenységi láncba tartozó üzleti partnereik tevékenységeiben, különösen a nyersanyagbeszerzés, a gyártás szintjén. Ahhoz, hogy az átvilágításnak érdemi hatása legyen, ki kell terjednie a termék gyártásából, forgalmazásából, szállításából és raktározásából álló életciklus túlnyomó részében, illetve a szolgáltatásnyújtás tartamának túlnyomó részében keletkező káros emberi jogi és környezeti hatásokra a vállalatok saját tevékenységei, valamint a leányvállalataik tevékenységei és a tevékenységi láncba tartozó üzleti partnereik tevékenységei szintjén egyaránt.
- (25) A tevékenységi láncnak le kell fednie a vállalat upstream üzleti partnereinek tevékenységeit, amelyek a vállalat termékeinek gyártásához, illetve szolgáltatásainak nyújtásához kapcsolódnak, beleértve a nyersanyagoknak, a termékeknek vagy a termékek részeinek a tervezését, kitermelését, beszerzését, gyártását, szállítását, tárolását és értékesítését, valamint a termék vagy a szolgáltatás kifejlesztését, továbbá a vállalat downstream üzleti partnereinek tevékenységeit, amelyek a termék forgalmazásához, szállításához és tárolásához kapcsolódnak, amennyiben az üzleti partnerek e tevékenységeket közvetlenül vagy közvetve a vállalat számára vagy a vállalat nevében végzik. Ez az irányelv nem terjedhet ki a termék ártalmatlanítására. Emellett ezen irányelv szerint a tevékenységi lánc nem terjedhet ki azon termékek forgalmazására, szállítására, tárolására és ártalmatlanítására, amelyek valamely tagállam exportellenőrzése alatt állnak; ez vagy az (EU) 2021/821 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹²⁾ szerinti exportellenőrzést, vagy pedig a fegyverekre, lőszerre vagy hadianyagokra vonatkozó, a termék kivitelének engedélyezése utáni nemzeti exportellenőrzést jelenti. Ezt az irányelvet egyéb jogalkotási aktusok egészítik ki, amelyek szintén foglalkoznak a negatív káros hatásokkal az emberi jogok vagy a környezetvédelem terén. Az (EU) 2021/821 rendelet nevezetesen létrehozza a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó ellenőrzési rendszert, amely kiterjed többek között a kibertér-megfigyelési célokra felhasználható szoftverekre és technológiákra is. E rendszer keretében a tagállamoknak figyelembe kell venniük különösen annak kockázatát, hogy ezeket a termékeket belső elnyomással vagy az emberi jogok és a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértésével összefüggésben használhatják fel. Emellett az (EU) 2019/125 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹³⁾ az adott eset függvényében tiltja vagy szabályozza az olyan áruk – például vegyi anyagok – kivitelét,

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/943 irányelve (2016. június 8.) a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, hasznosításával és felfedésével szembeni védelemről (HL L 157., 2016.6.15., 1. o.).

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/821 rendelete (2021. május 20.) a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó uniós ellenőrzési rendszer kialakításáról (HL L 206., 2021.6.11., 1. o.).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/125 rendelete (2019. január 16.) egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről (HL L 30., 2019.1.31., 1. o.).

amelyeket halálbüntetés vagy kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmaznak vagy alkalmazhatnak. Emellett számos más jogalkotási kezdeményezés célja a termékek környezeti hatásainak enyhítése azok teljes életciklusa során, többek között azáltal, hogy azok a termékek fenntarthatósági és körforgásos jellegén alapuló, környezettudatos tervezési követelményeket határoznak meg. Az ezen irányelvnek való megfelelésnek elő kell segítenie ezen egyéb jogalkotási aktusok rendelkezéseinek és célkitűzéseinek, valamint az azok alapján alkalmazandó engedélyezések feltételeinek való megfelelést. Az exportőröknek az ezen egyéb jogalkotási aktusoknak való megfelelésük során figyelembe kell venniük az ezen irányelv szerint végzett átvilágítás megállapításainak eredményeit. Az ezen irányelvben meghatározott „tevékenységi lánc” nem érinti az egyéb uniós jogszabályokban vagy azok értelmében meghatározott „értéklánc” vagy „ellátási lánc” kifejezéseket.

- (26) A „tevékenységi lánc” fogalom meghatározása nem terjedhet ki a vállalat downstream üzleti partnereinek a vállalat szolgáltatásaihoz kapcsolódó tevékenységeire. A szabályozott pénzügyi vállalkozások esetében a „tevékenységi lánc” fogalom meghatározása nem terjedhet ki a vállalat szolgáltatásaiban vagy termékeiben részesülő downstream üzleti partnerekre. A szabályozott pénzügyi vállalkozások tekintetében ezért ennek az irányelvnek csak a tevékenységi láncok upstream részére kell kiterjednie, a downstream részre nem.
- (27) Ezen irányelv értelmében a valamely tagállam jogszabályaival összhangban létrehozott vállalatok esetében alkalmazni kell az átvilágítási követelményeket, ha megfelelnek bizonyos feltételeknek, ideértve az árbevételt és bizonyos esetekben a munkavállalói küszöbértékeket is. Bár ezek a feltételek egyetlen pénzügyi évre vonatkoznak, ezt az irányelvet csak akkor kell alkalmazni, ha a vállalat az utolsó két, egymást követő pénzügyi év mindegyikében teljesítette azokat, és nem kell tovább alkalmazni, ha a feltételek nem teljesültek az utolsó két érintett pénzügyi év mindegyikében. Ez vonatkozik azokra a harmadik országok jogával összhangban létrehozott vállalatokra is, amelyeknek a két előző pénzügyi év mindegyikében teljesíteniük kell a vonatkozó uniós árbevételi kritériumot. Az egyértelműség érdekében, valamint figyelembe véve az irányelv alkalmazásának fokozatos bevezetését, a hatályra vonatkozó kritériumnak mind az uniós, mind a harmadik országbeli vállalatok esetében az ezen irányelv átültetésére vonatkozó szabályoknak megfelelően megállapított releváns alkalmazási kezdőnapot megelőző két egymást követő pénzügyi évben kell teljesülnie. A munkavállalói küszöbértéket illetően, a kölcsönzött munkavállalókat, valamint a 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁴⁾ 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint kiküldött munkavállalókat figyelembe kell venni a kölcsönvevő vállalat alkalmazotti létszámának kiszámításakor. A 96/71/EK irányelv 1. cikke (3) bekezdésének a) és b) pontja szerint kiküldött munkavállalókat csak a küldő vállalat alkalmazotti létszámának számításában kell figyelembe venni. Az alkalmazottak létszámának kiszámításakor az atipikus foglalkoztatási formákban foglalkoztatott egyéb munkavállalókat is figyelembe kell venni, amennyiben megfelelnek az Európai Unió Bírósága (EUB) által a munkavállalói jogállás meghatározására vonatkozóan megállapított kritériumoknak. Az időn munkásokat a foglalkoztatásuk hónapjainak számával arányosan kell figyelembe venni az alkalmazottak létszámának kiszámításakor. Az ezen irányelvben meghatározott küszöbértékek kiszámításakor figyelembe kell venni az azon vállalati fióktelepek alkalmazottainak létszámát és árbevételét, amelyek a székhelytől eltérő telephelyek, és amelyek jogilag a vállalatotól függenek, ezért az uniós és nemzeti jogszabályokkal összhangban a vállalat részének tekintendők. Ennek a vállalatcsoportokra is vonatkoznia kell, amennyiben a küszöbértékeket összevont alapon számítják ki. Eltérő rendelkezés hiányában a vállalat által annak érdekében elérendő küszöbértékeket, hogy ezen irányelv hatálya alá tartozzon, egyedi alapon kiszámított küszöbértékeként kell értelmezni.
- (28) Az Unióban letelepedett azon vállalatokat kell kötelezni az ezen irányelvben foglalt átvilágítási követelmények teljesítésére, amelyek a legutóbbi olyan pénzügyi évben, amelyre vonatkozóan éves pénzügyi kimutatást készítettek vagy kellett volna készíteniük, átlagosan több mint 1 000 munkavállalót foglalkoztattak, és a nettó világpiaci árbevételük meghaladta a 450 000 000 EUR-t. Azon vállalatokat is kötelezni kell az ezen irányelvben meghatározott átvilágítási kötelezettségek teljesítésére, amelyek harmadik országbeli független vállalatokkal, jogdíjak ellenében franchise- vagy licencmegállapodásokat kötöttek az Unióban, amennyiben ezek a megállapodások biztosítják a közös identitást, a közös üzleti koncepciót és az egységes üzleti módszerek alkalmazását, és amennyiben a jogdíjak összege meghaladta a 22 500 000 EUR-t a legutóbbi olyan pénzügyi évben, amelyre vonatkozóan éves pénzügyi kimutatás készült, vagy kellett volna készülnie, és amennyiben a vállalat nettó világpiaci árbevétele meghaladta a 80 000 000 EUR-t a legutóbbi olyan pénzügyi évben, amelyre vonatkozóan éves pénzügyi kimutatás készült, vagy kellett volna készülnie. Ugyanez vonatkozik azon vállalatcsoportok legfelső szintű anyavállalataira is, amelyekben a vállalatok együttesen teljesítik ezeket a feltételeket. E legfelső szintű anyavállalatok tekintetében az ezen irányelvben

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 96/71/EK irányelve (1996. december 16.) a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről (HL L 18., 1997.1.21., 1. o.).

foglalt kötelezettségeket a legfelső szintű anyavállalatnak, vagy – amennyiben ez utóbbi fő tevékenysége az operatív leányvállalatok részvényeinek birtoklása, és amennyiben nem vesz részt a csoportot, illetve egy vagy több leányvállalatát érintő irányítási, operatív vagy pénzügyi döntésekben – helyette az Unióban letelepedett egyik operatív leányvállalatának kell teljesítenie, az ezen irányelvben meghatározott feltételeknek megfelelően.

- (29) Annak érdekében, hogy ezen irányelvnek a káros emberi jogi és környezeti hatások kezelésével kapcsolatos célkitűzései maradéktalanul teljesüljenek a vállalatok tevékenységei, valamint a leányvállalataik tevékenységei és a vállalatok tevékenységi láncba tartozó üzleti partnereik tevékenysége tekintetében, az Unióban jelentős tevékenységeket folytató harmadik országbeli vállalatokra is ki kell terjeszteni a hatályt. Pontosabban fogalmazva, az irányelvnek azokra a harmadik országbeli vállalatokra is vonatkoznia kell, amelyek a legutóbbi pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben legalább 450 000 000 EUR nettó árbevételt értek az Unióban. Azon vállalatokat is kötelezni kell az ezen irányelvben meghatározott átvilágítási kötelezettségek teljesítésére, amelyek harmadik országbeli független vállalatokkal, jogdíjak ellenében franchise- vagy licencmegállapodásokat kötöttek az Unióban, amennyiben ezek a megállapodások biztosítják a közös identitást, a közös üzleti koncepciót és az egységes üzleti módszerek alkalmazását, és amennyiben a jogdíjak összege meghaladta a 22 500 000 EUR-t az Unióban a legutóbbi pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben, és amennyiben a vállalatnak az Unióban keletkezett nettó árbevétele meghaladta a 80 000 000 EUR-t a legutóbbi pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben. Ugyanez vonatkozik azon vállalatcsoportok legfelső szintű anyavállalataira is, amelyekben a vállalatok együttesen teljesítik ezeket a feltételeket. E legfelső szintű anyavállalatok tekintetében az ezen irányelvben foglalt kötelezettségeket a legfelső szintű anyavállalatnak, vagy – amennyiben ez utóbbi fő tevékenysége az operatív leányvállalatok részvényeinek birtoklása, és amennyiben nem vesz részt a csoportot, illetve egy vagy több leányvállalatát érintő irányítási, operatív vagy pénzügyi döntésekben – helyette az Unióban letelepedett egyik operatív leányvállalatának kell teljesítenie, az ezen irányelvben meghatározott feltételeknek megfelelően.
- (30) A harmadik országbeli vállalatokra vonatkozó hatály meghatározásához az ismertetett árbevételi kritériumot kell választani, mivel területi kapcsolatot teremt a harmadik országbeli vállalatok és az Unió területe között. Az árbevétel az e vállalatok tevékenységei által a belső piacra gyakorolható hatások közvetett mutatója. A nemzetközi jog szerint az ilyen hatások indokoltá teszik az uniós jog harmadik országbeli vállalatokra történő alkalmazását. Az érintett vállalatok vonatkozó árbevételének megállapításához a 2013/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽¹⁵⁾ a harmadik országbeli vállalatok nettó árbevételének számítására vonatkozóan meghatározott módszert kell használni. Ugyanakkor ezen irányelv eredményes érvényesítésének biztosítása érdekében nem alkalmazható munkavállalói küszöbérték annak megállapításához, hogy mely harmadik országbeli vállalatok tartoznak ezen irányelv hatálya alá, mivel a „munkavállaló” ezen irányelv alkalmazásában használt fogalma az uniós jogon alapul, és az Unión kívül nem ültethető át könnyen. Mivel nem létezik – a számviteli szabályozásban sem – a harmadik országbeli vállalatok munkavállalói létszámának megállapítására szolgáló egyértelmű és következetes módszer, ez a munkavállalói küszöbérték jogbizonytalanságot eredményezne, és alkalmazása nehézséget okozna a felügyeleti hatóságok számára. Az „árbevétel” fogalom meghatározásának a 2013/34/EU irányelvben kell alapulnia, amely már meghatározta a harmadik országbeli vállalatok nettó árbevételének számítására szolgáló módszereket, tekintettel arra, hogy az árbevétel és a bevétel fogalma a nemzetközi számviteli szabályozásban hasonló. Annak érdekében, hogy a felügyeleti hatóságnak információja legyen arról, hogy mely harmadik országbeli vállalatok érnek el olyan árbevételt az Unióban, amely alapján ezen irányelv hatálya alá kell tartozniuk, ezen irányelvnek elő kell írnia, hogy a harmadik országbeli vállalat meghatalmazott képviselője vagy maga a vállalat tájékoztassa a meghatalmazott képviselőjének lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállam valamelyik felügyeleti hatóságát, valamint – amennyiben eltérő – annak a tagállamnak a felügyeleti hatóságát, ahol a vállalat Unión belüli nettó árbevételének legnagyobb része keletkezett a legutóbbi pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben arról, hogy a vállalat ezen irányelv hatálya alá tartozik. Amennyiben szükséges annak eldöntéséhez, hogy a harmadik országbeli vállalatnak melyik tagállamban keletkezett a legnagyobb nettó árbevétele az Unióban, a tagállamnak kérnie kell a Bizottságot, hogy tájékoztassa a tagállamot a harmadik országbeli vállalatnak az Unióban elért nettó árbevételéről. A Bizottságnak létre kell hoznia egy rendszert az ilyen információcserre céljára.
- (31) Alapvető fontosságú a globális értékláncokra vonatkozó felelősségteljes és fenntartható megközelítés uniós keretének létrehozása, tekintettel arra, hogy a vállalatok fontos szerepet töltenek be a fenntartható társadalom és gazdaság építésében. A kötelező erejű jogszabályok számos tagállamban való megjelenése miatt a vállalatok számára egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani a széttagoltság elkerülése és a belső piacon működő vállalkozások jogbiztonságának biztosítása érdekében. Mindazonáltal ez az irányelv nem akadályozhatja meg a tagállamokat abban, hogy a nemzeti jog 8. cikk (1) és (2) bekezdésében, 10. cikk (1) bekezdésében és 11. cikk (1) bekezdésében foglaltaktól eltérő, szigorúbb rendelkezéseit vezessék be, beleértve azokat az eseteket is, amikor az ilyen rendelkezések közvetve növelhetik az említett 8. cikk (1) és (2) bekezdésében, 10. cikk (1) bekezdésében és 11. cikk (1) bekezdésében foglalt védelmi szintet, például a hatályra, a fogalom meghatározásokra, a tényleges káros hatások

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/34/EU irányelve (2013. június 26.) a meghatározott típusú vállalkozások éves pénzügyi kimutatásairól, összevont (konszolidált) éves pénzügyi kimutatásairól és a kapcsolódó beszámolókról, a 2006/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 182., 2013.6.29., 19. o.).

korrekciójára irányuló megfelelő intézkedésekre, az érdekelt felekkel való érdemi együttműködés folytatására és a polgári jogi felelősségre vonatkozó rendelkezéseket; illetve a célkitűzésük vagy az érintett terület tekintetében a nemzeti jog konkrétabb – például a konkrét káros hatásokat vagy meghatározott tevékenységi ágazatokat szabályozó – rendelkezéseit vezessék be az emberi jogok, a munkavállalói és a szociális jogok, a környezet vagy az éghajlat eltérő szintű védelmének elérése érdekében.

- (32) Ennek az irányelvnek az a célja, hogy átfogóan lefedje az emberi jogokat, beleértve a munkához kapcsolódó mind az öt alapvető és jogot, a munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló 1998. évi ILO-nyilatkozatban meghatározottak szerint. A fenntarthatósági áttárláshoz való érdemi hozzájárulás érdekében az ezen irányelv szerinti átvilágítást el kell végezni a személyekre gyakorolt azon káros emberi jogi hatások tekintetében, amelyek az ezen irányelv melléklete 1. szakaszának I. részében felsorolt nemzetközi jogi eszközökben meghatározott valamely jog megsértéséből erednek. A „jogsértés” kifejezést a nemzetközi emberi jogi jogszabályokkal összhangban kell értelmezni. Az emberi jogok teljes lefedése érdekében az ezen irányelv hatálya alá tartozó káros emberi jogi hatások körébe kell sorolni az ezen irányelv melléklete 1. szakaszának I. részében kifejezetten nem szereplő emberi jogok megsértését is, amennyiben egy vállalat vagy jogalany megsértheti az adott jogot, közvetlenül megsértve az ezen irányelv melléklete melléklet I. részének 2. szakaszában felsorolt emberi jogi eszközök által védett valamely jogi érdeket, feltéve, hogy az érintett vállalat észszerűen előre láthatta volna az emberi jog ilyen megsértésének kockázatát, figyelembe véve a konkrét eset minden lényeges körülményét, többek között a vállalat üzleti tevékenységének és tevékenységi láncának jellegét és terjedelmét, gazdasági ágazatát, valamint földrajzi és működési környezetét. Az átvilágításnak ezenkívül ki kell terjednie az ezen irányelv mellékletének II. részében felsorolt, valamely tilalom és kötelezettség megszegésével okozott káros környezeti hatásokra, valamint az ezen irányelv melléklete I. részének 15. és 16. pontjában felsorolt tilalmak valamelyikének megsértéséből eredő káros hatásokra is, figyelembe véve az ott felsorolt eszközök rendelkezéseivel kapcsolódó nemzeti jogszabályokat. Ezeket a tilalmakat és kötelezettségeket a nemzetközi joggal és az uniós környezeti jognak az EUMSZ 191. cikkében meghatározott általános elveivel összhangban kell értelmezni és alkalmazni. Ezek a tilalmak magukban foglalják bármely olyan mérhető környezetkárosodás – például a talaj káros megváltozása, a víz- vagy levegőszennyezés, a káros kibocsátások, a túlzott vízfogyasztás, a talajromlás vagy a természeti erőforrásokra gyakorolt bármely egyéb hatások, például az erdőirtás – okozásának tilalmát, amely súlyosan károsítja az élelmiszerek tartósításának és előállításának természetes alapjait, vagy amely ellehetetleníti az emberek biztonságos és tiszta ivóvízhez való hozzájutását, vagy megnehezíti a szennyvíztisztító létesítményekhez való hozzáférést, vagy megsemmisíti azokat, vagy amely ártalmas az emberek egészségére, biztonságára, illetve földterületüknek vagy jogszerűen szerzett tulajdonuknak rendeltetészerű használatára nézve, vagy amely jelentős mértékben károsítja az olyan ökoszisztéma-szolgáltatásokat, amelyek révén egy ökológiai rendszer közvetlen vagy közvetett módon hozzájárul az emberi jóléthez. Annak értékelése érdekében, hogy az ökoszisztéma-szolgáltatásokban okozott kár jelentős-e, adott esetben a következő elemeket kell figyelembe venni: az érintett környezet eredeti állapota, az, hogy a kár hosszú, közép- vagy rövid távú-e, a kár terjedése és a kár visszafordíthatósága. Az ezen irányelv szerinti átvilágítási követelményeknek ezért hozzá kell járulniuk a biológiai sokféleség megőrzéséhez és helyreállításához, valamint a környezet, különösen a levegő, a víz és a talaj állapotának javításához, többek között az emberi jogok védelme érdekében. A Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el ezen irányelv mellékletének a 3. cikk (2) bekezdésében meghatározott célokból történő módosítása céljából, többek között az ILO alapvető eszközeinek részét képező, a munkabiztonságról és munkaegészségügyről szóló 1981. évi (155. sz.) ILO-egyezményre, illetve a munkavédelemről szóló, 2006. évi (187. sz.) ILO-keretegyezményre való hivatkozás beillesztésével, miután az összes tagállam megerősítette azokat.
- (33) A körülményektől függően előfordulhat, hogy a vállalatoknak más normákat is szem előtt kell tartaniuk. Figyelembe véve például a sajátos összefüggéseket vagy egymást átfedő tényezőket – többek között a társadalmi nemet, az életkort, a faji vagy etnikai hovatartozást, az osztályhoz vagy kaszthoz tartozást, az iskolázottságot, a migrációs státuszt, a fogyatékossgát, valamint a társadalmi és gazdasági helyzetet –, a vállalatoknak a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő és kulturálisan érzékeny átvilágítás részeként különös figyelmet kell fordítaniuk azokra az egyénekre gyakorolt konkrét káros hatásokra, akik a marginalizálódás, a kiszolgáltatottság vagy más körülmények miatt fokozott kockázatnak lehetnek kitéve, akár egyénileg, akár bizonyos csoportok vagy közösségek tagjaiként, beleértve az őslakos népek jogairól szóló ENSZ-nyilatkozat által védett őslakos népeket is, többek között a szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló beleegyezéshez kapcsolódóan. Ennek során a vállalatoknak adott esetben figyelembe kell venniük az olyan nemzetközi eszközöket, mint a faji megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény, a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény, valamint a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény.
- (34) A vállalatoknak emellett felelősséget kell viselniük a tekintetben is, hogy felhasználják befolyásukat a tevékenységi láncok mentén a megfelelő életszínvonalhoz való hozzájárulás érdekében. Ez úgy értendő, hogy magában foglalja a munkavállalók megélhetést biztosító bérét, illetve az önálló vállalkozók és a mezőgazdasági kistermelők megélhetést biztosító jövedelmét, amelyet munkájukért, illetve termelésükért cserébe kapnak.

- (35) Ez az irányelv az Egészségügyi Világszervezet által elismert „Egy az egészség” koncepciót olyan integrált, egyesítő megközelítésként ismeri el, amelynek célja az emberek, az állatok és az ökoszisztémák egészségének fenntartható kiegyensúlyozása és optimalizálása. Az „Egy az egészség” koncepció értelmében az emberek, a házi- és a vadon élő állatok, a növények, valamint a tágabb környezet – többek között az ökoszisztémák – egészsége szorosan összefügg egymással, és kölcsönösen függ egymástól. Ezért helyénvaló úgy rendelkezni, hogy a környezetvédelmi átvilágításnak ki kell terjednie a káros egészségügyi hatásokkal, például járványokkal járó környezetkárosodás elkerülésére, valamint tiszteletben kell tartania a tiszta, egészséges és fenntartható környezethez való jogot.
- (36) A káros emberi jogi és környezeti hatások összefonódhatnak olyan tényezőkkel, mint a korrupció és a vesztegetés, vagy e tényezők támaszthatják alá őket. Ezért elképzelhető, hogy a vállalatoknak az emberi jogi és környezetvédelmi átvilágítás során figyelembe kell venniük ezeket a tényezőket is, összhangban az ENSZ Korrupció elleni Egyezményével.
- (37) A káros emberi jogi hatások értékelésekor a vállalatok a rendelkezésükre álló iránymutatásokból megtudhatják, milyen hatással lehetnek a tevékenységeik az emberi jogokra, és mely vállalati magatartásformák tiltottak a nemzetközileg elismert emberi jogoknak megfelelően. Ilyen iránymutatást tartalmaznak például a jelentéstétel kereteire vonatkozó ENSZ-irányelvek és „Az emberi jogok tiszteletben tartásával kapcsolatos vállalati felelősségvállalás” című értelmező útmutató.
- (38) Az ezen irányelv hatálya alá tartozó vállalatok tevékenységei, leányvállalataik tevékenységei és a vállalatok tevékenységi láncába tartozó üzleti partnereik tevékenységei tekintetében a megfelelő emberi jogi és környezetvédelmi átvilágítás elvégzéséhez arra van szükség, hogy a hatály alá tartozó vállalatok beépítsék az átvilágítást a vállalati politikáikba és kockázatkezelési rendszereikbe, azonosítsák és értékeljék, amennyiben szükséges, kezeljék prioritásként, megelőzzék és mérsékeljék, illetve megszüntessék és minimalizálják a lehetséges és tényleges káros emberi jogi és környezeti hatásokat, biztosítsanak korrekciót a tényleges káros hatások tekintetében, működjenek együtt érdemben az érdekelt felekkel, bejelentési mechanizmust és panasztételi eljárást hozzanak létre és tartsanak fenn, figyelemmel kísérjék az ezen irányelvben meghatározott követelmények szerint hozott intézkedések hatékonyságát, és nyújtsanak nyilvános tájékoztatást az általuk végzett átvilágításról. A vállalatok számára egyértelmű helyzet megteremtése céljából világosan meg kell különböztetni ebben az irányelvben különösen a lehetséges káros hatások megelőzésére és mérséklésére, illetve a tényleges káros hatások megszüntetésére vagy – amennyiben ez nem lehetséges – mértékének minimalizálására irányuló lépéseket.
- (39) Annak érdekében, hogy az átvilágítás a vállalati politikák és kockázatkezelési rendszerek részévé váljon – valamint a vonatkozó nemzetközi kerettel összhangban – a vállalatoknak be kell építeniük az átvilágítást a vonatkozó vállalati politikáikba és kockázatkezelési rendszereikbe, mégpedig tevékenységeik minden releváns szintjén, és rendelkezniük kell átvilágítási politikával. Az átvilágítási politikákat a vállalat munkavállalóival és azok képviselőivel folytatott előzetes konzultáció révén kell kidolgozni és a politikának tartalmaznia kell a vállalat átvilágítással kapcsolatos megközelítésének leírását – hosszú távra vonatkozóan is –, a vállalaton belül és a vállalat leányvállalatai és adott esetben a vállalat közvetlen és közvetett üzleti partnerei által követendő szabályokat és elveket rögzítő magatartási kódexet, valamint az átvilágításnak a vonatkozó politikákba való beépítését és az átvilágítás végrehajtását szolgáló eljárások bemutatását, ideértve a magatartási kódex betartásának ellenőrzése céljából, valamint a kódex alkalmazásának az üzleti partnerekre történő kiterjesztése érdekében hozott intézkedéseket. Az átvilágítási politikának kockázatalapú átvilágítást kell biztosítania. A magatartási kódexnek minden releváns vállalati funkcióra és tevékenységre vonatkoznia kell, így a beszerzési, foglalkoztatási és vásárlási döntésekre is. Ezen irányelv alkalmazásában a munkavállalók fogalmának magában kell foglalnia a kölcsönzött munkavállalókat és egyéb, atipikus foglalkoztatásban lévő munkavállalókat, feltéve, hogy megfelelnek a munkavállalói jogállás megállapítása céljából a Bíróság által meghatározott kritériumoknak.
- (40) Az átvilágítási kötelezettségek teljesítéséhez a vállalatoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk a káros hatások azonosítása, megelőzése, megszüntetése, minimalizálása és korrekciója tekintetében, valamint érdemi módon kell együttműködniük az érdekelt felekkel a teljes átvilágítási folyamat során. A „megfelelő intézkedés” fogalma alatt olyan intézkedés értendő, amely alkalmas az átvilágítás céljainak elérésére azáltal, hogy a káros hatás súlyosságával és bekövetkezésének valószínűségével arányos módon, hatékonyan kezeli a káros hatásokat, és a vállalat által észszerűen végrehajtható, figyelembe véve az adott eset körülményeit, beleértve a káros hatás jellegét és mértékét, valamint a releváns kockázati tényezőket. Ha a szükséges információk, többek között az üzleti titoknak minősülő

információk ténybeli vagy jogi akadályok miatt észszerűen nem szerezhetők be – például azért, mert egy üzleti partner nem hajlandó információt nyújtani és ez jogilag nem kényszeríthető ki –, az ilyen körülmények nem róhatók fel a vállalatnak, ugyanakkor a vállalatoknak magyarázatot kell tudniuk nyújtani a tekintetben, hogy ezeket az információkat miért nem lehetett megszerezni, és meg kell tenniük a szükséges és észszerű lépéseket azok mielőbbi megszerzése érdekében.

- (41) Az ezen irányelvben foglalt átvilágítási kötelezettségeknek megfelelően a vállalatnak fel kell tárnia és értékelnie kell a tényleges vagy lehetséges káros emberi jogi és környezeti hatásokat. A káros hatások teljeskörű azonosításához és értékeléséhez az azonosításnak és az értékelésnek mennyiségi és minőségi információkon kell alapulnia, többek között a vállalat által észszerűen megszerezhető releváns, lebontott adatokon. A vállalatoknak igénybe kell venniük a megfelelő módszereket és forrásokat, beleértve a nyilvános jelentéseket is. A káros környezeti hatásokat illetően például a vállalatnak tájékozódnia kell az eredeti állapotról a tevékenységi láncán belüli, nagyobb kockázatot jelentő telephelyeken vagy létesítményekben. A káros hatások azonosítására irányuló kötelezettségük részeként a vállalatoknak megfelelő intézkedéseket kell tenniük saját tevékenységeiknek, valamint leányvállalataik és – amennyiben azok kapcsolódnak a vállalat tevékenységi láncához – üzleti partnereik tevékenységeinek feltérképezése érdekében azon általános területek azonosítása céljából, ahol a káros hatások a legnagyobb valószínűséggel következhetnek be, és a legsúlyosabbak lehetnek. E feltérképezés eredményei alapján a vállalatoknak részletesen értékelniük kell saját tevékenységeiket, valamint leányvállalataik és – amennyiben azok kapcsolódnak a vállalat tevékenységi láncához – üzleti partnereik tevékenységeit azokon a területeken, ahol a megállapítások szerint a káros hatások a legnagyobb valószínűséggel következhetnek be, és a legsúlyosabbak lehetnek. A káros hatások azonosítása és értékelése során a vállalatnak egy átfogó értékelés alapján figyelembe kell vennie a lehetséges kockázati tényezőket, többek között a vállalati szintű kockázati tényezőket, például azt, hogy az üzleti partner nem az ezen irányelv hatálya alá tartozó vállalat-e; az üzleti tevékenység kockázati tényezőit; a földrajzi és a kontextuális kockázati tényezőket, például a jogérvényesítés szintjét a káros hatások adott típusa tekintetében; a termékhez és a szolgáltatáshoz kapcsolódó kockázati tényezőket; valamint az ágazati kockázati tényezőket. A káros hatások azonosítása és értékelése során a vállalatoknak egyúttal üzleti partnereik üzleti modelljének és stratégiájának, ezen belül a kereskedelmi, beszerzési és árképzési gyakorlatainak a hatását is fel kell tárniuk és értékelniük kell. Az információkérések által a kisebb vállalatokra nehezedő terhek korlátozása érdekében, amennyiben a káros hatások azonosításához szükséges információk a tevékenységi láncuk különböző szintjein lévő üzleti partnerektől is beszerezhetők, a vállalatoknak önmérsékletet kell tanúsítaniuk azon üzleti partnerek tekintetében, amelyek maguk nem hordozzák magukban a káros hatások kockázatát, és amennyiben észszerű, elsősorban a tevékenységi láncuk azon szintjein lévő üzleti partnerektől kell közvetlenül részletesebb információkat kérniük, amely szinteken a feltérképezés alapján a tényleges vagy lehetséges káros hatások a legnagyobb valószínűséggel következnek be. A káros hatások azonosítása keretében rendszeres időközönként, dinamikus módon kell értékelni az emberi jogi és környezeti feltételeket: jelentős változás esetén indokolatlan késedelem nélkül, ám legalább 12 havonta a tevékenység vagy a kapcsolat teljes időtartama alatt, továbbá amikor észszerűen feltételezhető, hogy új kockázatok merülhetnek fel. Jelentős változás alatt a vállalat saját, illetve leányvállalatai vagy üzleti partnerei szokásos tevékenységeinek vagy a jogi vagy üzleti környezetnek a megváltozását, illetve a vállalat helyzetétől vagy működési kontextusától való bármilyen más jelentős elmozdulást kell érteni. Jelentős változás például akkor fordulhat elő, ha a vállalat új gazdasági ágazatban vagy földrajzi területen kezd tevékenységet, új termékek gyártását kezdi meg, vagy megváltoztatja a meglévő termékek előállításának módját, olyan technológiát alkalmazva, amely potenciálisan súlyosabb káros hatásokkal jár, illetve szerkezetátalakítás, fúzió vagy felvásárlás révén megváltoztatja vállalati struktúráját. Az új kockázatok feltételezésének alapos oka különféle módokon merülhet fel, ezek közé tartozhat, ha a vállalat a káros hatásról nyilvánosan elérhető információkból, az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd nyomán, vagy bejelentés útján szerez tudomást. Ha a vállalatok, annak ellenére, hogy megfelelő intézkedéseket hoztak a káros hatások azonosítására, nem rendelkeznek a tevékenységi láncukra vonatkozó összes szükséges információval, magyarázatot kell tudniuk nyújtani a tekintetben, hogy miért nem lehetett megszerezni ezeket az információkat, és meg kell tenniük a szükséges és észszerű lépéseket annak érdekében, hogy azokat a lehető leghamarabb megszerezzék.
- (42) Az (EU) 2017/821 rendelettel összhangban meghatározott, konfliktusok által érintett és nagy kockázatot jelentő térségekben nagyobb a valószínűsége annak, hogy emberi jogi visszaélések fordulnak elő, és hogy e visszaélések súlyosak. A vállalatoknak ezt figyelembe kell venniük az átvilágításnak politikáikba és kockázatkezelési rendszereikbe történő beépítése során, annak biztosítása érdekében, hogy az átvilágítás végrehajtása érdekében bevezetett magatartási kódexek és eljárások igazodjanak a konfliktusok által érintett és nagy kockázatot jelentő térségekhez a nemzetközi humanitárius joggal összhangban, az 1949. évi genfi egyezményekben és azok kiegészítő jegyzőkönyveiben meghatározottak szerint. A vállalatoknak figyelembe kell venniük, hogy ezek a helyzetek különleges földrajzi és kontextuális kockázati tényezőkné minősülnek, amikor a azonosítási és értékelési folyamat részeként részletes értékeléseket végeznek, amikor meghozzák a megfelelő intézkedéseket az azonosított káros hatások megelőzése, mérséklése, megszüntetése és minimalizálása érdekében, valamint az érdekelt felekkel való együttműködés során. E célból a vállalatok támaszkodhatnak a konfliktusok által érintett és nagy kockázatot jelentő térségekhez kapcsolódó kockázati tényezők értékelésére vonatkozó bizottsági iránymutatásra, amelynek figyelembe kell vennie az ENSZ Fejlesztési Programjának „Heightened Human Rights Due Diligence for Business in Conflict Affected Contexts. A Guide” (A konfliktusok által érintett kontextusokban működő üzleti vállalkozások fokozott emberi jogi átvilágítása. Útmutató) című iránymutatását.

- (43) Ez az irányelv nem sértheti azokra az ügyvédekre vagy egyéb, képesítéssel rendelkező szakemberekre alkalmazandó szakmai titoktartásra vonatkozó szabályokat, akik az uniós és a nemzeti joggal összhangban jogosultak ügyfeleik képviselésére a bírósági eljárásokban.
- (44) Amennyiben a vállalat nem tudja egyidejűleg teljes mértékben megelőzni, mérsékelni, megszüntetni az összes azonosított tényleges és lehetséges káros hatást, vagy minimalizálni annak mértékét, rangsorolnia kell a káros hatásokat azok súlyossága és valószínűsége alapján. Az adott káros hatás súlyosságát a káros hatás léptéke, hatóköre és korrigálhatatlan jellege alapján kell értékelni, figyelembe véve a hatás súlyosságát, ezen belül azt, hogy hány személyt érint vagy fog érinteni, hogy milyen mértékben árt vagy árthat a környezetnek, illetve milyen egyéb módon érinti vagy érintheti azt, hogy korrigálhatatlan-e, valamint azt, hogy milyen mértékben lehetséges az érintett személyeket vagy a környezetet észszerű időn belül visszaállítani a hatás előtti állapotukkal egyenértékű állapotba. A vállalatnak a legsúlyosabb és legvalószínűbb káros hatások megfelelő időben történő kezelését követően kezelnie kell a kevésbé súlyos és kevésbé valószínű káros hatásokat. A vállalat által az üzleti partnereire gyakorolt tényleges vagy potenciális befolyás, a vállalat káros hatásban való részvételének mértéke, a leányvállalathoz vagy üzleti partnerhez való közelség vagy annak potenciális felelőssége ugyanakkor nem tekinthető releváns tényezőnek a káros hatások rangsorolása szempontjából.
- (45) Az ezen irányelvben foglalt átvilágítási kötelezettségeknek megfelelően, amennyiben a vállalat lehetséges káros emberi jogi vagy környezeti hatásokat tár fel, megfelelő intézkedéseket kell hoznia, hogy megelőzze vagy megfelelő mértékben mérsékelje őket. Annak érdekében, hogy egyértelmű jogi helyzetet és jogbiztonságot teremtsen a vállalatok számára, ezen irányelvnek meg kell határoznia a lehetséges káros hatások megelőzésére és mérséklésére irányuló olyan intézkedéseket, amelyek meghozatala a vállalatoktól – adott esetben a körülményektől függően – elvárható. A káros hatások megelőzésére vagy megfelelő mérséklésére irányuló megfelelő intézkedések értékelésekor – a nemzetközi keretekkel összhangban – megfelelően figyelembe kell venni „a vállalat káros hatásban való részvételének szintjét”, valamint azt, hogy a vállalat képes-e befolyásolni a káros hatást okozó, vagy a vállalattal együttesen okozó üzleti partnert. A vállalatoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk, hogy megelőzzék vagy mérsékeljék az általuk előidézett káros hatásokat (ez a nemzetközi keretben a káros hatás ún. „okozásaként” szerepel), vagy a leányvállalataikkal vagy üzleti partnereikkel közösen előidézett káros hatásokat (ez a nemzetközi keretben a káros hatáshoz való ún. „hozzájárulásként” szerepel). Ez attól függetlenül alkalmazandó, hogy a vállalat tevékenységi láncán kívüli harmadik felek is okozzák-e a káros hatást. A káros hatás együttes okozása nem korlátozódik a vállalatnak és leányvállalatának vagy üzleti partnerének a káros hatásban való egyenlő érintettségére, hanem ki kell terjednie minden olyan esetre, amikor a vállalat a káros hatást okozó cselekményt vagy mulasztást a leányvállalatok vagy üzleti partnerek cselekményeivel vagy mulasztásaival együtt követte el, beleértve azt az esetet is, amikor a vállalat jelentős mértékben elősegíti a káros hatás üzleti partner általi okozását, vagy ösztönzi őt arra, kizárva azonban a kisebb vagy jelentéktelen hozzájárulásokat. Amennyiben a vállalatok nem önmagukban vagy más jogi személyekkel együttesen okozzák a tevékenységi láncukban jelentkező káros hatásokat, hanem a káros hatást kizárólag a vállalatok tevékenységi láncában részt vevő üzleti partnerük okozza (a nemzetközi keretben „közvetlenül kapcsolatban áll a káros hatással” kifejezés szerepel), a vállalatoknak akkor is törekedniük kell arra, hogy befolyásukat felhasználva megelőzzék vagy mérsékeljék az üzleti partnereik által okozott káros hatásokat, vagy növeljék befolyásukat ennek érdekében. Ha a nemzetközi keretekben használt fent említett fogalmak helyett csak az „okoz” kifejezést használjuk, akkor elkerülhető a nemzeti jogrendszerekben használt jogi szakkifejezésekkel kapcsolatos zavar, ugyanakkor a kifejezés ugyanazokat az ok-okozati összefüggéseket fedi le, mint az említett keretekben leírtak. Ezen összefüggésben és a nemzetközi keretekkel összhangban a vállalat üzleti partner feletti befolyásán egyrészt azt a képességet kell érteni, hogy meg tudja győzni az üzleti partnert a káros hatások megelőzésére irányuló intézkedés meghozataláról (például piaci erő, előminősítési követelmények, vagy az üzleti ösztönzők emberi jogi és környezeti teljesítményhez való kötése révén), másrészt azon befolyás vagy ösztönző erő mértékét, amelyet észszerűen gyakorolni tud, például az adott üzleti partnerrel való együttműködés vagy a káros hatásban érintett üzleti partnerrel közvetlen üzleti kapcsolatban álló másik vállalat megkeresése révén.
- (46) Az ezen irányelvben foglalt megelőzési és mérséklési kötelezettség teljesítése érdekében a vállalatoknak adott esetben az alábbi megfelelő intézkedések meghozatalát kell előírni. Amennyiben a megelőző intézkedések összetettsége miatt szükséges, a vállalatoknak megelőző intézkedési tervet kell készíteniük és végrehajtaniuk. A vállalatoknak törekedniük kell arra, hogy közvetlen üzleti partnereiktől szerződéses biztosítékokat szerezzenek a magatartási kódexnek és – szükség szerint – a megelőző intézkedési tervnek való megfelelésre, többek között azáltal, hogy azok is hasonló szerződési biztosítékokat szereznek a saját partnereiktől, amennyiben azok tevékenységei a vállalatok tevékenységi láncának részét képezik. A szerződéses biztosítékokat úgy kell kialakítani, hogy azok biztosítsák a felelősségnek a vállalat és az üzleti partnerei közötti megfelelő megosztását. A szerződéses biztosítékokat a nekik való megfelelés ellenőrzésére szolgáló megfelelő intézkedéseknek kell kísérniük. A vállalatot azonban csak arra lehet kötelezni, hogy törekedjen a szerződéses biztosítékok megszerzésére, mivel a megszerzés a körülményektől függhet.

A lehetséges káros hatások átfogó megelőzése érdekében a vállalatoknak olyan pénzügyi vagy nem pénzügyi beruházásokat, kiigazításokat vagy fejlesztéseket is végre kell hajtaniuk, amelyek célja a káros hatások megelőzése, és együtt kell működniük más vállalatokkal, az uniós joggal összhangban. A vállalatoknak adott esetben ki kell igazítaniuk üzleti terveiket, átfogó stratégiáikat és műveleteiket, ideértve a beszerzési gyakorlataikat is, és olyan beszerzési politikákat kell kidolgozniuk és alkalmazniuk, amelyek hozzájárulnak a beszállítóik megélhetéséhez szükséges béreihez és jövedelméhez, és nem segítik elő az emberi jogokra vagy a környezetre gyakorolt lehetséges káros hatásokat. Az átvilágításaik eredményes és hatékony módon történő végrehajtása érdekében a vállalatoknak a termékek elkészítése előtt és után is el kell végezniük tervezési és forgalmazási gyakorlataik szükséges módosítását vagy javítását a tevékenységi láncuk mind upstream, mind downstream részében felmerülő káros hatások kezelése céljából. Az említett gyakorlatok szükség szerinti elfogadása és kiigazítása különösen releváns lehet a vállalat számára a káros hatásoknak már az első alkalommal történő elkerülése szempontjából. Az említett intézkedések szintén relevánsak lehetnek az olyan káros hatások kezelése tekintetében, amelyeket a vállalat és üzleti partnerei együttesen okoznak, például a vállalat által az utóbbiak számára előírt határidők vagy előírások miatt. Emellett a felelős beszerzési, illetve forgalmazási gyakorlatok – a tevékenységi lánc mentén történő jobb értékmegosztás révén – hozzájárulnak a szegénység magas szintje által jellemzett országokban vagy területeken gyakran igénybe vett gyermekmunka elleni küzdelemhez. A vállalatoknak ezenkívül céltzott és arányos támogatást kell nyújtaniuk azoknak a kis- és közép vállalkozásoknak (kkv-k), amelyek a vállalat üzleti partnerei, amennyiben az adott kkv erőforrásaira, ismereteire és korlátaira tekintettel ez szükséges, többek között a következők révén: kapacitásépítéshez, képzéshez vagy az irányítási rendszerek korszerűsítéséhez való hozzáférés biztosítása vagy lehetővé tétele, továbbá, amennyiben a magatartási kódexnek vagy a megelőző intézkedési tervnek való megfelelés veszélyeztetné a kkv életképességét, céltzott és arányos pénzügyi támogatás – például közvetlen finanszírozás, alacsony kamatozású hitelek, folyamatos beszerzésre vállalt garanciák – biztosítása, illetve a forráshoz jutáshoz nyújtott segítség. A „kkv életképességének veszélybe kerülése” fogalmat úgy kell értelmezni, hogy az a kkv csődjét okozhatja, vagy a kkv-t olyan helyzetbe hozza, hogy a csőd küszöbén áll.

- (47) A káros beszerzési gyakorlatok és a termelők – mindenekelőtt a kisebb termelők – nehezedő árnyomás kezelése különösen fontos a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek értékesítése vonatkozásában. A mezőgazdasági ágazatban tapasztalható erőkülönbségek kezelése és a méltányos áraknak az élelmiszer-ellátási lánc minden pontján való biztosítása, továbbá a mezőgazdasági termelők helyzetének megerősítése érdekében a nagy élelmiszer-feldolgozóknak és -kiskereskedőknek ki kell igazítaniuk a beszerzési gyakorlataikat, és olyan beszerzési politikákat kell kidolgozniuk és alkalmazniuk, amelyek hozzájárulnak a beszállítóik megélhetéséhez szükséges béreihez és jövedelméhez. Ezen irányelvnek a gyengébb alkupozióval rendelkező mezőgazdasági termelők javát kell szolgálnia azáltal, hogy csak a legnagyobb – azaz a 450 000 000-t meghaladó nettó világpiaci árbevétellel rendelkező – gazdasági szereplők üzleti magatartására alkalmazandó. Továbbá, mivel a valamely harmadik ország jogszabályaival összhangban létrehozott vállalatok szintén ezen irányelv hatálya alá tartoznak, ez várhatóan megvédi az uniós mezőgazdasági termelőket a tisztességtelen versennyel és a nem csupán az Unión belül, hanem az Unión kívül letelepedett gazdasági szereplők káros gyakorlataival szemben is.
- (48) Annak érdekében, hogy ezen irányelv maradéktalanul tartalmazza mindazokat a lehetőségeket, amelyek a vállalatok rendelkezésére állnak, ha a leírt megelőző vagy mérséklő intézkedésekkel nem kezelhetők a lehetséges káros hatások, rendelkezni kell arról a lehetőségről is, hogy a vállalat a magatartási kódexének vagy a megelőző intézkedési tervének való megfelelés biztosítása érdekében megkíséreljen szerződéses biztosítékokat szerezni a közvetett üzleti partnertől, és megfelelő intézkedéseket hozzon annak ellenőrzésére, hogy a közvetett üzleti partner eleget tesz-e a szerződéses biztosítékoknak.
- (49) Előfordulhat, hogy a lehetséges káros hatások megelőzése egy másik vállalattal való együttműködést tesz szükségessé, például egy olyan vállalattal való közvetett üzleti partneri szinten, amely közvetlen szerződéses kapcsolatban áll a szóban forgó közvetett üzleti partnerrel. Egyes esetekben a más szervezetekkel való együttműködés lehet az egyetlen reális módja még a közvetlen üzleti partnerek által okozott lehetséges káros hatások megelőzésének is, ha a vállalat befolyása nem elegendő. A vállalatnak azzal a szervezettel kell együttműködnie, amely egyedül vagy a vállalattal vagy más jogi személyekkel együttesen a leghatékonyabban képes megelőzni vagy mérsékelni a lehetséges káros hatásokat, tiszteletben tartva ugyanakkor az alkalmazandó jogot, különösen a versenyjogot.
- (50) A lehetséges káros hatások megelőzésére és csökkentésére irányuló megfelelő intézkedések hatékonyságának biztosítása érdekében a vállalatoknak a tevékenységi láncukban részt vevő üzleti partnerekkel való együttműködést kell előnyben részesíteniük az üzleti kapcsolat megszüntetése helyett, amely csak végső eszközként alkalmazható, a lehetséges káros hatások megelőzésére és mérséklésére tett sikertelen kísérlet után. Azokra az esetekre nézve azonban, amikor az említett megfelelő intézkedésekkel nem sikerült kezelni a lehetséges káros hatásokat, ennek az irányelvnek azt a kötelezettséget is rögzítenie kell, hogy a vállalatok – végső eszközként – tartózkodjanak az adott partnerrel új kapcsolat létesítésétől vagy fennálló kapcsolataik meghosszabbításától, és amennyiben észszerű kilátás van a változásra a vállalat befolyásának az üzleti kapcsolat érintett tevékenységekre vonatkozó ideiglenes

felfüggesztésén keresztül történő gyakorlása vagy növelése révén, indokolatlan késedelem nélkül fogadjanak el és hajtsanak végre a konkrét káros hatásra vonatkozó megerősített megelőző intézkedési tervet, amely tartalmazza az abban foglalt valamennyi intézkedés elfogadásának és végrehajtásának konkrét és megfelelő ütemtervét, amelynek időtartama alatt a vállalat alternatív üzleti partnereket is kereshet. Az említett intézkedések elfogadására és végrehajtására vonatkozó ütemterv megfelelőségének értékelésekor figyelembe veendő tényezők közé tartozhat a káros hatás súlyossága, az esetleges további káros hatások megelőzéséhez vagy mérsékléséhez szükséges lépések meghatározásának és megtételének szükségessége, beleértve a kkv-kra vagy a mezőgazdasági kistermelőkre gyakorolt hatásokat. A vállalatoknak fel kell függeszteniük az üzleti kapcsolatukat az üzleti partnerrel, ezáltal fokozva befolyásukat és annak lehetőségét, hogy a káros hatás kezelése megtörténik. Amennyiben észszerűen nem várható, hogy az említett erőfeszítések sikerrel járnak, például államilag előírt kényszermunka esetében, vagy amennyiben a megerősített megelőző intézkedési terv végrehajtása révén nem sikerült megelőzni vagy mérsékelni a káros hatást, a vállalat számára elő kell írni, hogy szakítsa meg a szóban forgó tevékenységekhez kötődő üzleti kapcsolatot, ha a lehetséges káros hatás súlyos. Annak érdekében, hogy a vállalatok teljesíthessék ezt a kötelezettséget, a tagállamoknak elő kell írniuk, hogy a jogszabályaik hatálya alá tartozó szerződések biztosítsák az üzleti kapcsolat megszüntetésének lehetőségét. Az üzleti kapcsolat megszüntetésére vagy felfüggesztésére irányuló döntés során a vállalatnak mérlegelnie kell, hogy észszerűen várható-e, hogy ennek káros hatásai egyértelműen súlyosabbak lesznek, mint az a káros hatás, amelyet nem sikerült megelőzni vagy kellően mérsékelni. Amennyiben a vállalatok az üzleti kapcsolatot ideiglenesen felfüggesztik vagy megszüntetik, lépéseket kell tenniük a felfüggesztés vagy megszüntetés hatásainak megelőzésére, enyhítésére vagy megszüntetésére, észszerű határidővel értesíteniük kell az üzleti partnert, és rendszeresen felül kell vizsgálniuk ezt a döntést. Fennállhat annak a lehetősége, hogy a közvetett üzleti kapcsolatok szintjén jelentkező káros hatások megelőzése egy másik szervezettel való együttműködést tesz szükségessé. Bizonyos esetekben egy másik vállalattal való együttműködés lehet a közvetett üzleti kapcsolatok szintjén jelentkező káros hatások megelőzésének egyetlen reális módja, különösen akkor, ha a közvetett üzleti partner nem kíván szerződést kötni a vállalattal.

- (51) Bár a szabályozott pénzügyi vállalkozásokra csak a tevékenységi láncuk upstream része tekintetében vonatkoznak átvilágítási kötelezettségek, a pénzügyi szolgáltatások sajátosságai, valamint az MNE irányelvei jelzik, hogy az átvilágítási folyamatok során a pénzügyi vállalkozások milyen típusú intézkedéseket tehetnek, amelyek megfelelőek és hatékonyak. Amint azt az MNE irányelvei is kiemelik, figyelembe kell venni a pénzügyi szolgáltatások sajátosságait. A szabályozott pénzügyi vállalkozásoktól elvárt, hogy szem előtt tartsák a káros hatásokat, és fel kell használniuk úgynevezett „befolyásukat” arra, hogy hatást gyakoroljanak a vállalatokra. A részvényesi jogok gyakorlása a befolyás gyakorlásának egyik módja lehet.
- (52) A közvetlen és közvetett üzleti partnereket illetően ágazati és többszereplős kezdeményezések nyújthatnak segítséget a káros hatások azonosításához, mérsékléséhez és megelőzéséhez szükséges befolyás növelésében. Ezért lehetővé kell tenni a vállalatok számára, hogy az ezen irányelv 7–16. cikkében meghatározott kötelezettségeik végrehajtásának támogatása céljából részt vegyenek ilyen kezdeményezésekben, amennyiben az ilyen kezdeményezések alkalmasak e kötelezettségek teljesítésének támogatására. A „kezdeményezések” fogalom jelentése tág, és abba beletartozik a kormányok, ágazati szövetségek, érdekelt szervezetek – beleértve a civil társadalmi szervezeteket is –, illetve ezek csoportjai vagy kombinációi által kidolgozott és felügyelt önkéntes átvilágítási eljárások, eszközök és mechanizmusok kombinációja, amelyben a vállalatok az átvilágítási kötelezettségek teljesítésének támogatása céljából részt vehetnek. A vállalatok – megfelelőségük értékelését követően – felhasználhatják az ágazati vagy többszereplős kezdeményezések vagy e kezdeményezések tagjai által végzett vonatkozó kockázatelemzéseket, vagy csatlakozhatnak azokhoz, és e kezdeményezések keretében hozhatnak hatékony megfelelő intézkedéseket, vagy csatlakozhatnak ilyenekhez. Ennek során a vállalatoknak nyomon kell követniük az ilyen intézkedések hatékonyságát, és szükség esetén továbbra is meg kell hozniuk a megfelelő intézkedéseket kötelezettségeik teljesítésének biztosítása érdekében. Az ilyen kezdeményezésekről való teljeskörű tájékoztatás érdekében ennek az irányelvnek arra is lehetőséget kell biztosítania, hogy a Bizottság és a tagállamok elősegítsék az ilyen kezdeményezésekkel és azok eredményeivel kapcsolatos információk terjesztését. A Bizottságnak a tagállamokkal együttműködésben iránymutatást kell kiadnia, amelyben alkalmassági kritériumokat és módszertant határoz meg a vállalatok számára az ágazati és a többszereplős kezdeményezések alkalmasságának értékelésére vonatkozóan. A vállalatok független harmadik fél általi ellenőrzést is alkalmazhatnak a tevékenységi láncukban részt vevő vállalatokra, illetve vállalatoktól, az átvilágítási kötelezettségek végrehajtásának támogatására, amennyiben ez az ellenőrzés megfelelő a vonatkozó kötelezettségek teljesítésének támogatásához. A független harmadik fél általi ellenőrzést más vállalatok is elvégezhetik, és az történhet ágazati vagy többszereplős kezdeményezés keretében is. A független harmadik fél általi ellenőrzést végzőknek objektíven és a vállalattól teljesen függetlenül kell eljárniuk, mindennemű összeférhetetlenségtől mentesnek kell lenniük, mentesnek kell maradniuk a – közvetlen vagy közvetett – külső befolyástól, és tartózkodniuk kell a függetlenségükkel összeegyeztethetetlen minden tevékenységtől. A káros hatás jellegétől függően tapasztalattal és szakértelemmel kell rendelkezniük a környezeti vagy emberi jogi kérdésekben, és elszámoltathatónak kell lenniük az ellenőrzés minőségéért és megbízhatóságáért. A Bizottság a tagállamokkal együttműködésben iránymutatást ad ki, amelyben alkalmassági kritériumokat és módszertant határoz meg a vállalatok számára harmadik fél általi ellenőrzést végzők alkalmasságának az

értékelésére, illetve a harmadik fél általi ellenőrzés pontosságának, hatékonyságának és integritásának nyomon követésére vonatkozóan. Ez az iránymutatás elengedhetetlen a nem hatékony ellenőrzések hiányosságainak kezeléséhez. Lehetővé kell tenni, hogy az átvilágítási kötelezettségeik végrehajtásának támogatása érdekében ágazati vagy többszereplős kezdeményezésekben részt vevő, vagy harmadik fél általi ellenőrzést, illetve szerződési feltételeket alkalmazó vállalatok továbbra is szankcionálhatók vagy felelősségre vonhatók legyenek ezen irányelv megsértéséért és az ennek következtében az áldozatok által elszenvedett károkért.

- (53) Az ezen irányelvben foglalt átvilágítási kötelezettségeknek megfelelően akkor, ha a vállalat tényleges káros emberi jogi vagy környezeti hatásokat tár fel, megfelelő intézkedéseket kell hoznia, hogy megszüntesse őket. Elvárható, hogy a vállalat a saját tevékenységeiben és a leányvállalatainál meg tudja szüntetni a tényleges káros hatásokat. Ugyanakkor egyértelművé kell tenni, hogy ha nem szüntethetők meg a káros hatások, akkor a vállalatoknak minimalizálniuk kell e hatások mértékét. A káros hatások mértékének minimalizálásával a káros hatások megszüntetéséhez lehetőleg legközelebb álló eredményt kell elérni. Ezért a vállalatnak rendszeresen újra kell értékelnie azokat a körülményeket, amelyek megakadályozták a káros hatás megszüntetésében, valamint azt, hogy a káros hatás megszüntethető-e. Annak érdekében, hogy egyértelmű jogi helyzetet és jogbiztonságot teremtsen a vállalatok számára, ezen irányelvnek meg kell határoznia azokat a ténylegesen káros emberi jogi és környezeti hatások megszüntetésére és mértékük minimalizálására irányuló intézkedéseket, amelyeket a vállalatok adott esetben, a körülményektől függően kötelesek meghozni. A káros hatások megszüntetésére vagy mértékük minimalizálására irányuló megfelelő intézkedések értékelésekor – a nemzetközi keretekkel összhangban – megfelelően figyelembe kell venni „a vállalat káros hatásban való részvételének szintjét”, valamint azt, hogy a vállalat képes-e befolyásolni a káros hatást okozó vagy együttesen okozó üzleti partnert. A vállalatoknak meg kell tenniük a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy megszüntessék az általuk előidézett káros hatásokat vagy minimalizálják azok mértékét (ez a nemzetközi keretben a káros hatás ún. „okozásaként” szerepel), vagy a leányvállalataikkal vagy üzleti partnereikkel együttesen előidézett káros hatásokat (ez a nemzetközi keretben a káros hatáshoz való ún. „hozzájárulásként” szerepel). Ez attól függetlenül alkalmazandó, hogy a vállalat tevékenységi láncán kívüli harmadik felek is okozzák-e a káros hatást. A káros hatás együttes okozása nem korlátozódik a vállalatnak és leányvállalatának vagy üzleti partnerének a káros hatásban való egyenlő érintettségére, hanem ki kell terjednie minden olyan esetre, amikor a vállalat a káros hatást okozó cselekményt vagy mulasztást a leányvállalatok vagy üzleti partnerek cselekményeivel vagy mulasztásaival együtt követte el, beleértve azt az esetet is, amikor a vállalat jelentős mértékben elősegíti a káros hatás üzleti partner általi okozását, vagy ösztönzi őt arra, kizárva azonban a kisebb vagy jelentéktelen hozzájárulásokat. Amennyiben a vállalatok nem önmagukban vagy más jogi személyekkel együttesen okozzák a tevékenységi láncukban jelentkező káros hatásokat, hanem azokat kizárólag a vállalatok tevékenységi láncában részt vevő üzleti partnereik okozza (a nemzetközi keretben „közvetlenül kapcsolatban áll a káros hatással” kifejezés szerepel), a vállalatoknak akkor is törekedniük kell arra, hogy befolyásukat felhasználva szüntessék meg az üzleti partnereik által okozott káros hatásokat vagy minimalizálják annak mértékét, vagy hogy növeljék befolyásukat ennek érdekében. Ha a nemzetközi keretekben használt fent említett fogalmak helyett csak az „okoz” kifejezést használjuk, akkor elkerülhető a nemzeti jogrendszerekben használt jogi szakkifejezésekkel kapcsolatos zavar, ugyanakkor a kifejezés ugyanazokat az ok-okozati összefüggéseket fed le, mint az említett keretekben leírtak. Ezen összefüggésben és a nemzetközi keretekkel összhangban a vállalat üzleti partner feletti befolyásán egyrészt azt a képességet kell érteni, hogy meg tudja győzni az üzleti partnert a káros hatások megszüntetésére vagy mértékének minimalizálására irányuló intézkedés meghozataláról (például piaci erő, előminősítési követelmények, vagy az üzleti ösztönzők emberi jogi és környezeti teljesítményhez való kötése révén), másrészt azon befolyás vagy ösztönző erő mértékét, amelyet ésszerűen gyakorolni tud, például az adott üzleti partnerrel való együttműködés vagy a káros hatásban érintett üzleti partnerrel közvetlen üzleti kapcsolatban álló másik vállalat megkeresése révén.

- (54) A tényleges káros hatások megszüntetésére és mértékének minimalizálására vonatkozóan ezen irányelvben rögzített kötelezettségnek való megfelelés érdekében a vállalatoknak adott esetben az összes alábbi megfelelő intézkedés meghozatalát elő kell írni. Amennyiben a káros hatás azonnali megszüntetésére nincs lehetőség és ezért szükséges, a vállalatoknak helyesbítési intézkedési tervet kell készíteniük és végrehajtaniuk. A vállalatoknak törekedniük kell arra, hogy közvetlen üzleti partnereiktől szerződéses biztosítékokat szerezzenek a magatartási kódexnek és – szükség szerint – a helyesbítési intézkedési tervnek való megfelelésre, többek között azáltal, hogy azok is hasonló szerződési biztosítékokat szereznek a saját partnereiktől, amennyiben azok tevékenységei a vállalatok tevékenységi láncainak részét képezik. A szerződéses biztosítékokat úgy kell kialakítani, hogy azok biztosítsák a felelősségnek a vállalat és az üzleti partnerei közötti megfelelő megosztását. A szerződéses biztosítékokat a betartásuk ellenőrzése céljából megfelelő intézkedéseknek kell kísérniük. A vállalatot azonban csak arra lehet kötelezni, hogy törekedjen e szerződéses biztosítékok megszerzésére, mivel a megszerzés a körülményektől függhet. A vállalatoknak emellett a káros hatások megszüntetését vagy mértékének minimalizálását célzó pénzügyi vagy nem pénzügyi beruházásokat, kiigazításokat vagy fejlesztéseket kell végrehajtaniuk, valamint együtt kell működniük más szervezetekkel, az uniós joggal összhangban. A vállalatoknak adott esetben ki kell igazítaniuk üzleti terveiket,

átfogó stratégiáikat és műveleteiket, ideértve a beszerzési gyakorlataikat is, és olyan beszerzési politikákat kell kidolgozniuk és alkalmazniuk, amelyek hozzájárulnak a beszállítóik megélhetéséhez szükséges béreihez és jövedelméhez, és nem segítik elő az emberi jogokra vagy a környezetre gyakorolt tényleges káros hatásokat. Az átvilágításaik eredményes és hatékony módon történő végrehajtása érdekében a vállalatoknak a termékek elkészítése előtt és után is el kell végezniük tervezési és forgalmazási gyakorlataik szükséges módosítását vagy javítását a tevékenységi láncuk mind upstream, mind downstream részében felmerülő káros hatások kezelése céljából. Az említett gyakorlatok szükség szerinti elfogadása és kiigazítása különösen releváns lehet a vállalat számára a káros hatásoknak már az első alkalommal történő elkerülése szempontjából. Az említett intézkedések szintén relevánsak lehetnek az olyan káros hatások kezelése tekintetében, amelyeket a vállalat és üzleti partnerei együttesen okoznak, például a vállalat által az utóbbiak számára előírt határidők vagy előírások miatt. Emellett a felelős beszerzési, illetve forgalmazási gyakorlatok – a tevékenységi lánc mentén történő jobb értékmegosztás révén – hozzájárulnak a szegénység magas szintje által jellemzett országokban vagy területeken gyakran igénybe vett gyermekmunka elleni küzdelemhez. A vállalatoknak ezenkívül célzott és arányos támogatást kell nyújtaniuk azoknak a kkv-knak, amelyek a vállalat üzleti partnerei, amennyiben az adott kkv erőforrásaira, ismereteire és korlátaira tekintettel ez szükséges, többek között a következők révén: kapacitásépítéshez, képzéshez vagy az irányítási rendszerek korszerűsítéséhez való hozzáférés biztosítása vagy lehetővé tétele, továbbá, amennyiben a magatartási kódexnek vagy a helyesbítési intézkedési tervnek való megfelelés veszélyeztetné a kkv életképességét, célzott és arányos pénzügyi támogatás – például közvetlen finanszírozás, alacsony kamatozású hitelek, folyamatos beszerzésre vállalt garanciák – biztosítása, illetve a forráshoz jutáshoz nyújtott segítség. A „kkv életképességének veszélybe kerülése” fogalmat úgy kell értelmezni, hogy az a kkv csődjét okozhatja, vagy a kkv-t olyan helyzetbe hozza, hogy a csőd küszöbén áll.

- (55) Annak érdekében, hogy ezen irányelv maradéktalanul tartalmazza mindazokat a lehetőségeket, amelyek a vállalatok rendelkezésére állnak, ha a leírt intézkedésekkel nem kezelhetők a tényleges káros hatások, rendelkezni kell arról a lehetőségről is, hogy a vállalat a magatartási kódexének vagy a helyesbítési intézkedési tervének való megfelelés biztosítása érdekében megkíséreljen szerződéses biztosítékokat szerezni a közvetett üzleti partnertől, és megfelelő intézkedéseket hozzon annak ellenőrzésére, hogy a közvetett üzleti partner eleget tesz-e a szerződéses biztosítékoknak.
- (56) Amennyiben a vállalat olyan kkv-tól szerez szerződéses biztosítékot, amely közvetett üzleti partnere, értékelnie kell, hogy a szerződéses biztosítékot megfelelő intézkedéseknek kell-e kísérniük a kkv tekintetében. Amennyiben a kkv a költségek részbeni megfizetését kérelmezi, illetve a vállalattal való megállapodás esetén, a kkv számára lehetővé kell tenni, hogy az ellenőrzés eredményeit megossza más vállalatokkal.
- (57) A tényleges káros hatások megszüntetésére vagy minimalizálására irányuló megfelelő intézkedések eredményességének biztosítása érdekében a vállalatoknak a tevékenységi láncukban működő üzleti partnerekkel való együttműködést kell előnyben részesíteniük az üzleti kapcsolat megszüntetése helyett, amely csak végső eszközként alkalmazható a tényleges káros hatások megszüntetésére vagy mértékének minimalizálására tett sikertelen kísérlet után. Azokra az esetekre nézve azonban, amikor az említett megfelelő intézkedésekkel nem sikerült megszüntetni a tényleges káros hatásokat, illetve a mértéküket nem sikerült megfelelően minimalizálni, ennek az irányelvnek azt a kötelezettséget is rögzítenie kell, hogy a vállalatok – végső eszközként – tartózkodjanak az adott partnerrel új kapcsolat létesítésétől vagy fennálló kapcsolataik meghosszabbításától, és amennyiben észszerű kilátás van a változásra a vállalat befolyásának az üzleti kapcsolat érintett tevékenységekre vonatkozó ideiglenes felfüggesztésén keresztül történő gyakorlása vagy növelése révén, indokolatlan késedelem nélkül fogadjanak el és hajtsanak végre a konkrét káros hatásra vonatkozó megerősített helyesbítési intézkedési tervet, amely tartalmazza az abban foglalt valamennyi intézkedés elfogadásának és végrehajtásának konkrét és megfelelő ütemtervét, amelynek időtartama alatt a vállalat alternatív üzleti partnereket is kereshet. Az említett intézkedések elfogadására és végrehajtására vonatkozó ütemterv megfontoltságának értékelésekor figyelembe veendő tényezők közé tartozhat a káros hatás súlyossága, az esetleges további káros hatások megszüntetéséhez vagy mértékének minimalizálásához szükséges lépések meghatározásának és megtételének szükségessége, valamint a kkv-kra vagy a mezőgazdasági kistermelőkre gyakorolt hatások. A vállalatoknak fel kell függeszteniük az üzleti kapcsolatukat az üzleti partnerrel, ezáltal növelve a befolyásukat és annak a lehetőségét, hogy a hatás kezelése megtörténik. Amennyiben észszerűen nem várható, hogy az említett erőfeszítések sikerrel járnak, például államilag előírt kényszermunka esetében, vagy amennyiben a megerősített helyesbítési intézkedési terv végrehajtása révén nem sikerült megszüntetni a káros hatást, illetve a mértékét nem sikerült minimalizálni, a vállalat számára elő kell írni, hogy szakítsa meg a szóban forgó tevékenységekhez kötődő üzleti kapcsolatot, ha a tényleges káros hatás súlyos. Annak érdekében, hogy a vállalatok teljesíthessék ezt a kötelezettséget, a tagállamoknak elő kell írniuk, hogy a jogszabályaik hatálya alá tartozó szerződések biztosítsák az üzleti kapcsolat megszüntetésének lehetőségét. A vállalatnak – annak eldöntéséhez, hogy megszüntesse vagy felfüggeszse-e az üzleti kapcsolatot – mérlegelnie kell, hogy észszerűen várható-e, hogy ennek káros hatásai nyilvánvalóan súlyosabbak lesznek, mint az a káros hatás, amelyet nem sikerült megszüntetni, illetve amelynek mértékét nem sikerült minimalizálni. Amennyiben a vállalatok az üzleti kapcsolatot ideiglenesen felfüggesztik vagy megszüntetik, lépéseket kell tenniük a felfüggesztés vagy megszüntetés hatásainak megelőzésére, enyhítésére vagy megszüntetésére, észszerű határidővel értesíteniük kell az üzleti partnert, és rendszeresen felül kell

vizsgáljuk ezt a döntést. Fennállhat annak a lehetősége, hogy a közvetett üzleti kapcsolatok szintjén jelentkező káros hatások megszüntetése egy másik szervezettel való együttműködést tesz szükségessé. Bizonyos esetekben a valamely másik vállalattal való együttműködés lehet a közvetett üzleti kapcsolatok szintjén jelentkező tényleges káros hatások megszüntetésének egyetlen reális módja, különösen akkor, ha a közvetett üzleti partner nem kíván szerződést kötni a vállalattal.

- (58) Amennyiben a vállalat önmagában vagy mással együtt tényleges káros hatást okozott, korrekciót kell biztosítani. A „korrekció” fogalom jelentése az érintett személynek vagy személyeknek, közösségeknek vagy környezetnek azzal az állapottal egyenértékű vagy a hozzá lehető legközelebbi állapotba való visszaállítása, amelyben akkor lettek volna, ha a tényleges káros hatás nem következett volna be, a vállalatnak a káros hatás előidézésében való érintettségével arányosan, többek között a vállalat által a tényleges káros hatást elszenvedő személynek vagy személyeknek nyújtott pénzügyi vagy nem pénzügyi kártérítés és adott esetben a hatóságok számára a szükséges korrekciós intézkedések kapcsán felmerülő költségek megtérítése révén. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a káros hatás által érintett érdekelt felek ne legyenek kötelezhetők arra, hogy a követelések bíróságon történő benyújtását megelőzően korrekcióért folyamodjanak. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy amennyiben a vállalat nem biztosít korrekciót abban az esetben, ha önmagában vagy mással együtt tényleges káros hatást okozott, az illetékes felügyeleti hatóság hatáskörrel rendelkezzen arra, hogy saját kezdeményezésére vagy az ezen irányelvvel összhangban vele közölt megalapozott aggályok alapján kötelezze a vállalatot a megfelelő korrekció biztosítására. Ez ilyen helyzetben nem érinti az ezen irányelv értelmében elfogadott nemzeti jogszabályok rendelkezéseinek megsértése miatti szankciók kiszabását, valamint a polgári jogi felelősség ügyében tagállami bírósághoz benyújtott kereset lehetőségét. Amennyiben a tényleges káros hatást kizárólag a vállalat üzleti partnere okozta, a vállalat önkéntes korrekciót biztosíthat. A vállalat emellett felhasználhatja az önmagában vagy mással együtt káros hatást okozó üzleti partner befolyásolására való képességét a korrekció biztosításának elősegítésére.
- (59) A vállalatoknak lehetőséget kell biztosítaniuk arra, hogy személyek és szervezetek közvetlenül nekik tegyenek panaszt, amennyiben jogos aggályok merülnek fel tényleges vagy lehetséges káros emberi jogi és környezeti hatásokat illetően. Az ilyen panasz benyújtására jogosult személyek és szervezetek körébe kell tartozniuk az érintett személyeknek vagy azoknak a személyeknek, akik alapos okkal feltételezik, hogy érintettek lehetnek, valamint az említett személyek nevében e személyek legitim képviselőinek, például civil társadalmi szervezeteknek és emberi jogi jogvédőknek; az érintett tevékenységi láncban dolgozó személyek képviselőit ellátó szakszervezeteknek és a munkavállalók egyéb képviselőinek; továbbá a panasz tárgyát képező környezeti káros hatással kapcsolatos területeken tevékenykedő és tapasztalattal rendelkező civil társadalmi szervezeteknek. A vállalatoknak igazságos, nyilvánosan rendelkezésre álló, hozzáférhető, kiszámítható és átlátható eljárást kell kialakítaniuk e panaszok kezelésére, és tájékoztatniuk kell az érintett munkavállalókat, szakszervezeteket és más munkavállalói képviselőket ezekről az eljárásokról. A vállalatoknak ezenkívül hozzáférhető mechanizmust kell kialakítaniuk abból a célból, hogy amennyiben személyeknek és szervezeteknek tényleges vagy lehetséges káros hatásokkal kapcsolatos információik vagy aggályaik vannak, bejelentést tehessenek azokról. A vállalatok terheinek csökkentése érdekében lehetővé kell tenni számukra, hogy olyan, együttműködésen alapuló panasztételi eljárásokban és bejelentési mechanizmusokban vegyenek részt, mint például amelyeket több vállalat, például egy vállalatcsoport közösen hoz létre, ágazati szövetségeken, többszereplős kezdeményezéseken keresztül vagy globális keretmegállapodások keretében. A bejelentés vagy panasz benyújtása nem lehet előfeltétel, és nem zárhatja ki, hogy az azokat benyújtó személyek igénybe vehessék a megalapozott aggályokra vonatkozó eljárást, valamint a bírósági vagy egyéb nem bírósági mechanizmusokat, például az OECD nemzeti kapcsolattartó pontokat, amennyiben léteznek ilyenek. A panasztételi eljárásokra és bejelentési mechanizmusokra vonatkozó, ezen irányelv szerinti rendelkezéseknek biztosítaniuk kell, hogy a vállalat képviselőinek igénybevételére vonatkozó lehetőség ne vezessen indokolatlan megkeresésekhez. A nemzetközi normáknak megfelelően biztosítani kell a panaszt benyújtó személyeknek a jogot arra – amennyiben a panaszukat nem anonim módon nyújtják be –, hogy a panasz nyomán megfelelő intézkedések időben történő meghozatalát kérjék a vállalattól, és a panasz tárgyát képező tényleges vagy lehetséges súlyosan káros hatások, valamint a lehetséges korrekció megvitatása céljából találkozzanak a vállalat megfelelő szintű képviselőivel, indokolást kapjanak arról, hogy a panaszt miért minősítették megalapozottnak vagy megalapozatlannak, és amennyiben azt megalapozottnak minősítették, tájékoztassák őket a vállalat által megtett vagy megteendő lépésekről és intézkedésekről. A vállalatoknak ezenkívül észszerűen rendelkezésre álló intézkedéseket kell hozniuk a megtorlás minden formájának megakadályozása érdekében, a panaszt vagy bejelentést benyújtó személy vagy szervezet kiletet titkosságának biztosításával, a nemzeti joggal összhangban. Az „igazságos, nyilvánosan rendelkezésre álló, hozzáférhető, kiszámítható és átlátható” kifejezést az ENSZ-irányelvek 31. alapelvével összhangban kell értelmezni, amely előírja, hogy az eljárásoknak jogszerűnek, hozzáférhetőnek, kiszámíthatónak, méltányosnak, átláthatónak, a jogokkal összeegyeztethetőnek és a folyamatos tanulás forrásának kell lenniük, amint erre az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának 16. sz. általános észrevétele is utal. Emellett megfelelő védelmet kell biztosítani a munkavállalók és képviselőik számára, és semmilyen bíróságon kívüli korrekciós erőfeszítés nem sértheti a kollektív tárgyalások szorgalmazását és a szakszervezetek elismerését, valamint semmilyen módon nem veszélyeztetheti a legitim

szakszervezetek és munkavállalói képviselők szerepét a munkaügyi viták rendezésében. A vállalatoknak biztosítaniuk kell a bejelentési mechanizmusok és panasztételi eljárások hozzáférhetőségét az érdekelt felek számára, kellően figyelembe véve a vonatkozó akadályokat.

- (60) A panasz benyújtására jogosult személyek vagy szervezetek kiterjedtebb listája és a panaszok tárgyának szélesebb köre miatt az ezen irányelv szerinti panasztételi eljárás jogilag a vállalatok által az (EU) 2019/1937 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽¹⁶⁾ összhangban létrehozott belső bejelentési eljárástól eltérő mechanizmusként értendő. Ha az említett irányelv tárgyi hatálya alá tartozó uniós vagy nemzeti jog megsértése káros hatásnak tekinthető, és a bejelentő személy a káros hatás által közvetlenül érintett vállalati alkalmazott, akkor az adott személy igénybe veheti mindkét eljárást, azaz az ezen irányelv szerinti panasztételi mechanizmust, illetve az (EU) 2019/1937 irányelvvel összhangban meghatározott belső bejelentési eljárást. Ha azonban a fenti feltételek egyike nem teljesül, az adott személy csak az egyik eljárást veheti igénybe.
- (61) A vállalatoknak nyomon kell követniük átvilágítási intézkedéseik végrehajtását és hatékonyságát. Rendszeresen értékelniük kell a saját, a leányvállalataik és – amennyiben a vállalat tevékenységi láncát érinti – az üzleti partnereik tevékenységeit, hogy értékeljék a káros hatások azonosításának, megelőzésének, minimalizálásának, megszüntetésének és mérséklésének végrehajtását, és figyelemmel kísérjék annak megfelelőségét és eredményességét. Az értékelés keretében meg kell győződni arról, hogy sikerült-e a káros hatásokat megfelelően azonosítani, az átvilágítási intézkedéseket végrehajtani, a káros hatásokat pedig ténylegesen megelőzni vagy megszüntetni. Annak érdekében, hogy ez az értékelés naprakész legyen, azt jelentős változást követően indokolatlan késedelem nélkül, de legalább 12 havonta el kell végezni, a köztes időszakban pedig felül kell vizsgálni, ha alapos okkal feltételezhető, hogy a káros hatások új kockázatai merülhettek fel. Jelentős változás alatt a vállalat saját, illetve leányvállalatai vagy üzleti partnerei szokásos tevékenységeinek vagy a jogi vagy üzleti környezetnek a megváltozását, illetve a vállalat helyzetétől vagy működési kontextusától való bármilyen más jelentős elmozdulást kell érteni. Jelentős változás például akkor fordulhat elő, ha a vállalat új gazdasági ágazatban vagy földrajzi területen kezd tevékenységet, új termékek gyártását kezdi meg, vagy megváltoztatja a meglévő termékek előállításának módját, olyan technológiát alkalmazva, amely potenciálisan súlyosabb káros hatással jár, illetve szerkezetátalakítás, fúzió vagy felvásárlás révén megváltoztatja vállalati struktúráját. Az új kockázatok feltételezésének alapos oka különféle módokon merülhet fel, ezek közé tartozhat, ha a vállalat a káros hatásról nyilvánosan elérhető információkból, az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd nyomán, vagy bejelentés útján szerez tudomást. A vállalatoknak legalább öt évig meg kell őrizniük az e követelménynek való megfelelést igazoló dokumentációt. E dokumentációnak adott esetben magában kell foglalnia legalább a következőket: az azonosított hatások és alapos értékelések a 8. cikk értelmében; a megelőző intézkedési terv és/vagy helyesbítési intézkedési terv a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja és a 11. cikk (3) bekezdésének b) pontja értelmében; a kapott szerződéses rendelkezések vagy megkötött szerződések a 10. cikk (2) bekezdésének b) pontja, a 10. cikk (4) bekezdése, valamint a 11. cikk (3) bekezdésének c) pontja és a 11. cikk (5) bekezdése értelmében; az ellenőrzések a 10. cikk (5) bekezdése és a 11. cikk (6) bekezdése értelmében; a korrekciós intézkedések; a vállalat nyomonkövetési kötelezettségének részét képező rendszeres értékelések; valamint a bejelentések és panaszok. A pénzügyi vállalkozásoknak csak a saját, a leányvállalataik és az upstream üzleti partnereik tevékenységeit kell rendszeresen értékelniük.
- (62) Az ENSZ-irányelvekben és az OECD-keretben foglalt hatályos nemzetközi normákban foglaltakhoz hasonlóan az átvilágítási követelmény részét képezi az átvilágítási politikákra, eljárásokra, valamint a tényleges vagy lehetséges káros hatások azonosítása és kezelése érdekében végzett tevékenységekre vonatkozó lényeges információk, köztük ez e tevékenységekből fakadó megállapítások és eredmények külső kommunikációja. A 2013/34/EU irányelv meghatározza az ezen irányelv hatálya alá tartozó vállalatokra vonatkozó releváns beszámolási kötelezettségeket. Ezen túlmenően az (EU) 2019/2088 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁷⁾ további beszámolási kötelezettségeket határoz meg a pénzügyi szolgáltatási ágazatban a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekkel kapcsolatban a pénzügyi vállalkozások számára. A beszámolási kötelezettségek közötti átfedések elkerülése érdekében ez az irányelv ezért nem vezethet be új beszámolási kötelezettségeket azokon a 2013/34/EU irányelv szerinti kötelezettségeken túlmenően, amelyek a 2013/34/EU irányelv és az annak alapján kidolgozandó beszámolási standardok hatálya alá tartozó vállalatokra vonatkoznak. A vállalatoknak – annak érdekében, hogy eleget tegyenek az ezen irányelv szerinti átvilágítási követelmény részét képező kommunikációs kötelezettségüknek – észszerű időn belül, de legkésőbb 12 hónappal a beszámoló tárgyát képező pénzügyi év mérlegfordulónapját követően a honlapjukon éves beszámolót kell közzétenniük az Unió legalább egy hivatalos nyelvén, kivéve abban az esetben,

⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1937 irányelve (2019. október 23.) az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről (HL L 305., 2019.11.26., 17. o.).

⁽¹⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2088 rendelete (2019. november 27.) a pénzügyi szolgáltatási ágazatban a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekről (HL L 317., 2019.12.9., 1. o.).

ha a vállalat a 2013/34/EU irányelvben előírt fenntarthatósági beszámolási követelmények hatálya alá tartozik. Abban az esetben, ha a vállalatnak nem kell beszámolnia a 2013/34/EU irányelv 19a. illetve 29a. cikkével összhangban, a beszámolót az éves pénzügyi kimutatás közzétételének dátumáig kell közzétenni. Az éves beszámolót be kell nyújtani a kijelölt gyűjtőszervezetnek abból a célból, hogy az hozzáférhetővé tegye azt az (EU) 2023/2859 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹⁸⁾ létrehozott egységes európai hozzáférési ponton (ESAP). Az információknak az ESAP-on való hozzáférhetőségére vonatkozó szabályok végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. A jogbiztonság fokozása érdekében az (EU) 2023/2859 rendelet mellékletét módosítani kell, mégpedig az ezen irányelvre vonatkozó hivatkozás beillesztésével.

- (63) Az ezen irányelv és ezzel egyidejűleg a 2013/34/EU irányelv 19a., 29a. és 40a. cikke szerinti beszámolási követelmények hatálya alá tartozó vállalatokra vonatkozó – az átvilágítási folyamatokról a 2013/34/EU irányelv 19a., 29a. és 40a. cikkében előírt beszámolásra irányuló – követelményt úgy kell értelmezni, hogy a vállalatoknak ismertetniük kell, hogy miként végzik el az ezen irányelvben előírt átvilágítást.
- (64) Ezen irányelvnek nem célja előírni a vállalatok számára, hogy az (EU) 2016/943 irányelvben meghatározott üzleti titoknak minősülő szellemi tőkét, szellemi tulajdont, know-how-t vagy innovációs eredményeket hozzanak nyilvánosságra. Az ezen irányelvben előírt beszámolási követelmények ezért nem sérthetik az (EU) 2016/943 irányelvet. Ezen irányelv alkalmazása nem érintheti az 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet⁽¹⁹⁾ sem.
- (65) Az érdemi emberi jogi és környezetvédelmi átvilágítás elvégzése érdekében a vállalatoknak az átvilágítási intézkedések végrehajtásának teljes folyamata során megfelelő intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy hatékony együttműködést folytassanak az érdekelt felekkel. Az (EU) 2016/943 irányelv sérelme nélkül, a hatékony együttműködésnek magában kell foglalnia a következőket: releváns és átfogó információk biztosítása azon érdekelt felek részére, amelyekkel konzultációt folytatnak; valódi interakciót és párbeszédet lehetővé tevő folyamatos konzultáció a megfelelő szinten, például projektszinten vagy helyszíni szinten, megfelelő gyakorisággal. A konzultációban érintett érdekelt felekkel folytatott érdemi együttműködés során kellően figyelembe kell venni az együttműködés akadályait, biztosítani kell, többek között a titoktartás és a névtelenség fenntartása révén, hogy az érdekelt feleket ne érhessek megtorló és büntető intézkedések, és különös figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatott helyzetben lévő érdekelt felek szükségleteire, valamint az együttesen jelen lévő sebezhetőségekre és egymást átfedő tényezőkre, többek között a potenciálisan érintett – például az őslakos népek jogairól szóló ENSZ-nyilatkozat alapján védett, valamint az emberijog-védőkről szóló ENSZ nyilatkozat keretébe tartozó – csoportok vagy közösségek figyelembevételével. Vannak olyan helyzetek, amikor nem lehetséges érdemi együttműködést folytatni a konzultációban érintett érdekelt felekkel, vagy amikor hasznos lehet a további szakértői nézőpontok figyelembevétele ahhoz, hogy a vállalat teljes mértékben megfeleljen ezen irányelv követelményeinek. Ilyen esetekben a vállalatoknak szakértőkkel – például civil társadalmi szervezetekkel, illetve az emberi jogokat vagy a környezetet védő természetes vagy jogi személyekkel – is kiegészítő konzultációt kell folytatniuk annak érdekében, hogy hiteles betekintést nyerjenek a tényleges vagy lehetséges káros hatásokba. A munkavállalókkal és képviselőikkel való konzultációt a releváns uniós joggal és adott esetben a nemzeti joggal és a kollektív szerződésekkel összhangban kell folytatni, a tájékoztatáshoz, konzultációhoz és részvételhez való – különösen a foglalkoztatás és a szociális jogok területére vonatkozó releváns uniós jogban, többek között a 2001/86/EK tanácsi irányelvben⁽²⁰⁾, a 2002/14/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽²¹⁾ és a 2009/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽²²⁾ foglalt – alkalmazandó jogok sérelme nélkül. Ezen irányelv alkalmazásában a munkavállalók fogalmának magában kell foglalnia a kölcsönzött munkavállalókat és egyéb, atipikus foglalkoztatásban lévő munkavállalókat, feltéve, hogy megfelelnek a munkavállalói jogállás megállapítása céljából a Bíróság által meghatározott kritériumoknak. A konzultációk folytatása során lehetővé kell tenni a vállalatok számára, hogy ágazati kezdeményezésekre támaszkodjanak, amennyiben azok alkalmasak az eredményes együttműködés támogatására. Az ágazati vagy többszereplős kezdeményezések alkalmazása önmagában nem elegendő a munkavállalókkal és képviselőikkel való konzultációra vonatkozó kötelezettség teljesítéséhez.

⁽¹⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2859 rendelete (2023. december 13.) a pénzügyi szolgáltatások, a tőkepiacok és a fenntarthatóság szempontjából lényeges, nyilvánosan elérhető információkhoz központosított hozzáférést biztosító egységes európai hozzáférési pont létrehozásáról (HL L, 2023/2859., 2023.12.20., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2859/oj>).

⁽¹⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 596/2014/EU rendelete (2014. április 16.) a piaci visszaélésekről (piaci visszaélésekről szóló rendelet), valamint a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2003/124/EK, a 2003/125/EK és a 2004/72/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 173., 2014.6.12., 1. o.).

⁽²⁰⁾ A Tanács 2001/86/EK irányelve (2001. október 8.) az európai részvénytársaság státútumának a munkavállalói részvétellel kapcsolatos kiegészítéséről (HL L 294., 2001.11.10., 22. o.).

⁽²¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/14/EK irányelve (2002. március 11.) az Európai Közösség munkavállalóinak tájékoztatása és a velük folytatott konzultáció általános keretének létrehozásáról – Az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság közös nyilatkozata a munkavállalók képviseléséről (HL L 80., 2002.3.23., 29. o.).

⁽²²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/38/EK irányelve (2009. május 6.) az Európai Üzemi Tanács létrehozásáról vagy a közösségi szintű vállalkozások és vállalkozáscsoportok munkavállalóinak tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárás kialakításáról (HL L 122., 2009.5.16., 28. o.).

- (66) Annak érdekében, hogy a vállalatoknak olyan eszközök álljanak a rendelkezésére, amelyek segítségével a teljes tevékenységi láncok tekintetében teljesíteni tudják a rájuk vonatkozó átvilágítási követelményeket, a Bizottságnak – a tagállamokkal és az érdekelt felekkel konzultálva – iránymutatást kell nyújtania olyan szerződési mintafeltételek révén, amelyeket a vállalatok önkéntesen felhasználhatnak a 10. és 11. cikkben foglalt kötelezettségeik teljesítése érdekében. Az iránymutatás célja, hogy megkönnyítse a szerződő felek közötti egyértelmű feladatmegosztást és a folyamatos együttműködést oly módon, hogy elkerülhető legyen az ezen irányelvben előírt kötelezettségeknek az üzleti partnerre való áthárítása, és jogsértés esetén automatikusan érvénytelenné váljon a szerződés. Az iránymutatásnak tükröznie kell azt az elvet, hogy a szerződéses biztosítékok alkalmazása önmagában nem elegendő az ezen irányelvben előírt átvilágítási normák teljesítéséhez.
- (67) A Bizottságnak – a vonatkozó nemzetközi iránymutatásokat és normákat alapul véve, továbbá a tagállamokkal és az érdekelt felekkel, valamint az Európai Unió Alapjogi Ügynökségével, az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel, az Európai Munkaügyi Hatósággal és adott esetben az átvilágítás terén szakértelemmel rendelkező nemzetközi szervezetekkel és egyéb szervekkel konzultálva – iránymutatásokat, többek között általános iránymutatásokat, valamint bizonyos ágazatokra, illetve meghatározott káros hatásokra vonatkozó iránymutatásokat kell kiadnia, továbbá arra vonatkozó iránymutatásokat, hogy milyen viszonyban áll ez az irányelv az olyan egyéb uniós jogszabályokkal, amelyek ugyanezen cél elérésére törekszenek és amelyek kiterjedtebb vagy konkrétabb kötelezettségeket írnak elő, annak érdekében, hogy támogatást nyújtson és gyakorlati eszközöket biztosítson a vállalatoknak vagy a tagállami hatóságoknak azzal kapcsolatban, hogy a vállalatoknak hogyan kell teljesíteniük az átvilágítási kötelezettségeiket a gyakorlatban, valamint hogy támogatást nyújtson az érdekelt feleknek.
- (68) A digitális eszközök és technológiák, például a nyersanyagok, áruk és termékek értékláncok egésze mentén történő nyomon követésére, felügyeletére vagy figyelemmel kísérésére használt eszközök és technológiák, például műholdak, drónok, radarok vagy platformalapú megoldások támogathatják az értéklánc irányításával kapcsolatos adatgyűjtést és csökkenthetik annak költségeit, beleértve a káros hatások azonosítását és értékelését, a megelőzést és a mérséklést, valamint az átvilágítási intézkedések hatékonyságának nyomon követését. Annak elősegítése érdekében, hogy a vállalatok a teljes értékláncuk mentén teljesíteni tudják a rájuk vonatkozó átvilágítási követelményeket, szorgalmazni kell és elő kell mozdítani az említett eszközök és technológiák használatát. A Bizottságnak e célból iránymutatást kell kiadnia, amely hasznos információkat és a megfelelő forrásokra irányuló hivatkozásokat tartalmaz. A digitális eszközök és technológiák használata során a vállalatoknak figyelembe kell venniük és megfelelően kezelniük kell az azokkal összefüggő lehetséges kockázatokat, valamint a megszerzett információk megfelelőségének ellenőrzését célzó mechanizmusokat kell bevezetniük.
- (69) Noha ezen irányelv hatálya a kkv-kra nem terjed ki, az irányelv hatálya alá tartozó vállalatok szerződő feleként vagy alvállalkozójaként a kkv-kat is érinthetik az irányelv rendelkezései. Mindazonáltal a cél a kkv-kra nehezedő pénzügyi és adminisztratív teher mérséklése, mivel közülük sokan kerültek nehéz helyzetbe a világméretű gazdasági és egészségügyi válság következtében. A kkv-k támogatása érdekében a tagállamoknak – a Bizottság támogatásával, önállóan vagy együttesen – a vállalatok tájékoztatására és támogatására szolgáló célzott, felhasználóbarát honlapokat, portálokat vagy platformokat kell létrehozniuk és működtetniük; emellett a tagállamok pénzügyi támogatást is nyújthatnak a kkv-knak, és segíthetik őket a kapacitásépítésben. Ezt a támogatást az értéklánc felsőbb szintjein lévő harmadik országbeli gazdasági szereplők számára is hozzáférhetővé lehet tenni, illetve szükség esetén hozzájuk lehet igazítani, vagy rájuk is ki lehet terjeszteni. Azokat a vállalatokat, amelyeknek az üzleti partnerei kkv-k, szintén ösztönözni kell, hogy támogassák azt az átvilágítási intézkedések teljesítésében, továbbá hogy méltányos, észszerű, megkülönböztetésmentes és arányos követelményeket alkalmazzanak a kkv-kkal szemben.
- (70) A Bizottságnak a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágítással foglalkozó egyablakos információs szolgálatot kell létrehoznia. Ennek az egyablakos információs szolgálatnak képesnek kell lennie arra, hogy együttműködjön az egyes tagállamok illetékes nemzeti hatóságaival és információkat kérjen azokról – ideértve a nemzeti információs szolgálatokat is, ahol vannak ilyenek –, például annak érdekében, hogy segítséget nyújtson az információknak és az iránymutatásoknak a nemzeti körülményekhez való igazításában, valamint terjesztésében, a nemzeti rendszereken belüli, hatóságok közötti feladat- és hatáskörmegosztás sérelme nélkül. Az egyablakos információs szolgálatnak és az érintett nemzeti hatóságoknak egymással is kapcsolatot kell tartaniuk a határokon átnyúló együttműködés biztosítása érdekében.
- (71) A vállalatoknak, többek között a kkv-knak a végrehajtás során nyújtott tagállami támogatás kiegészítése érdekében a Bizottság a meglévő uniós eszközökre, projektekre, valamint az átvilágítás Unión belüli és harmadik országbeli végrehajtását segítő egyéb intézkedésekre is támaszkodhat. Bevezethet új támogatási intézkedéseket, hogy segítsen a vállalatoknak, köztük a kkv-knak az átvilágítási követelmények teljesítésében, és ennek keretében létrehozhat tevékenységlánc-átláthatósági megfigyelőközpontot, és előmozdíthatja az ágazati vagy többszereplős kezdeményezéseket.
- (72) A Bizottság a folyamatban lévő uniós intézkedésekre építve kiegészíthetné a tagállamok támogatási intézkedéseit az upstream gazdasági szereplők a célból történő támogatása érdekében, hogy kiépítsék a tevékenységeik és üzleti kapcsolataik káros emberi jogi és környezeti hatásainak eredményes megelőzéséhez és mérsékléséhez szükséges kapacitást, kiemelt figyelmet fordítva a mezőgazdasági kistermelőkre. Az Uniót és tagállamait a saját hatásköreiken

belül ösztönözni kell arra, hogy szomszédsági, fejlesztési és nemzetközi együttműködési eszközeit – többek között a kereskedelmi megállapodásokat – felhasználva támogatást nyújtsonak harmadik országbeli kormányok és harmadik országbeli upstream gazdasági szereplők részére a tevékenységeik és upstream üzleti kapcsolataik káros emberi jogi és környezeti hatásainak kezeléséhez. Ez magában foglalhatja a partnerországok kormányaival, a helyi magánszektor szereplőivel és az érdekelt felekkel való együttműködést a káros emberi jogi és környezeti hatások kiváltó okainak kezelésében.

- (73) Ez az irányelv fontos jogalkotási eszköz a fenntartható gazdaságra való vállalati áttérés biztosításához, többek között az éghajlatváltozás egzisztenciális ártalmainak és költségeinek csökkentéséhez, a „globális klímasemlegesség” 2050-ig történő elérésére vonatkozó célhoz való igazodás biztosításához és az ezzel kapcsolatos félrevezető állítások elkerüléséhez, valamint a zöldrefestés, a dezinformáció és a fosszilis tüzelőanyagok használatának bővülése világszerte történő megállításához a nemzetközi és az európai éghajlat-politikai célkitűzések elérése érdekében. Annak biztosítása céljából, hogy ez az irányelv ténylegesen hozzájáruljon az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, a vállalatoknak az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló áttérési tervet kell elfogadniuk és bevezetniük annak biztosítása érdekében – e célból minden tőlük telhető erőfeszítést megtevé, hogy a vállalat üzleti modellje és stratégiája összeegyeztethető legyen a fenntartható gazdaságra való áttéréssel és a Párizsi Megállapodásnak megfelelően a globális felmelegedés 1,5 °C-ra való korlátozásával, valamint a klímasemlegesség elérésére irányuló, az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározott célkitűzéssel, ideértve annak köztes céljait és a 2050-ig elérendő klímasemlegességi célt is. A tervnek adott esetben ki kell térnie a vállalat szénnel, olajjal és gázzal kapcsolatos tevékenységeinek való kitettségére. Ezeket a követelményeket gondossági kötelemként, nem pedig eredménykötelemként kell értelmezni. Mivel gondossági kötelemről van szó, kellően figyelembe kell venni a vállalatok által elért előrehaladást, valamint az éghajlatvédelmi áttérés összetettségét és folyamatosan változó jellegét. Jóllehet a vállalatoknak törekedniük kell a terveikben szereplő üvegházhatásúgáz-kibocsátáscsökkentési célok elérésére, bizonyos konkrét körülmények ahhoz vezethetnek, hogy a vállalatok nem tudják elérni az említett célokat, amennyiben azok már nem ésszerűek. A tervnek magában kell foglalnia az éghajlatváltozással kapcsolatos, 2030-ig elérendő, valamint az ötévenkénti szakaszokban 2050-ig elérendő, határidőhöz kötött, meggyőző tudományos bizonyítékokon alapuló célértékeket, valamint adott esetben az 1., a 2. és a 3. alkalmazási körhöz tartozó, üvegházhatásúgáz-kibocsátásra vonatkozó abszolút kibocsátáscsökkentési célértékeket. A tervnek olyan végrehajtási intézkedéseket kell tartalmaznia, amelyek a vállalat éghajlat-politikai céljainak elérését célozzák, és meggyőző tudományos bizonyítékokon kell alapulnia, azaz olyan tudományosan, független módon validált bizonyítékokon, amelyek összhangban vannak a globális felmelegedés 1,5 °C-ra való korlátozásával, az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) meghatározása szerint, és figyelembe kell vennie az éghajlatváltozással foglalkozó európai tudományos tanácsadó testület ajánlásait. A felügyeleti hatóságok számára elő kell írni, hogy az ezen irányelvben meghatározott követelményekkel összhangban felügyeljék legalább a tervnek és frissítéseinek az elfogadását és kialakítását. Mivel az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló áttérési terv tartalmának összhangban kell lennie a 2013/34/EU irányelv szerinti, a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolóra vonatkozó adatszolgáltatási követelményekkel, úgy kell tekinteni, hogy azok a vállalatok, amelyek a 2013/34/EU irányelv értelmében bejelentik az említett tervüket, teljesítették az ezen irányelv szerinti terv elfogadására vonatkozó konkrét kötelezettséget. Noha ily módon az elfogadásra vonatkozó kötelezettség teljesítettnek tekintendő, a vállalatoknak továbbra is eleget kell tenniük azon kötelezettségüknek, hogy ezt az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló áttérési tervet megvalósítsák a gyakorlatban és 12 havonta aktualizálják a terv céljai felé tett előrehaladás értékelése céljából.
- (74) Ahhoz, hogy a harmadik országbeli vállalatok tekintetében is eredményesen felügyelhető és szükség esetén érvényesíthető legyen ez az irányelv, az említett vállalatoknak megfelelő felhatalmazással rendelkező, meghatalmazott képviselőt kell kijelölniük az Unióban, és tájékoztatást kell nyújtaniuk a meghatalmazott képviselőjükről. Lehetőség kell tenni, hogy a meghatalmazott képviselő kapcsolattartóként is eljárjon, amennyiben teljesülnek ezen irányelv vonatkozó követelményei. Ha a harmadik országbeli vállalat nem jelöl ki meghatalmazott képviselőt, minden olyan tagállamnak, amelyben a vállalat tevékenységet folytat, hatáskörrel kell rendelkeznie e kötelezettség teljesítésének betartására, különös tekintettel arra a kötelezettségre, hogy a vállalat azon tagállamok egyikében, ahol tevékenységet folytat, a nemzeti jogban meghatározott végrehajtási keretnek megfelelően kijelöljön egy természetes vagy jogi személyt. Azon tagállamnak, amely betartja az említett kötelezettséget, a felügyeleti hatóságok európai hálózatán keresztül tájékoztatnia kell a többi tagállam felügyeleti hatóságait annak érdekében, hogy más tagállamok ne tartassák be azt.
- (75) A tagállamoknak ki kell jelölniük egy vagy több nemzeti felügyeleti hatóságot az átvilágítási kötelezettségek vállalatok általi helyes végrehajtásának ellenőrzése és ezen irányelv megfelelő érvényesítése érdekében. Az említett felügyeleti hatóságoknak közigazgatási szervnek kell lenniük, továbbá az irányelv hatálya alá tartozó vállalatoktól és egyéb piaci érdekektől függetlennek, valamint összeférhetetlenségtől és – akár közvetlen, akár közvetett – külső befolyástól mentesnek kell lenniük. Hatáskörük pártatlan gyakorlása érdekében e felügyeleti hatóságok senkitől nem kérhetnek és nem fogadhatnak el utasítást. A nemzeti joggal összhangban a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy minden felügyeleti hatóság rendelkezzen a feladatai eredményes ellátásához és hatáskörei gyakorlásához szükséges emberi és pénzügyi erőforrásokkal. A hatóságokat fel kell jogosítani arra, hogy saját kezdeményezésükre vagy az ezen irányelv szerinti megalapozott aggályok alapján vizsgálatokat végezzenek. Az említett vizsgálatok adott esetben magukban foglalhatják a helyszíni ellenőrzéseket és az érintett érdekelt felek meghallgatását. Ha van ágazati

jogszabályok alapján működő illetékes hatóság, a tagállamok e hatóság felelősségi körébe rendelhetik ezen irányelv alkalmazását annak hatáskörén belül. A felügyeleti hatóságoknak éves jelentést kell közzétenniük a korábbi tevékenységeikről, beleértve az azonosított legsúlyosabb jogsértéseket is, és egy weboldalon elérhetővé kell tenniük e jelentést. A tagállamoknak hozzáférhető mechanizmust kell létrehozniuk a megalapozott aggályok ingyenes vagy kizárólag az adminisztratív költségek fedezésére korlátozott díj ellenében történő fogadására, és biztosítaniuk kell, hogy a nyilvánosság számára gyakorlati információk álljanak rendelkezésre e jog gyakorlásának módjáról.

- (76) Az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabályok rendelkezéseinek eredményes érvényesítése érdekében a tagállamoknak visszatartó erejű, arányos és hatékony szankciókról kell rendelkezniük az említett intézkedések megsértése esetére. Ahhoz, hogy a szankcionálási rendszer hatékony legyen, a nemzeti felügyeleti hatóságok által kirótt szankciók között pénzbírságnak, valamint – abban az esetben, ha a vállalat az alkalmazandó határidőn belül nem tesz eleget a pénzbírságot kiszabó határozatnak – a felelős vállalatot és a jogsértés jellegét feltüntető nyilvános közleménynek is szerepelnie kell. Az említett szankcionálási rendszer nem érinti a termékek kivonására, valamint piacra való bevezetésének, forgalomba hozatalának és kivételének tilalmára vonatkozó hatáskört, amelyről egyéb – szélesebb körű vagy konkrétabb átvilágítási kötelezettségeket előíró – uniós jogalkotási aktusok rendelkeznek, így például az (EU) 2023/1115 rendelet. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a pénzbírság a kiszabásakor arányos legyen a vállalat nettó világpiaci árbevételével. Ez azonban nem kötelezheti a tagállamokat arra, hogy a pénzbírságot minden esetben kizárólag a vállalat nettó árbevételére alapozzák. A tagállamoknak a nemzeti joggal összhangban kell eldönteniük, hogy a szankciókat közvetlenül a felügyeleti hatóságok szabják-e ki más hatóságokkal együttműködésben, vagy az illetékes igazságügyi hatóságokhoz fordulnak. Az ezen irányelvben meghatározott szabályok alkalmazása közfelügyeletének biztosítása érdekében a felügyeleti hatóságoknak az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabályok rendelkezéseinek be nem tartása miatt a vállalatokra szankciókat kiszabó határozatait közzé kell tenni, el kell küldeni a felügyeleti hatóságok európai hálózatának, és azoknak legalább három évig nyilvánosan hozzáférhetőnek kell maradniuk. A közzétett határozatok az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁽²³⁾ megfelelően nem tartalmazhatnak személyes adatot. A vállalat nevének közzétételét ugyanakkor engedélyezni kell, akkor is, ha az természetes személy nevét tartalmazza.
- (77) Az esetleges közigazgatási bírságok összegének mesterséges csökkentését megelőzendő, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy amennyiben egy csoporthoz tartozó vállalatra szabnak ki pénzbírságot, ezen bírság összegét a legfelső szintű anyavállalat szintjén számított összevont árbevétel figyelembevételével állapítsák meg.
- (78) Az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályok rendelkezéseinek következetes alkalmazásának és végrehajtásának biztosítása érdekében a nemzeti felügyeleti hatóságoknak együtt kell működniük, és koordinálniuk kell az intézkedéseiket. E célból a Bizottságnak létre kell hoznia a felügyeleti hatóságok európai hálózatát, a felügyeleti hatóságoknak pedig segíteniük kell egymást a feladataik ellátásában, és egymásnak kölcsönös segítséget kell nyújtaniuk.
- (79) Annak biztosítása érdekében, hogy a káros hatások áldozatai számára ténylegesen elérhető legyen az igazságszolgáltatás és a kártérítés, elő kell írni a tagállamok számára, hogy állapítsanak meg szabályokat a vállalatoknak a természetes vagy jogi személyeknek okozott kárért fennálló polgári jogi felelősségére vonatkozóan, melynek feltétele, hogy a vállalat szándékosan vagy gondatlanságból elmulasztotta megelőzni vagy mérsékelni a lehetséges káros hatásokat, vagy megszüntetni a tényleges hatásokat vagy minimalizálni azok mértékét, és ezen mulasztás következtében a természetes vagy jogi személynek kárt okozott. A valamely személy védett jogi érdeke tekintetében okozott kárt a nemzeti joggal összhangban kell értelmezni: például halál, fizikai vagy pszichológiai sérülés, személyi szabadságtól való megfosztás, az emberi méltóság elvesztése vagy a személy vagyonának károsodása. Azon feltételt, amely szerint a károkozásnak annak eredményeképpen kell bekövetkeznie, hogy a vállalat nem tesz eleget a káros hatás kezelésére vonatkozó kötelezettségének olyan esetekben, amikor az ezen irányelv I. mellékletében felsorolt jog, tilalom vagy kötelezettség – amelynek megsértése vagy az amellyel való visszaélés olyan káros hatást eredményez, amelyet kezelni kellett volna – a kárt elszenvedő természetes vagy jogi személy védelmét célozza, úgy kell értelmezni, hogy az nem terjed ki a származékos kárra (amelyet közvetett módon olyan egyéb személyek szenvedtek el, akik nem a káros hatások áldozatai, és akikre nem terjed ki az ezen irányelv I. mellékletében felsorolt jogok, tilalmak vagy kötelezettségek által biztosított védelem). Ha például egy vállalat alkalmazottja kárt szenvedett amiatt, hogy a vállalat megsértette a biztonsági előírásokat a munkahelyen, az alkalmazott bérbeadója nem nyújthat be keresetet a vállalattal szemben az abból eredő gazdasági veszteség miatt, hogy az alkalmazott nem tudja kifizetni a bérleti díjat. Ez az irányelv nem szabályozza az ok-okozati összefüggést – annak a polgári jogi felelősséggel kapcsolatos értelmében –, azzal a kivétellel, hogy ezen irányelv értelmében

⁽²³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

a vállalatok nem vonhatók felelősségre olyan kárért, amelyet kizárólag a vállalatok tevékenységi láncában részt vevő üzleti partnerek okoztak (vagyis amelyekkel a nemzetközi keret megfogalmazása szerint „közvetlenül kapcsolatban állnak”). Az áldozatok számára biztosítani kell az okozott kárért való teljes kártérítéshez való jogot a nemzeti joggal és az említett közös elvvel összhangban. A kártérítéssel való elrettentést (a büntető jellegű kártérítést) vagy a túlzott mértékű kártérítés bármely más formáját tiltani kell.

- (80) mivel a káros hatásokat a súlyosságuk és valószínűségük alapján rangsorolni kell, valamint e káros hatásokat lépésről lépésre kell kezelni, a vállalat ezen irányelv alapján nem tehető felelőssé a még nem elhárított, kevésbé jelentős káros hatásokból eredő károkért, amennyiben nem lehetséges valamennyi általa azonosított káros hatást egyidejűleg teljes mértékben kezelni. Annak megállapításakor, hogy a vállalati felelősség feltételei teljesültek-e – azon értékelés részeként, hogy a vállalat megszegte-e arra irányuló kötelezettségét, hogy megfelelően kezelje az általa azonosított káros hatásokat –, meg kell vizsgálni, hogy a vállalat helyesen rangsorolta-e a káros hatásokat.
- (81) A felelősségi rendszer nem szabályozza sem azt, hogy kinek kell bizonyítania a felelősség feltételeinek teljesülését az ügy körülményeire tekintettel, sem azt, hogy mely feltételek esetén indítható polgári eljárás, ezért ezekről a kérdésekről a nemzeti jogban kell rendelkezni.
- (82) A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 2. cikkének (3) bekezdésében, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 8. cikkében, valamint a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosság-nak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezmény (Aarhusi Egyezmény) 9. cikkének (3) bekezdésében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jog biztosítása érdekében ez az irányelv a káros hatások áldozatai részére biztosítandó igazságszolgáltatás útjában álló bizonyos gyakorlati és eljárási akadályokkal is foglalkozik, ideértve a bizonyítékokhoz való hozzáférés nehézségeit, az elévülési idő korlátozott időtartamát, a képviselői keresetek megfelelő mechanizmusainak hiányát, valamint a polgári jogi felelősségre vonatkozó eljárások megfizethetetlenül magas költségeit.
- (83) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy amennyiben egy felperes megalapozott indokolást terjeszt elő, amely tartalmazza az észszerűen rendelkezésre álló tényeket és a kártérítési igénye megalapozottságának megfelelő alátámasztásához elegendő bizonyítékokat, valamint jelzi azt is, hogy a vállalatnak további bizonyítékok vannak a birtokában, a bíróságok a nemzeti eljárásjoggal összhangban kötelezhessék a vállalatot az említett bizonyítékok bemutatására, mindazonáltal a szükséges és arányos mértékűre korlátozva a bemutatást. A nemzeti bíróságoknak ebből a célból mérlegelniük kell, hogy a bizonyíték bekérését indokló rendelkezésre álló tényadatok és bizonyítékok milyen mértékben támasztják alá a kártérítési igényt vagy az ellenkérelmet; a bizonyíték bemutatásának hatókörét és költségeit, valamint azt, hogy milyen jogos érdekekkel rendelkeznek az egyes érintett felek, többek között az olyan nem célirányos információkeresések elvégzésének megelőzése érdekében, amelyek eredménye valószínűsíthetően semmilyen relevanciával nem bír az eljárásban érintett felek számára. Amennyiben az említett bizonyíték bizalmas információkat tartalmaz, a nemzeti bíróságok csak akkor rendelkezhetnek el annak bemutatását, ha azt a kártérítési kereset szempontjából relevánsnak ítélik, és hatékony intézkedéseket kell hozniuk az ilyen információk védelmére.
- (84) A tagállamoknak meg kell határozniuk azokat az észszerű feltételeket, amelyek mellett valamely állítólagos károsult fél felhatalmazást adhat valamely tagállambeli szakszervezetnek, nem kormányzati emberi jogi vagy környezetvédelmi szervezetnek vagy egyéb nem kormányzati szervezetnek, illetve – a nemzeti joggal összhangban – valamely tagállami emberi jogi intézménynek arra, hogy polgári jogi felelősség megállapítása iránti keresetet nyújtson be a sértett jogainak érvényesítése céljából, amennyiben az említett szervezetek megfelelnek a nemzeti jogban meghatározott követelményeknek, például annak, hogy állandó saját jelenléttel rendelkezzenek, és alapokmányuknak megfelelően ne rendelkezzenek kereskedelmi kötelezettségvállalással, valamint ne csak ideiglenesen foglalkozzanak az ezen irányelv értelmében védett jogok, illetve a nemzeti jog szerinti, azoknak megfelelő jogok érvényesítésével. Ez a nemzeti polgári peres eljárás olyan rendelkezései révén érhető el, amelyek a sértett harmadik fél beavatkozása keretében – az állítólagos károsult fél kifejezett hozzájárulása alapján – történő képviselőtétel engedélyezésére vonatkoznak, és nem értelmezhető úgy, hogy a tagállamoknak ki kellene terjeszteniük a nemzeti jogszabályaik rendelkezéseit az (EU) 2020/1828 európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽²⁴⁾ meghatározott képviselői keresetekre.
- (85) A polgári jogi kártérítési keresetek benyújtására vonatkozó elévülési időnek legalább öt évnek kell lennie, és az semmi esetre sem lehet rövidebb a polgári jogi felelősségre vonatkozó általános nemzeti szabályrendszerekben előírt elévülési időnél. Az elévülési idő kezdetére, időtartamára, nyugvására, illetve megszakadására vonatkozó nemzeti szabályok nem akadályozhatják indokolatlan módon a kártérítési keresetek benyújtását, és semmiképpen nem lehetnek korlátozóbbak a polgári jogi felelősségre vonatkozó általános nemzeti szabályrendszerekben előírt szabályoknál.

⁽²⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/1828 irányelve (2020. november 25.) a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviselői keresetekről és a 2009/22/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 409., 2020.12.4., 1. o.).

- (86) Továbbá, a jogorvoslati lehetőségek biztosítása érdekében, a felperesek számára lehetővé kell tenni, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedéseket kérhessenek, amelyekre az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályok rendelkezései megsértésének valamely intézkedés megtétele vagy magatartás beszüntetése általi megszüntetésére irányuló végleges vagy ideiglenes intézkedés formájában kerülhet sor.
- (87) A polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályokat illetően a megfelelő átvilágítás végrehajtásának elmulasztása miatt a vállalatokat terhelő polgári jogi kártérítési felelősség nem érintheti a vállalatok leányvállalatainak polgári jogi felelősségét vagy a tevékenységi láncokon belüli közvetlen és közvetett üzleti partnerek polgári jogi felelősségét. Amennyiben a vállalat a leányvállalatával vagy üzleti partnerével együttesen okozta a kárt, az adott leányvállalattal vagy üzleti partnerrel egyetemlegesen felelős azért. Ennek összhangban kell állnia az egyetemleges felelősség feltételeire vonatkozó nemzeti jogszabályokkal, és nem érintheti az egyetemleges felelősségre, valamint az egyetemlegesen felelős fél által fizetett teljes kártérítésre irányuló visszereseti jogra vonatkozó uniós, illetve nemzeti jogszabályokat.
- (88) Az ezen irányelvben foglalt polgári jogi felelősségi szabályok nem érinthetik a káros emberi jogi vagy környezeti hatásokkal kapcsolatos polgári jogi felelősségre vonatkozó azon uniós és nemzeti szabályokat, amelyek az ezen irányelv hatálya alá nem tartozó helyzetekkel kapcsolatos felelősségről rendelkeznek, vagy szigorúbb felelősségi szabályokat írnak elő, mint ez az irányelv. A szigorúbb felelősségi rendszer olyan polgári jogi felelősségi rendszerként is értendő, amely azokban az esetekben is felelősséget ír elő, amelyekben az ezen irányelv szerinti felelősségi szabályok alkalmazása nem eredményezné a vállalat felelősségét.
- (89) A káros környezeti hatások iránti polgári jogi felelősséget illetően a károsultak ezen irányelv alapján akkor is követelhetnek kártérítést, ha az ilyen követelések átfedést mutatnak az emberi jogi követeléseikkel.
- (90) Annak biztosítása érdekében, hogy az emberi jogi és környezeti kár áldozatai kártérítési keresetet nyújthassanak be, és kártérítést követelhessenek a vállalat által okozott kárért, amikor a vállalat szándékosan vagy gondatlanságból nem tett eleget az ezen irányelvből eredő átvilágítási kötelezettségeknek, ezen irányelvnek elő kell írnia a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az ezen irányelvben előírt polgári jogi felelősségi szabályokat átültető nemzeti jogi rendelkezéseket elsőbbséget élvező kötelező rendelkezésként alkalmazzák azokban az esetekben, amikor az ilyen követelésekre alkalmazandó jog nem egy tagállam nemzeti joga, hanem például a nemzetközi magánjogi szabályok, ha a kár harmadik országban következik be. Ez azt jelenti, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell azt is, hogy az arra vonatkozó követelményeket, hogy mely természetes vagy jogi személyek nyújthatják be a keresetet, valamint az elévülési időre és a bizonyíték bemutatására vonatkozó követelményeket elsőbbséget élvező kötelező rendelkezésként alkalmazzák. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az ezen irányelvben előírt polgári jogi felelősségi szabályok átültetésekor és az eredmény elérésére szolgáló módszerek megválasztásakor figyelembe vegyék az összes kapcsolódó nemzeti szabályt is, mégpedig olyan mértékben, amennyire azok szükségesek a sértettek védelmének biztosításához, és döntő fontosságúak a tagállamban a közérdek védelme szempontjából, például a tagállam politikai, társadalmi vagy gazdasági rendszerét illetően.
- (91) Az ezen irányelv szerinti polgári jogi felelősségi rendszer nem érintheti a 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet⁽²⁵⁾. Ez az irányelv nem gátolhatja a tagállamokat abban, hogy további, szigorúbb kötelezettségeket írjanak elő a vállalatok számára, vagy egyéb módon további, a 2004/35/EK irányelvvel megegyező célú intézkedéseket hozzanak.
- (92) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabályok rendelkezéseiből fakadó kötelezettségek teljesítése vagy azok önkéntes végrehajtása olyan környezetvédelmi és/vagy szociális szempontnak vagy elemnek minősüljön, amelyet az ajánlatkérő szervek a 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽²⁶⁾, a 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽²⁷⁾, valamint a 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽²⁸⁾ összhangban figyelembe vehetnek a közbeszerzési és koncessziós szerződéses odaítélési szempontjai között, illetve amelyet az említett szerződések végrehajtásával összefüggésben előírhatnak. Az ajánlatkérő szervek és közszolgáltatók ajánlatkérők kizárhatnak a közbeszerzési eljárásban, többek között a koncesszió-odaítélési eljárásban való részvételből bármely gazdasági szereplőt – vagy a tagállamok kötelezhetik őket arra, hogy kizárják e szereplőket –, amennyiben bármely megfelelő eszközzel bizonyítani tudják a környezetvédelem, a szociális és munkajog területén alkalmazandó kötelezettségek megsértését, beleértve azokat is, amelyek bizonyos, az összes tagállam által megerősített és az említett irányelvekben felsorolt nemzetközi megállapodásokból erednek, vagy ha bizonyítani tudják, hogy a gazdasági szereplő súlyos szakmai kötelezettségzegést követett el, amely megkérdőjelezi feddhetetlenségét. Az uniós jogszabályok következtetességének biztosítása és a végrehajtás

⁽²⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről (HL L 143., 2004.4.30., 56. o.).

⁽²⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/23/EU irányelve (2014. február 26.) a koncessziós szerződésekről (HL L 94., 2014.3.28., 1. o.).

⁽²⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.).

⁽²⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/25/EU irányelve (2014. február 26.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 243. o.).

támogatása érdekében a Bizottságnak mérlegelnie kell, hogy indokolt-e naprakésszé tenni az említett irányelvek bármelyikét, különös tekintettel azokra a követelményekre és intézkedésekre, amelyeket a tagállamoknak el kell fogadniuk a fenntarthatósági és átvilágítási kötelezettségeknek a közbeszerzési és koncessziós eljárások egésze során történő megfelelés biztosítása érdekében.

- (93) Az ezen irányelvben előírt átvilágítási kötelezettségek hatálya alá tartozó vállalatoknál dolgozó, vagy munkavégzéssel összefüggő tevékenységek keretében ilyen vállalatokkal kapcsolatba kerülő személyek döntő szerepet játszhatnak az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabályok rendelkezései megsértésének azonosításában. Ezzel hozzájárulhatnak e szabályszegések megelőzéséhez és e szabályszegésektől való elrettentéshez, valamint ezen irányelv érvényesítésének megerősítéséhez. Az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabályok rendelkezései megsértésének bejelentésére és a jogsértéseket bejelentő személyek védelmére tehát alkalmazni kell az (EU) 2019/1937 irányelvet.
- (94) Ezért a jogbiztonság fokozása érdekében az (EU) 2019/1937 irányelvnek az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabályok rendelkezései megsértésének bejelentésére és a jogsértéseket bejelentő személyek védelmére való, ezen irányelv szerinti alkalmazhatóságát az említett (EU) 2019/1937 irányelvben is jelezni kell. Az (EU) 2019/1937 irányelv mellékletét ezért ennek megfelelően módosítani kell. A tagállamok feladata annak biztosítása, hogy ez a módosítás megjelenjen az (EU) 2019/1937 irányelvvel összhangban elfogadott átültető intézkedéseikben.
- (95) A 2013/34/EU irányelv fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásra vonatkozó rendelkezései szerinti beszámolási követelmények hatálya alá nem tartozó vállalatok által az ezen irányelv tárgyát képező kérdésekben közlendő információk meghatározása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el az e beszámolás tartalmával és kritériumaival kapcsolatos kiegészítő szabályok megállapítása tekintetében, meghatározva az átvilágítás leírására, a tényleges és lehetséges hatásokra, valamint az azokat illetően hozott intézkedésekre vonatkozó információk körét. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban⁽²⁹⁾ megállapított elvekkel összhangban kerüljön sor. Így különösen a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.
- (96) Ezt az irányelvet az uniós adatvédelmi jogszabályok, valamint a magánéletnek és a személyes adatoknak a Charta 7. és 8. cikkében foglaltak szerinti védelméhez való jog tiszteletben tartása mellett kell alkalmazni. A személyes adatok ezen irányelv szerinti kezelését minden esetben az (EU) 2016/679 rendelettel összhangban kell végezni, beleértve a célhoz kötöttségre, az adattakarékosságra és a tárolási korlátozásra vonatkozó követelményeket is.
- (97) Az (EU) 2018/1725 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽³⁰⁾ 28. cikkének (2) bekezdésével összhangban a Bizottság konzultált az európai adatvédelmi biztossal, aki 2022. március 17-én véleményt nyilvánított.
- (98) A Bizottságnak rendszeresen jelentést kell tennie az Európai Parlament és a Tanács részére ezen irányelv végrehajtásáról és arról, hogy az mennyire bizonyult hatékonynak a benne foglalt célkitűzések elérése – különösen a káros hatások kezelése – szempontjából. Az első jelentésben foglalkozni kell többek között a következőkkel: ennek az irányelvnek a kkv-kra gyakorolt hatása; az irányelv hatálya a hatály alá tartozó vállalatok tekintetében; szükséges-e módosítani a „tevékenységi lánc” fogalom meghatározását; szükséges-e módosítani ezen irányelv I. mellékletét és szükséges-e módosítani az ezen irányelvben említett vonatkozó nemzetközi egyezmények felsorolását, különös tekintettel a nemzetközi fejleményekre; szükséges-e módosítani az éghajlatváltozás elleni küzdelemre vonatkozó szabályokat és a felügyeleti hatóságok e szabályokkal kapcsolatos hatásköreit; a nemzeti szinten bevezetett jogérvényesítési mechanizmusok, a szankciók és a polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályok hatékonysága; továbbá hogy szükséges-e megváltoztatni az ezen irányelv által bevezetett harmonizáció szintjét annak érdekében, hogy a vállalatok számára biztosítva legyenek az egyenlő versenyfeltételek a belső piacon. Ezen irányelv hatálybalépését követően a lehető leghamarabb, de legkésőbb két évvel az említett időpontot követően a Bizottságnak jelentést kell benyújtania az Európai Parlament és a Tanács részére arról is, hogy szükség van-e a pénzügyi szolgáltatások nyújtása és a befektetési tevékenységek tekintetében a szabályozott pénzügyi vállalkozásokra szabott

⁽²⁹⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁽³⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1725 rendelete (2018. október 23.) a természetes személyeknek a személyes adatok uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek általi kezelése tekintetében való védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 45/2001/EK rendelet és az 1247/2002/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 295., 2018.11.21., 39. o.).

további, fenntarthatósággal kapcsolatos átvilágítási követelmények megállapítására, valamint az említett átvilágítási követelményekre vonatkozó lehetőségekről és azok hatásairól, összhangban ezen irányelv célkitűzéseivel, ugyanakkor figyelembe véve a szabályozott pénzügyi vállalkozásokra alkalmazandó egyéb uniós jogalkotási aktusokat is. A jelentést adott esetben jogalkotási javaslatnak kell kísérnie.

- (99) mivel ezen irányelv céljait – nevezetesen az egységes piacon a fenntartható gazdaságra való átálláshoz való hozzájárulás terén rejlő lehetőségek jobb kiaknázását és a vállalatok tevékenységi láncokban felmerülő tényleges vagy lehetséges káros emberi jogi és környezeti hatások megelőzése és mérséklése révén a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulást – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedés terjedelme és hatásai miatt – különösen mivel az ezen irányelvben kezelt problémák és azok okai nemzetközi vonatkozásúak, mivel számos vállalat Unió-szerte vagy világszinten folytat tevékenységeket, és értékláncaik más tagállamokra és harmadik országokra is kiterjednek, továbbá mivel a tagállamok önálló intézkedése esetén fennáll a kockázata annak, hogy ezek az intézkedések nem lesznek eredményesek, és a belső piac széttagoltságához vezetnek – e célok jobban megvalósíthatók, az Unió ezért intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az EUSZ 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy

- (1) Ez az irányelv megállapítja a következőkre vonatkozó szabályokat:
- a) a vállalatoknak az emberi jogokra és a környezetre gyakorolt tényleges és lehetséges káros hatásokkal kapcsolatos kötelezettségei a saját tevékenységük, a leányvállalataik tevékenységei és az említett vállalatok tevékenységi láncokban az üzleti partnereik által végzett tevékenységek tekintetében;
 - b) az a) pontban említett kötelezettségek megsértéséért való felelősség; valamint
 - c) a vállalatok arra vonatkozó kötelezettsége, hogy az éghajlatváltozás mérséklését szolgáló átállási tervet fogadjanak el és alkalmazzanak, amely terv révén a vállalat – minden lehetséges erőfeszítést megtéve – arra törekszik, hogy üzleti modelljét és stratégiáját összeegyeztesse a fenntartható gazdaságra való átállással és a globális felmelegedés 1,5 °C-ra történő korlátozásával a Párizsi Megállapodásnak megfelelően.
- (2) Ez az irányelv nem szolgálhat alapul az emberi, a munkavállalói és a szociális jogok, a környezet vagy az éghajlat védelme tekintetében az irányelv elfogadásának időpontjában alkalmazandó tagállami nemzeti jogban vagy kollektív szerződésekben előírt szint csökkentéséhez.
- (3) Ez az irányelv nem érinti az emberi, a munkavállalói és a szociális jogok, a környezetvédelem és az éghajlatváltozás terén más uniós jogalkotási aktusokban megállapított kötelezettségeket. Ha ezen irányelv valamely rendelkezése ellentétes egy másik uniós jogalkotási aktus ugyanazon célokat szolgáló, szélesebb körű vagy konkrétabb kötelezettségeket előíró rendelkezésével, az eltérés erejéig annak a másik uniós jogalkotási aktusnak a rendelkezése az irányadó, és azt kell alkalmazni az említett konkrét kötelezettségek tekintetében.

2. cikk

Hatály

- (1) Ez az irányelv minden olyan vállalatra alkalmazandó, amely valamely tagállam jogszabályaival összhangban hoztak létre, és amely megfelel a következő feltételek egyikének:
- a) a vállalat átlagosan több mint 1 000 munkavállalót foglalkoztatott, és a nettó világpiaci árbevétele meghaladta a 450 000 000 EUR-t a legutóbbi olyan pénzügyi évben, amelyre vonatkozóan éves pénzügyi kimutatást fogadtak el, vagy kellett volna elfogadni;
 - b) a vállalat nem érte el az a) pontban említett küszöbértékeket, de egy olyan vállalatcsoport legfelső szintű anyavállalata, amely elérte az említett küszöbértékeket a legutóbbi olyan pénzügyi évben, amelyre vonatkozóan összevont éves pénzügyi kimutatást fogadtak el, vagy kellett volna elfogadni;

c) a vállalat vagy az a vállalatcsoport, amelynek a szóban forgó vállalat a legfelső szintű anyavállalata, független harmadik fél vállalatokkal, jogdíjak ellenében franchise- vagy licencmegállapodásokat kötött az Unióban, amennyiben az említett megállapodások biztosítják a közös identitást, a közös üzleti koncepciót és az egységes üzleti módszerek alkalmazását, és amennyiben az említett jogdíjak összege meghaladta a 22 500 000 EUR-t a legutóbbi olyan pénzügyi évben, amelyre vonatkozóan éves pénzügyi kimutatást fogadtak el, vagy kellett volna elfogadni, és amennyiben a vállalatnak vagy azon vállalatcsoportnak, amelynek a szóban forgó vállalat a legfelső szintű anyavállalata, a nettó világpiaci árbevétele meghaladta a 80 000 000 EUR-t a legutóbbi olyan pénzügyi évben, amelyre vonatkozóan éves pénzügyi kimutatást fogadtak el, vagy kellett volna elfogadni.

(2) Ez az irányelv azokra a vállalatokra is alkalmazandó, amelyek valamely harmadik ország jogszabályaival összhangban hoztak létre, és megfelelnek a következő feltételek egyikének:

- a) a vállalat a legutóbbi pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben több mint 450 000 000 EUR nettó árbevételt ért el az Unióban;
- b) a vállalat nem érte el az a) pontban említett küszöbértéket, de a legfelső szintű anyavállalata egy olyan vállalatcsoportnak, amely a legutóbbi pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben összevont alapon elérte az említett küszöbértéket;
- c) a vállalat vagy az a vállalatcsoport, amelynek a szóban forgó vállalat a legfelső szintű anyavállalata, független harmadik fél vállalatokkal, jogdíjak ellenében franchise- vagy licencmegállapodásokat kötött az Unióban, amennyiben az említett megállapodások biztosítják a közös identitást, a közös üzleti koncepciót és az egységes üzleti módszerek alkalmazását, és amennyiben az említett jogdíjak összege a legutóbbi pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben meghaladta a 22 500 000 EUR-t az Unióban; feltéve továbbá, hogy a vállalat vagy az a vállalatcsoport, amelynek a szóban forgó vállalat a legfelső szintű anyavállalata, a legutóbbi pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben több mint 80 000 000 EUR nettó árbevételt ért el az Unióban.

(3) Amennyiben a vállalatcsoport legfelső szintű anyavállalatának fő tevékenysége az operatív leányvállalatok részvényeinek birtoklása, és nem vesz részt a csoportot, vagy annak egy vagy több leányvállalatát érintő irányítási, operatív vagy pénzügyi döntésekben, akkor mentesíthető az ezen irányelv alapján fennálló kötelezettségek teljesítése alól. E mentességnek az a feltétele, hogy a legfelső szintű anyavállalatnak az Unióban letelepedett egyik leányvállalatát kijelöljék arra, hogy a legfelső szintű anyavállalat nevében teljesítse a 6–16. és a 22. cikkben előírt kötelezettségeket, beleértve a legfelső szintű anyavállalatnak a leányvállalatai tevékenységei tekintetében fennálló kötelezettségeit is. Ebben az esetben a kijelölt leányvállalat megkapja a kötelezettségek hatékony teljesítéséhez szükséges összes eszközt és jogosultságot, különösen annak biztosítása érdekében, hogy a kijelölt leányvállalat megkapja a csoporthoz tartozó vállalatoktól a releváns információkat és dokumentumokat, hogy teljesítse a legfelső szintű anyavállalatnak az ezen irányelv alapján fennálló kötelezettségeit.

A legfelső szintű anyavállalatnak az illetékes felügyeleti hatóságtól kérelmeznie kell az e bekezdés első albekezdésében említett mentességet, a 24. cikkkel összhangban, annak értékelésére, hogy teljesülnek-e az e bekezdés első albekezdésében említett feltételek. Amennyiben a feltételek teljesülnek, az illetékes felügyeleti hatóság megadja a mentességet. Adott esetben ez a hatóság megfelelően tájékoztatja a kérelemről, majd a döntéséről azon tagállam illetékes felügyeleti hatóságát, ahol a kijelölt leányvállalat letelepedett.

A legfelső szintű anyavállalat a kijelölt leányvállalattal együttesen továbbra is felelős azért, ha a kijelölt leányvállalat nem teljesíti a kötelezettségeit e bekezdés első albekezdésével összhangban.

(4) Az (1) bekezdés alkalmazása céljából a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók számát teljes munkaidős egyenértékre kell átszámítani. A kölcsönzött munkavállalókat és egyéb, atipikus foglalkoztatásban lévő munkavállalókat – feltéve, hogy megfelelnek a munkavállalói jogállás megállapítása céljából az Európai Unió Bírósága által meghatározott kritériumoknak – úgy kell figyelembe venni a munkavállalók számának megállapításakor, mintha a vállalat közvetlenül alkalmazta volna őket az adott időszakra.

(5) Amennyiben egy vállalat megfelel az (1) vagy a (2) bekezdésben foglalt feltételeknek, ezen irányelvet csak akkor kell alkalmazni, ha az említett feltételek két egymást követő pénzügyi évben teljesülnek. Ezen irányelvet nem kell tovább alkalmazni az (1) vagy a (2) bekezdésben említett vállalatra, ha az (1) vagy a (2) bekezdésben előírt feltételek az utolsó két releváns pénzügyi év egyikében sem teljesülnek.

(6) Az (1) bekezdésben említett vállalatok tekintetében az ezen irányelv hatálya alá tartozó kérdések szabályozására az a tagállam illetékes, amelyben a vállalat bejegyzett székhelye található.

(7) A (2) bekezdésben említett vállalat tekintetében az ezen irányelv hatálya alá tartozó kérdések szabályozására az a tagállam illetékes, amelyben az említett vállalat fiókteleppel rendelkezik. Amennyiben a vállalatnak egyetlen tagállamban sincs fióktelepe, vagy a fióktelepei különböző tagállamokban találhatók, az ezen irányelv hatálya alá tartozó kérdések szabályozására az a tagállam illetékes, amelyben az említett vállalatnak a legutóbbi pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben a legmagasabb nettó árbevétele keletkezett az Unióban.

(8) Ez az irányelv nem alkalmazandó a 2011/61/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³¹⁾ 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott ABA-kra, sem pedig a 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³²⁾ 1. cikkének (2) bekezdése szerinti, átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV).

3. cikk

Fogalom meghatározások

(1) Ezen irányelv alkalmazásában:

a) „vállalat”: a következők bármelyike:

- i. a 2013/34/EU irányelv I. és II. mellékletében felsorolt valamely társasági formában létrehozott jogi személy;
- ii. egy harmadik ország jogával összhangban létrehozott jogi személy, amely a 2013/34/EU irányelv I. és II. mellékletében felsoroltakhoz hasonló formában jött létre;
- iii. szabályozott pénzügyi vállalkozás, függetlenül annak társasági formájától, amely:
 - az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott hitelintézet⁽³³⁾,
 - a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott befektetési vállalkozás⁽³⁴⁾,
 - a 2011/61/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott alternatív befektetési alapkezelő (ABAK), beleértve a 345/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁽³⁵⁾ említett európai kockázatitőke-alapok (EuVECA) kezelőjét, a 346/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁽³⁶⁾ említett európai szociális vállalkozási alapok (ESZVA) kezelőjét, valamint az (EU) 2015/760 európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁽³⁷⁾ említett európai hosszú távú befektetési alapok (EHTBA) kezelőjét,
 - a 2009/65/EK irányelv 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott alapkezelő társaság,
 - a 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 13. cikke 1. pontjában meghatározott biztosító⁽³⁸⁾,
 - a 2009/138/EK irányelv 13. cikkének 4. pontjában meghatározott viszontbiztosító,

⁽³¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/61/EU irányelve (2011. június 8.) az alternatív befektetési alap-kezelőkről, valamint a 2003/41/EK és a 2009/65/EK irányelv, továbbá az 1060/2009/EK és az 1095/2010/EU rendelet módosításáról (HL L 174., 2011.7.1., 1. o.).

⁽³²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/65/EK irányelve (2009. július 13.) az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (HL L 302., 2009.11.17., 32. o.).

⁽³³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 176., 2013.6.27., 1. o.).

⁽³⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.).

⁽³⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 345/2013/EU rendelete (2013. április 17.) az európai kockázatitőke-alapokról (HL L 115., 2013.4.25., 1. o.).

⁽³⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 346/2013/EU rendelete (2013. április 17.) az európai szociális vállalkozási alapokról (HL L 115., 2013.4.25., 18. o.).

⁽³⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/760 rendelete (2015. április 29.) az európai hosszú távú befektetési alapokról (HL L 123., 2015.5.19., 98. o.).

⁽³⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/138/EK irányelve (2009. november 25.) a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II) (HL L 335., 2009.12.17., 1. o.).

- az (EU) 2016/2341 irányelv 2. cikkével összhangban az említett irányelv hatálya alá tartozó, foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmény, kivéve, ha valamely tagállam az említett irányelv 5. cikkével összhangban úgy döntött, hogy az említett foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekre egészben vagy részben nem alkalmazza az irányelvet,
 - a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽³⁹⁾ 2. cikkének 1. pontjában meghatározott központi szerződő fél,
 - a 909/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁴⁰⁾ 2. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott központi értéktár,
 - a 2009/138/EK irányelv 211. cikkével összhangban engedélyezett különleges célú gazdasági egységként működő biztosító vagy viszontbiztosító,
 - az (EU) 2017/2402 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁴¹⁾ 2. cikkének 2. pontjában meghatározott értékpapírosítási különleges célú gazdasági egység,
 - az 575/2013/EU rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 20. pontjában meghatározott pénzügyi holding társaság, a 2009/138/EK irányelv 212. cikke (1) bekezdésének f) pontjában meghatározott biztosítói holdingtársaság vagy a 2009/138/EK irányelv 212. cikke (1) bekezdésének h) pontjában meghatározott vegyes pénzügyi holdingtársaság, amely olyan biztosítói csoport része, amely az említett irányelv 213. cikke alapján csoportszintű felügyelet hatálya alá tartozik, és amely a 2009/138/EK irányelv 214. cikkének (2) bekezdése értelmében nem mentesül a csoportfelügyelet alól,
 - az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában említett pénzforgalmi intézmény ⁽⁴²⁾,
 - a 2009/110/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 1. pontjában meghatározott elektronikus-pénz-kibocsátó intézmény ⁽⁴³⁾,
 - az (EU) 2020/1503 európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikke (1) bekezdésének e) pontjában meghatározott közösségi finanszírozási szolgáltató ⁽⁴⁴⁾,
 - az (EU) 2023/1114 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁴⁵⁾ 3. cikke (1) bekezdésének 15. pontjában meghatározott kriptoeszköz-szolgáltató, amennyiben az említett rendelet 3. cikke (1) bekezdésének 16. pontjában meghatározott egy vagy több kriptoeszköz-szolgáltatást nyújt;
- b) „káros környezeti hatás”: az ezen irányelv melléklete I. része 1. szakaszának 15. és 16. pontjában, valamint II. részében felsorolt tilalmak és kötelezettségek megszegéséből eredő káros környezeti hatás, figyelembe véve az ott felsorolt jogi eszközök rendelkezéseihez kapcsolódó nemzeti jogszabályokat;
- c) „káros emberi jogi hatás”: a következőkből eredő, személyekre gyakorolt hatás:
- i. az ezen irányelv melléklete I. részének 1. szakaszában felsorolt valamely emberi jog megsértése, ahogy ezeket az emberi jogokat az ezen irányelv melléklete I. részének 2. szakaszában felsorolt nemzetközi jogi eszközök rögzítik;

⁽³⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 648/2012/EU rendelete (2012. július 4.) a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról (HL L 201., 2012.7.27., 1. o.).

⁽⁴⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 909/2014/EU rendelete (2014. július 23.) az Európai Unió belüli értékpapír-kiegyenlítés javításáról és a központi értéktárakról, valamint a 98/26/EK és a 2014/65/EU irányelv, valamint a 236/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 257., 2014.8.28., 1. o.).

⁽⁴¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/2402 rendelete (2017. december 12.) az értékpapírosítás általános keretrendszerének meghatározásáról, az egyszerű, átlátható és egységesített értékpapírosítás egyedi keretrendszerének létrehozásáról, valamint a 2009/65/EK, a 2009/138/EK és a 2011/61/EU irányelv és az 1060/2009/EK és a 648/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 347., 2017.12.28., 35. o.).

⁽⁴²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2366 irányelve (2015. november 25.) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 337., 2015.12.23., 35. o.).

⁽⁴³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/110/EK irányelve (2009. szeptember 16.) az elektronikus-pénz-kibocsátó intézmények tevékenységének megkezdéséről, folytatásáról és prudenciális felügyeletéről, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról, valamint a 2000/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 267., 2009.10.10., 7. o.).

⁽⁴⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/1503 rendelete (2020. október 7.) az európai közösségi finanszírozási üzleti szolgáltatókról, valamint az (EU) 2017/1129 rendelet és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról (HL L 347., 2020.10.20., 1. o.).

⁽⁴⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1114 rendelete (2023. május 31.) a kriptoeszközök piacairól, valamint az 1093/2010/EU és az 1095/2010/EU rendelet, továbbá a 2013/36/EU és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról (HL L 150., 2023.6.9., 40. o.).

- ii. az ezen irányelv melléklete I. részének 1. szakaszában fel nem sorolt, de az ezen irányelv melléklete I. részének 2. szakaszában felsorolt emberi jogi eszközökben szereplő valamely emberi jog megsértése, feltéve, hogy:
- az adott emberi jogot egy vállalat vagy más jogi személy megsértheti,
 - az adott emberi jogi jogsértés közvetlenül sérti az ezen irányelv melléklete I. részének 2. szakaszában felsorolt emberi jogi eszközök által védett valamely jogi érdeket, valamint
 - a vállalat észszerűen előre láthatta volna az ilyen emberi jog esetleges érintettségének kockázatát, figyelembe véve a konkrét eset körülményeit, többek között a vállalat üzleti tevékenységének jellegét és nagyságrendjét, továbbá tevékenységi láncát, gazdasági ágazatának jellemzőit, valamint földrajzi és működési környezetét;
- d) „káros hatás”: valamely káros környezeti hatás vagy káros emberi jogi hatás;
- e) „leányvállalat”: a 2013/34/EU irányelv 2. cikkének 10. pontjában meghatározott jogi személy, valamint az olyan jogi személy, amelyen keresztül a 2004/109/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁴⁶⁾ 2. cikke (1) bekezdésének f) pontjában meghatározott „ellenőrzött vállalkozás” a tevékenységét végzi;
- f) „üzleti partner”: olyan jogalany:
- i. amellyel a vállalat a vállalat tevékenységeire, termékeire vagy szolgáltatásaira vonatkozó kereskedelmi megállapodást kötött, vagy amelynek a vállalat a g) pont szerinti szolgáltatásokat nyújt („közvetlen üzleti partner”); vagy
 - ii. amely nem közvetlen üzleti partner, azonban a vállalat tevékenységeihez, termékeihez vagy szolgáltatásaihoz kapcsolódó üzleti tevékenységet folytat („közvetett üzleti partner”);
- g) „tevékenységi lánc”:
- i. egy vállalat upstream üzleti partnereinek tevékenységei, amelyek az áruk vállalat általi előállításához vagy szolgáltatások vállalat általi nyújtásához kapcsolódnak, beleértve a nyersanyagok, termékek vagy résztermékek tervezését, kitermelését, beszerzését, gyártását, szállítását, tárolását és rendelkezésre bocsátását, valamint a termékek vagy szolgáltatások fejlesztését; továbbá
 - ii. egy vállalat downstream üzleti partnereinek tevékenységei, amelyek az említett vállalat termékének forgalmazásához, szállításához és tárolásához kapcsolódnak, amennyiben ezeket a tevékenységeket az üzleti partnerek a vállalat számára vagy a vállalat nevében végzik, kivéve az (EU) 2021/821 rendelet szerinti exportellenőrzés, vagy a fegyverekre, lőszerre vagy hadianyagokra vonatkozó exportellenőrzés alatt álló termékek forgalmazását, szállítását és tárolását, miután a termék kivitelét engedélyezték;
- h) „független harmadik fél általi ellenőrzés”: annak ellenőrzése, hogy egy adott vállalat vagy tevékenységi láncának egyes részei megfelelnek-e az ezen irányelvből eredő emberi jogi és környezetvédelmi követelményeknek, amely ellenőrzést olyan objektív, a vállalatától teljesen független szakértő végzi, akivel kapcsolatban nem merülhet fel összeférhetetlenség és külső befolyástól mentes, tapasztalattal és szakértelemmel rendelkezik – a káros hatás jellegétől függően – környezeti vagy emberi jogi kérdésekben, és elszámoltatható az ellenőrzés minőségéért és megbízhatóságáért;
- i) „kkv”: jogi formájától függetlenül olyan mikro-, kis- vagy középvállalkozás, amely nem tagja semmilyen nagy méretű csoportnak – e fogalmaknak a 2013/34/EU irányelv 3. cikkének (1), (2), (3) és (7) bekezdésében foglalt meghatározása alapján;
- j) „ágazati vagy többszereplős kezdeményezés”: kormányzatok, ágazati szövetségek, érdekelt szervezetek – beleértve a civil társadalmi szervezeteket is –, vagy ezek csoportjai vagy kombinációi által kidolgozott és felügyelt önkéntes átvilágítási eljárások, eszközök és mechanizmusok kombinációja, amelyben a vállalatok az átvilágítási kötelezettségek teljesítésének támogatása céljából részt vehetnek;
- k) „meghatalmazott képviselő”: az Unióban lakóhellyel rendelkező vagy letelepedett természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az a) pont ii. alpontja értelmében vett vállalatától megbízást kapott arra, hogy eljárjon a nevében a vállalat ezen irányelv szerinti kötelezettségeinek teljesítésével kapcsolatban;

⁽⁴⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/109/EK irányelve (2004. december 15.) a szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról (HL L 390., 2004.12.31., 38. o.).

- l) „súlyos káros hatás”: olyan káros hatás, amely különösen jelentős annak jellegénél fogva – például ártalmas hatással jár az emberi életre, az egészségre vagy a szabadságra nézve – vagy a léptékénél, hatókörénél vagy helyrehozhatatlan jellegénél fogva, figyelembe véve a súlyosságát, beleértve azt, hogy hány magánszemélyt érint vagy érinthet, hogy milyen mértékben károsítja vagy károsíthatja a környezetet, vagy egyéb módon érinti vagy érintheti azt, hogy visszafordíthatatlan-e, valamint azt, hogy milyen mértékben lehetséges az érintett személyeket vagy a környezetet észszerű időn belül visszaállítani a hatás előtti állapotukkal egyenértékű állapotba;
- m) „nettó árbevétel”:
- i. a 2013/34/EU irányelv 2. cikkének 5. pontjában meghatározott nettó árbevétel; vagy
- ii. amennyiben a vállalat az 1606/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁴⁷⁾ alapján elfogadott nemzetközi számviteli standardokat alkalmaz, vagy az a) pont ii. alpontja értelmében vett vállalat, azon pénzügyi beszámolási keret által meghatározott vagy értelmében vett bevétel, amely alapján a vállalat pénzügyi kimutatásai készülnek;
- n) „érintett felek”: a vállalat alkalmazottai, a vállalat leányvállalatainak alkalmazottai, a szakszervezetek és a munkavállalók képviselői, a fogyasztók, valamint egyéb olyan magánszemélyek, csoportok, közösségek vagy szervezetek, akiknek vagy amelyeknek a jogait vagy érdekeit érintik vagy érinthetik a vállalatnak, leányvállalatainak vagy üzleti partnereinek a termékei, szolgáltatásai és tevékenységei, beleértve a vállalat üzleti partnereinek alkalmazottait, azok szakszervezeteit és munkavállalói képviselőit, a nemzeti emberi jogi és környezettel kapcsolatos intézményeket, azon civil társadalmi szervezeteket, amelyeknek céljai közé tartozik a környezetvédelem, valamint az említett magánszemélyek, csoportok, közösségek vagy szervezetek legitim képviselőit;
- o) „megfelelő intézkedések”: olyan intézkedések, amelyek alkalmasak az átvilágítás céljainak elérésére azáltal, hogy a káros hatás súlyosságával és bekövetkezésének valószínűségével arányos módon, hatékonyan kezelik a káros hatásokat, és a vállalat által észszerűen végrehajthatók, figyelembe véve a konkrét eset körülményeit, beleértve a káros hatás jellegét és kiterjedését, valamint a releváns kockázati tényezőket;
- p) „üzleti kapcsolat”: valamely vállalat és valamely üzleti partner közötti kapcsolat;
- q) „anyavállalat”: olyan vállalat, amely egy vagy több leányvállalatot irányít;
- r) „legfelső szintű anyavállalat”: olyan anyavállalat, amely a 2013/34/EU irányelv 22. cikkének (1)–(5) bekezdésében meghatározott kritériumokkal összhangban, közvetlenül vagy közvetve egy vagy több leányvállalatot irányít, és amelyet nem irányít egy másik vállalat;
- s) „vállalatcsoport” vagy „csoport”: az anyavállalat és annak valamennyi leányvállalata;
- t) „korrekció”: az érintett személynek vagy személyeknek, közösségeknek vagy környezetnek azzal az állapottal egyenértékű vagy a hozzá lehető legközelebbi állapotba való helyreállítása, amelyben akkor lettek volna, ha a tényleges káros hatás nem következett volna be, a vállalatnak a káros hatás előidézésében való érintettségével arányosan, beleértve a vállalat által a tényleges káros hatást elszenvető személynek vagy személyeknek nyújtott pénzügyi vagy nem pénzügyi kártérítést és adott esetben a hatóságok számára bármely szükséges korrekciós intézkedés kapcsán felmerülő költségek megtérítését;
- u) „kockázati tényezők”: valamely káros hatás súlyosságához és bekövetkezésének valószínűségéhez kapcsolódó tények, helyzetek vagy körülmények, beleértve a vállalati szintű, az üzleti működési, a földrajzi és kontextuális, a termékekkel és szolgáltatásokkal összefüggő, valamint az ágazati tényeket, helyzeteket vagy körülményeket;
- v) „a káros hatás súlyossága”: a káros hatás léptéke, hatóköre vagy visszafordíthatatlan jellege, figyelembe véve a káros hatás súlyosságát, beleértve azt, hogy hány magánszemélyt érint vagy érinthet, hogy milyen mértékben árt vagy árthat a környezetnek, vagy egyéb módon érinti vagy érintheti azt, hogy visszafordíthatatlan-e, valamint azt, hogy milyen mértékben lehetséges az érintett személyeket vagy a környezetet észszerű időn belül visszaállítani a hatás előtti állapotukkal egyenértékű állapotba.

(2) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 34. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el ezen irányelv mellékletének az alábbiak révén történő módosítására vonatkozóan:

⁽⁴⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1606/2002/EK rendelete (2002. július 19.) a nemzetközi számviteli standardok alkalmazásáról (HL L 243., 2002.9.11., 1. o.).

- a) az emberi jogok, az alapvető szabadságok és a környezet védelmével összefüggő konkrét jogokat, tilalmakat vagy kötelezettségeket szabályozó, az ezen irányelv mellékletében felsorolt és az összes tagállam által megerősített nemzetközi jogi eszközök cikkeire való hivatkozások beillesztése;
- b) adott esetben az ezen irányelv mellékletében említett nemzetközi jogi eszközökre való hivatkozások módosítása, az ilyen eszközök módosítása, felváltása vagy hatályon kívül helyezése esetén;
- c) az ezen irányelv melléklete 1. részének 2. szakaszában felsorolt jogi eszközökkel kapcsolatban a releváns nemzetközi fórumokon bekövetkezett fejleményekkel összhangban:
 - i. a felsorolt jogi eszközökre való hivatkozások felváltása az azonos tárgyú és az összes tagállam által megerősített új eszközökre való hivatkozásokkal; vagy
 - ii. a felsorolt jogi eszközökkel azonos tárgyú és az összes tagállam által megerősített új eszközökre való hivatkozások beillesztése.

4. cikk

A harmonizáció szintje

(1) Az 1. cikk (2) és (3) bekezdésének sérelme nélkül a tagállamok az ezen irányelv hatálya alá tartozó területen nem vezethetnek be a nemzeti jogukba a 8. cikk (1) és (2) bekezdésében, a 10. cikk (1) bekezdésében és a 11. cikk (1) bekezdésében meghatározottaktól eltérő emberi jogi és környezetvédelmi átvilágítási kötelezettségeket előíró rendelkezéseket.

(2) Az (1) bekezdés ellenére, ez az irányelv nem zárja ki a tagállamok számára, hogy – a 8. cikk (1) és (2) bekezdése, a 10. cikk (1) bekezdése és a 11. cikk (1) bekezdése rendelkezéseinek kivételével – a többi cikkben meghatározottaktól eltérő, szigorúbb rendelkezéseket, vagy a cél vagy a lefedett terület tekintetében konkrétabb rendelkezéseket vezessenek be a nemzeti jogukba az emberi, a munkavállalói és a szociális jogok, valamint a környezet vagy az éghajlat eltérő szintű védelmének elérése érdekében.

5. cikk

Átvilágítás

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok a következő intézkedések útján a 7–16. cikkben meghatározott, kockázatalapú emberi jogi és környezetvédelmi átvilágítást (a továbbiakban: átvilágítás) végezzenek:

- a) az átvilágítás beépítése a vállalati politikáikba és kockázatkezelési rendszereikbe a 7. cikkel összhangban;
- b) a tényleges vagy lehetséges káros hatások azonosítása és értékelése a 8. cikkel összhangban, továbbá szükség esetén a lehetséges és a tényleges káros hatások rangsorolása a 9. cikkel összhangban;
- c) a lehetséges káros hatások megelőzése és mérséklése, valamint a tényleges káros hatások megszüntetése és mértékük minimalizálása a 10. és a 11. cikkel összhangban;
- d) a tényleges káros hatások korrekciója a 12. cikkel összhangban;
- e) az érdekelt felekkel folytatott érdemi együttműködés a 13. cikkel összhangban;
- f) bejelentési mechanizmus és panasztételi eljárás létrehozása és fenntartása a 14. cikkel összhangban;
- g) az átvilágítási politikájuk és intézkedéseik hatékonyságának nyomon követése a 15. cikkel összhangban;
- h) az átvilágításra vonatkozó nyilvános tájékoztatás a 16. cikkel összhangban.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok az átvilágítás céljából erőforrásokat és információkat oszthassanak meg a vállalatcsoportjukon belül, valamint más jogalanyokkal.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy valamely üzleti partner ne legyen köteles olyan információkat közölni az ezen irányelvből fakadó kötelezettségeket teljesítő vállalattal, amelyek az (EU) 2016/943 irányelv 2. cikkének 1. pontjában meghatározott üzleti titoknak minősülnek, nem érintve a közvetlen vagy közvetett üzleti partnerek kilétének, vagy

a tényleges vagy lehetséges káros hatások feltárásához szükséges alapvető információk közlését, amennyiben ez szükséges és kellően indokolt a tekintetben, hogy a vállalat megfeleljen az átvilágítási kötelezettségeinek. Ez nem érinti az üzleti partnerek azon lehetőségét, hogy az (EU) 2016/943 irányelvvel létrehozott mechanizmusok révén védjék az üzleti titkaikat. Az üzleti partnerek soha nem kötelezhetők minősített információk vagy egyéb olyan információk közlésére, amelyek közlése alapvető állambiztonsági érdekeket veszélyeztetne.

(4) A tagállamok előírják a vállalatok számára, hogy az átvilágítási kötelezettségeiknek való megfelelés érdekében tett intézkedésekre vonatkozó dokumentumokat – beleértve az alátámasztó bizonyítékokat is – az elkészítésüktől vagy megszerzésüktől számított legalább öt évig őrizték meg a megfelelés bizonyítása céljából.

Amennyiben az első albekezdésben előírt megőrzési időszak lejártakor ezen irányelv alapján bírósági vagy közigazgatási eljárás van folyamatban, a megőrzési időszak az ügy lezárásáig meghosszabbodik.

6. cikk

Az átvilágítás csoportszintű támogatása

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó anyavállalatok számára megengedett legyen a 7–11. és a 22. cikkben meghatározott kötelezettségek teljesítése azon vállalatok nevében, amelyek az említett anyavállalatoknak leányvállalatai és amelyek ezen irányelv hatálya alá tartoznak, amennyiben ez garantálja a tényleges megfelelést. Ez nem érinti a felügyeleti hatóságoknak az ilyen leányvállalatok feletti hatáskörgyakorlását a 25. cikkel összhangban, sem pedig a leányvállalatoknak a 29. cikk szerinti polgári jogi felelősségét.

(2) Az anyavállalat valamennyi következő feltétel fennállása esetén teljesíti e cikk (1) bekezdésével összhangban a 7–16. cikkben megállapított átvilágítási kötelezettségeket:

- a) a leányvállalat és az anyavállalat minden szükséges információt megad egymásnak, és együttműködik az ezen irányelvből eredő kötelezettségek teljesítése érdekében;
- b) a leányvállalat betartja az anyavállalata átvilágítási politikáját, amelyet megfelelően kiigazítottak annak érdekében, hogy a 7. cikk (1) bekezdésében megállapított kötelezettségek a leányvállalat tekintetében teljesüljenek;
- c) a leányvállalat a 7. cikkel összhangban valamennyi vállalati politikájába és kockázatkezelési rendszerébe beépíti az átvilágítást, egyértelműen ismertetve, hogy mely kötelezettségeket kell az anyavállalatnak teljesítenie, és szükség esetén tájékoztatja erről a releváns érdekelt feleket;
- d) a leányvállalat szükség esetén továbbra is megteszi a megfelelő intézkedéseket a 10. és a 11. cikkel összhangban, és teljesíti a 12. és a 13. cikk szerinti kötelezettségeit;
- e) adott esetben a leányvállalat a 10. cikk (2) bekezdésének b) pontjával vagy a 11. cikk (3) bekezdésének c) pontjával összhangban szerződéses biztosítékokat kér közvetlen üzleti partnereitől, a 10. cikk (4) bekezdésével vagy a 11. cikk (5) bekezdésével összhangban szerződéses biztosítékokat kér a közvetett üzleti partnereitől, és a 10. cikk (6) bekezdésével vagy a 11. cikk (7) bekezdésével összhangban ideiglenesen felfüggeszti vagy megszünteti az üzleti kapcsolatot.

(3) Amennyiben a leányvállalat nevében e cikk (1) bekezdésével összhangban az anyavállalat teljesíti a 22. cikkben előírt kötelezettséget, a leányvállalat az anyavállalatnak az éghajlatváltozás mérséklését szolgáló, a leányvállalat üzleti modelljéhez és stratégiájához igazított átvilágítási tervével összhangban köteles teljesíteni a 22. cikkben előírt kötelezettségeket.

7. cikk

Az átvilágítás beépítése a vállalati politikákba és kockázatkezelési rendszerekbe

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok valamennyi releváns vállalati politikájukba és kockázatkezelési rendszerükbe beépítsék az átvilágítást, valamint hogy kockázatalapú átvilágítást biztosító átvilágítási politikával rendelkezzenek.

(2) Az (1) bekezdésben említett átvilágítási politikát a vállalat munkavállalóival és azok képviselőivel folytatott előzetes konzultáció alapján kell kidolgozni, és annak az összes következő elemet tartalmaznia kell:

- a) a vállalat átvilágítással kapcsolatos megközelítésének a leírása, beleértve a hosszú távú megközelítést is;
 - b) a vállalatnál és leányvállalatainál, valamint a vállalat közvetlen vagy közvetett üzleti partnereinél betartandó szabályokat és elveket rögzítő magatartási kódex, a 10. cikk (2) bekezdésének b) pontjával, a 10. cikk (4) bekezdésével, a 11. cikk (3) bekezdésének c) pontjával vagy a 11. cikk (5) bekezdésével összhangban; valamint
 - c) az átvilágításnak a releváns vállalati politikákba történő beépítése és az átvilágítás végrehajtása érdekében bevezetett eljárások bemutatása, beleértve a b) pontban említett magatartási kódex betartásának ellenőrzése céljából, valamint az említett kódex alkalmazásának az üzleti partnerekre történő kiterjesztése érdekében hozott intézkedéseket.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok valamely jelentős változást követően indokolatlan késedelem nélkül naprakésszé teszik az átvilágítási politikáikat, továbbá legalább 24 havonta felülvizsgálják és szükség esetén naprakésszé teszik az ilyen politikákat.

Az első albekezdésben említett célok érdekében a vállalatoknak figyelembe kell venniük a 8. cikkel összhangban már feltárt káros hatásokat, az ilyen káros hatások kezelésére a 10. és a 11. cikk szerint hozott megfelelő intézkedéseket, valamint a 15. cikkel összhangban elvégzett értékelések eredményét.

8. cikk

A tényleges és a lehetséges káros hatások azonosítása és értékelése

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok e cikkel összhangban megfelelő intézkedéseket hozzanak a saját vagy leányvállalataik tevékenységéből, továbbá – amennyiben azok kapcsolódnak a vállalat tevékenységi láncához – az üzleti partnereik tevékenységéből eredő tényleges és lehetséges káros hatások azonosítása és értékelése érdekében.
- (2) Az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettség részeként – figyelembe véve a releváns kockázati tényezőket – a vállalatoknak meg kell hozniuk az alábbiakhoz szükséges megfelelő intézkedéseket:
- a) saját tevékenységeiknek, valamint leányvállalataik és – amennyiben azok kapcsolódnak a vállalat tevékenységi láncához – üzleti partnereik tevékenységeinek feltérképezése azon általános területek azonosítása céljából, ahol a káros hatások a legnagyobb valószínűséggel következhetnek be, és a legsúlyosabbak lehetnek;
 - b) az a) pontban említett feltérképezés eredményei alapján részletesen értékelniük kell saját tevékenységeiket, valamint leányvállalataik és – amennyiben azok kapcsolódnak a vállalat tevékenységi láncához – üzleti partnereik tevékenységeit azokon a területeken, ahol a káros hatások legnagyobb valószínűséggel történő bekövetkezését, és legsúlyosabb voltát azonosították.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett káros hatások – adott esetben mennyiségi és minőségi információk alapján történő – azonosítása és értékelése céljából a vállalatok megfelelő forrásokat vehessenek igénybe, így többek között független jelentéseket és a 14. cikkben előírt bejelentési mechanizmus és panasztételi eljárás keretében összegyűjtött információkat.
- (4) Amennyiben a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott részletes értékeléshez szükséges információk a tevékenységi lánc különböző szintjein elhelyezkedő üzleti partnerektől is megszerezhetők, a vállalatnak – amennyiben ez észszerű – elsősorban közvetlenül azokról az üzleti partnerektől kell információkat kérnie, amelyeknél a káros hatások a legnagyobb valószínűséggel következhetnek be.

9. cikk

Az azonosított tényleges és lehetséges káros hatások rangsorolása

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben nem lehetséges az összes azonosítottkáros hatást egyidejűleg és teljes mértékben megelőzni, mérsékelni, megszüntetni vagy minimalizálni, a vállalatok a 10. és a 11. cikkben előírt kötelezettségek teljesítése érdekében rangsorolják a 8. cikk alapján azonosított káros hatásokat.
- (2) Az (1) bekezdésben említett rangsorolásnak a káros hatások súlyosságán és valószínűségén kell alapulnia.
- (3) Miután a legsúlyosabb és a legnagyobb valószínűséggel bekövetkező káros hatásokat a 10. vagy a 11. cikkel összhangban, észszerű időn belül kezelte a vállalat, a kevésbé súlyos és a kisebb valószínűséggel bekövetkező káros hatásokat is kezelnie kell.

10. cikk

A lehetséges káros hatások megelőzése

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok a 9. cikkel és e cikkel összhangban megfelelő intézkedéseket hozzanak azon lehetséges káros hatások megelőzése vagy – amennyiben a megelőzés nem vagy nem azonnal lehetséges – megfelelő mérséklése céljából, amely káros hatásokat a 8. cikk alapján azonosítottak vagy azonosítaniuk kellett volna.

Az első albekezdésben említett megfelelő intézkedések meghatározásához kellően figyelembe kell venni a következőket:

- a) a lehetséges káros hatást okozhatja-e kizárólag a vállalat; okozhatja-e a vállalat és valamely leányvállalat vagy üzleti partner együttesen, cselekmények vagy mulasztások révén; vagy okozhatja-e kizárólag a vállalatnak a tevékenységi láncába tartozó üzleti partnere;
- b) a lehetséges káros hatás bekövetkezhet-e valamely leányvállalat, közvetlen üzleti partner vagy közvetett üzleti partner tevékenységében; valamint
- c) a vállalat képes-e befolyást gyakorolni a lehetséges káros hatást esetlegesen okozó vagy együttesen okozó üzleti partnerre.

(2) A vállalatoknak adott esetben a következő megfelelő intézkedéseket kell meghozniuk:

- a) ha a megelőzéshez szükséges intézkedések jellege vagy összetettsége indokolja, indokolatlan késedelem nélkül ki kell dolgozniuk és végre kell hajtaniuk egy megelőző intézkedési tervet, amelynek a megfelelő intézkedések végrehajtására vonatkozó észszerű és világosan meghatározott határidőket, valamint a javulás mérésére szolgáló minőségi és mennyiségi mutatókat kell tartalmaznia; a vállalatok ágazati vagy többszereplős kezdeményezésekkel együttműködve is kidolgozhatják az intézkedési terveiket; a megelőző intézkedési tervet a vállalatok működéséhez és tevékenységi láncához kell igazítani;
- b) közvetlen üzleti partnereiktől szerződéses biztosítékokat kell kérniük arra vonatkozóan, hogy biztosítani fogják a vállalat magatartási kódexének és szükség esetén a megelőző intézkedési tervének való megfelelést, többek között olyan módon, hogy saját partnereiktől is megfelelő szerződéses biztosítékokat szereznek, amennyiben azok tevékenységei a vállalat tevékenységi láncának részét képezik; az említett szerződéses biztosítékok megszerzése esetén az (5) bekezdés alkalmazandó;
- c) végre kell hajtaniuk a szükséges – például a létesítményekbe, a termelési vagy egyéb operatív eljárásokba és az infrastruktúrába irányuló – pénzügyi vagy nem pénzügyi beruházásokat, kiigazításokat vagy korszerűsítéseket;
- d) megteszik a szükséges módosításokat vagy javításokat a vállalat saját üzleti tervére, általános stratégiáira és műveleteire vonatkozóan, beleértve a beszerzési gyakorlatokat, a tervezést és a forgalmazási gyakorlatokat;
- e) célzott és arányos támogatást kell nyújtaniuk azon kkv-nak, amely a vállalat üzleti partnere, amennyiben a kkv erőforrásaira, ismereteire és korlátaira tekintettel ez szükséges, többek között a kapacitásépítéshez, képzéshez vagy az irányítási rendszerek korszerűsítéséhez való hozzáférés biztosítása vagy lehetővé tétele révén, továbbá, amennyiben a magatartási kódexnek vagy a megelőző intézkedési tervnek való megfelelés veszélyeztetné a kkv életképességét, célzott és arányos pénzügyi támogatás – mint például közvetlen finanszírozás, alacsony kamatozású hitelek, folyamatos beszerzésre vállalt garanciák – biztosítása, vagy a forráshoz jutáshoz nyújtott segítség révén;
- f) az uniós jognak – a versenyjogot is beleértve – megfelelően együtt kell működniük más jogalanyokkal, többek között annak érdekében, hogy adott esetben javítsák a vállalat káros hatások megelőzésére vagy mérséklésére irányuló képességét, különösen azokban az esetekben, amikor nem áll rendelkezésre más megfelelő vagy hatékony intézkedés.

(3) A vállalatok adott esetben a (2) bekezdésben felsorolt intézkedések mellett további megfelelő intézkedéseket is hozhatnak, például egyeztetéseket folytathatnak valamely üzleti partnerükkel a lehetséges káros hatások megelőzésével és mérséklésével kapcsolatos vállalati elvárásokról, vagy kapacitásépítést, iránymutatást, adminisztratív és pénzügyi támogatást, mint például hiteleket vagy finanszírozást nyújthatnak vagy tehetnek hozzáférhetővé, figyelembe véve ugyanakkor az üzleti partner erőforrásait, ismereteit és korlátaikat.

(4) Azon lehetséges káros hatások tekintetében, amelyek a (2) bekezdésben felsorolt megfelelő intézkedésekkel nem voltak megelőzhetők vagy kellően mérsékelhetők, a vállalat a magatartási kódexének vagy megelőző intézkedési tervének a betartatása érdekében szerződéses biztosítékot kérhet a közvetett üzleti partnerétől. Az említett szerződéses biztosítékok megszerzése esetén az (5) bekezdés alkalmazandó.

(5) A (2) bekezdés b) pontjában és a (4) bekezdésben említett szerződéses biztosítékokat a betartásuk ellenőrzése céljából megfelelő intézkedéseknek kell kísérniük. A megfelelés ellenőrzése céljából a vállalat független harmadik fél, többek között ágazati vagy többszereplős kezdeményezések általi ellenőrzésekre hagyatkozhat.

Azokban az esetekben, amikor a vállalat kkv-tól szerez szerződéses biztosítékot, vagy kkv-val köt szerződést, az alkalmazott feltételeknek tisztességesnek, észszerűnek és megkülönböztetésmentesnek kell lenniük. A vállalatnak azt is fel kell mérnie, hogy a kkv-tól szerzett szerződéses biztosítékot kísérnie kell-e a (2) bekezdés e) pontjában említett, a kkv-kra vonatkozó megfelelő intézkedések bármelyikének. Amennyiben a kkv-k tekintetében a megfelelés ellenőrzésére irányuló intézkedéseket hajtanak végre, a független harmadik fél általi ellenőrzés költségeit a vállalatnak kell viselnie. Amennyiben a kkv a független harmadik fél általi ellenőrzés költségeinek legalább részbeni megfizetését kéri, vagy a vállalattal való egyetértés esetén, az említett kkv az ilyen ellenőrzés eredményeit megoszthatja más vállalatokkal.

(6) Az (1) bekezdésben említett azon lehetséges káros hatások tekintetében, amelyeket a (2), a (4) és az (5) bekezdésben meghatározott intézkedésekkel nem lehetett megelőzni vagy kellően mérsékelni, a vállalat végső eszközként köteles tartózkodni attól, hogy új kapcsolatot létesítsen vagy a már meglévő kapcsolatát meghosszabbítsa valamely olyan üzleti partnerrel, amellyel összefüggésben, vagy amelynek a tevékenységi láncában az adott hatás felmerült, és ha az érintett kapcsolatra irányadó jog megengedi, végső eszközként köteles megtenni a következő intézkedéseket:

- a) indokolatlan késedelem nélkül fogadjon el és hajtson végre egy megerősített megelőző intézkedési tervet a konkrét káros hatás tekintetében úgy, hogy az érintett tevékenységhez kötődő üzleti kapcsolatok ideiglenes felfüggesztésével kihasználja vagy fokozza a vállalat befolyását, feltéve, hogy észszerűen számítani lehet arra, hogy az említett intézkedések sikerrel járnak; az intézkedési tervnek a benne foglalt összes intézkedés elfogadására és végrehajtására vonatkozó, konkrét és megfelelő ütemtervet kell tartalmaznia, és ezen idő alatt a vállalat alternatív üzleti partnereket is kereshet;
- b) amennyiben észszerűen nem várható, hogy az említett intézkedések sikerrel járnak, vagy a megerősített megelőző intézkedési terv végrehajtása révén nem sikerült megelőzni vagy mérsékelni a káros hatást, szüntesse meg az érintett tevékenységekhez kötődő üzleti kapcsolatot, ha a lehetséges káros hatás súlyos.

Az üzleti kapcsolat ideiglenes felfüggesztése vagy megszüntetése előtt a vállalatnak értékelnie kell, hogy észszerűen várható-e, hogy ennek káros hatásai egyértelműen súlyosabbak lesznek-e, mint az a káros hatás, amelyet nem lehetett megelőzni vagy kellően mérsékelni. Amennyiben igen, a vállalat nem köteles felfüggeszteni vagy megszüntetni az üzleti kapcsolatot, és lehetővé kell tenni számára, hogy az illetékes felügyeleti hatóságot tájékoztathassa a döntése kellően megalapozott indokairól.

A tagállamok lehetőséget biztosítanak arra, hogy a jogszabályaik hatálya alá tartozó szerződések értelmében ideiglenesen fel lehessen függeszteni vagy meg lehessen szüntetni az üzleti kapcsolatot – az első albekezdéssel összhangban –, kivéve azokat a szerződéseket, amelyek esetében a feleket jog kötelezi azok megkötésére.

Amennyiben a vállalat az üzleti kapcsolat ideiglenes felfüggesztése vagy megszüntetése mellett dönt, lépéseket kell tennie a felfüggesztés vagy megszüntetés hatásainak megelőzésére, enyhítésére vagy megszüntetésére, észszerű határidővel értesítenie kell az érintett üzleti partnert, és ezt a döntést rendszeresen felül kell vizsgálnia.

Amennyiben a vállalat úgy dönt, hogy nem függeszti fel ideiglenesen vagy nem szünteti meg az üzleti kapcsolatot e cikk alapján, nyomon kell követnie a lehetséges káros hatást, és rendszeresen értékelnie kell a döntését, valamint azt, hogy rendelkezésre állnak-e további megfelelő intézkedések.

11. cikk

A tényleges káros hatások megszüntetése

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok a 9. cikkel és e cikkel összhangban megfelelő intézkedéseket hozzanak azon tényleges káros hatások megszüntetése érdekében, amelyeket a 8. cikk alapján azonosítottak vagy azonosítaniuk kellett volna.

Az első albekezdésben említett megfelelő intézkedések meghatározásához kellően figyelembe kell venni a következőket:

- a) a tényleges káros hatást kizárólag a vállalat okozza-e; a vállalat és valamely leányvállalat vagy üzleti partner együttesen okozza-e, cselekmények vagy mulasztások révén; vagy kizárólag a vállalatnak a tevékenységi láncába tartozó üzleti partnere okozza;
- b) a tényleges káros hatás a leányvállalat, valamely közvetlen üzleti partner vagy közvetett üzleti partner tevékenységében következett-e be; valamint
- c) a vállalat képes-e befolyást gyakorolni arra az üzleti partnerre, amely a tényleges káros hatást okozta vagy együttesen okozta.

(2) Ha a káros hatás nem szüntethető meg azonnal, a tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok minimalizálják e hatás mértékét.

(3) A vállalatoknak adott esetben a következő megfelelő intézkedéseket kell meghozniuk:

- a) semlegesíteniük kell a káros hatást, vagy minimalizálniuk kell annak mértékét; az ilyen intézkedéseknek arányosnak kell lenniük a káros hatás súlyosságával, valamint a vállalatnak a káros hatás előidézésében való érintettségével;
- b) szükség esetén, ha a káros hatás nem szüntethető meg azonnal, indokolatlan késedelem nélkül ki kell dolgozniuk és végre kell hajtaniuk egy helyesbítési intézkedési tervet, amelynek a megfelelő intézkedések végrehajtására vonatkozó észszerű és világosan meghatározott határidőket, valamint a javulás mérésére szolgáló minőségi és mennyiségi mutatókat kell tartalmaznia; a vállalatok ágazati vagy többszereplős kezdeményezésekkel együttműködésben is kidolgozhatják az intézkedési terveiket; a helyesbítési intézkedési tervet a vállalatok működéséhez és tevékenységi láncához kell igazítani;
- c) közvetlen üzleti partnereiktől szerződéses biztosítékokat kell kérniük arra vonatkozóan, hogy biztosítani fogják a vállalat magatartási kódexének és szükség esetén a helyesbítési intézkedési tervének való megfelelést, többek között olyan módon, hogy saját partnereiktől is megfelelő szerződéses biztosítékokat szereznek, amennyiben azok tevékenységei a vállalat tevékenységi láncának részét képezik; az említett szerződéses biztosítékok megszerzése esetén a (6) bekezdés alkalmazandó;
- d) végre kell hajtaniuk a szükséges – például a létesítményekbe, a termelési vagy egyéb operatív eljárásokba és az infrastruktúrába irányuló – pénzügyi vagy nem pénzügyi beruházásokat, kiigazításokat vagy korszerűsítéseket;
- e) megteszik a szükséges módosításokat vagy javításokat a vállalat saját üzleti tervére, általános stratégiáira és műveleteire vonatkozóan, beleértve a beszerzési gyakorlatokat, a tervezést és a forgalmazási gyakorlatokat;
- f) célzott és arányos támogatást kell nyújtaniuk azon a kkv-nak, amely a vállalat üzleti partnere, amennyiben a kkv erőforrásaira, ismereteire és korlátaira tekintettel ez szükséges, többek között a kapacitásépítéshez, képzéshez vagy az irányítási rendszerek korszerűsítéséhez való hozzáférés biztosítása vagy lehetővé tétele révén, továbbá, amennyiben a magatartási kódexnek vagy a helyesbítési intézkedési tervnek való megfelelés veszélyeztetné a kkv életképességét, célzott és arányos pénzügyi támogatás – mint például közvetlen finanszírozás, alacsony kamatozású hitelek, folyamatos beszerzésre vállalt garanciák – biztosítása, vagy a forráshoz jutáshoz nyújtott segítség révén;
- g) az uniós jognak – a versenyjogot is beleértve – megfelelően együtt kell működniük más jogalanyokkal, többek között annak érdekében, hogy adott esetben javítsák a vállalat káros hatások megszüntetésére vagy az ilyen hatás mértékének minimalizálására irányuló képességét, különösen azokban az esetekben, amikor nem áll rendelkezésre más megfelelő vagy hatékony intézkedés;
- h) korrekciót kell végrehajtaniuk a 12. cikkel összhangban.

(4) A vállalatok adott esetben a (3) bekezdésben felsorolt intézkedések mellett további megfelelő intézkedéseket is tehetnek, például egyeztetéseket folytathatnak valamely üzleti partnerükkel a tényleges káros hatások megszüntetésével vagy az ilyen hatások mértékének minimalizálásával kapcsolatos vállalati elvárásokról, vagy kapacitásépítést, iránymutatást, adminisztratív és pénzügyi támogatást, mint például hiteleket vagy finanszírozást biztosíthatnak vagy tehetnek hozzáférhetővé, figyelembe véve ugyanakkor az üzleti partner erőforrásait, ismereteit és korlátait.

(5) Azon tényleges káros hatások tekintetében, amelyeket a (3) bekezdésben felsorolt megfelelő intézkedésekkel nem lehetett megszüntetni vagy a mértéküket minimalizálni, a vállalat a magatartási kódexének vagy helyesbítési intézkedési tervének a betartatása érdekében szerződéses biztosítékot kérhet a közvetett üzleti partnerétől. Az említett szerződéses biztosítékok megszerzése esetén a (6) bekezdés alkalmazandó;

(6) A (3) bekezdés c) pontjában és az (5) bekezdésben említett szerződéses biztosítékokat a betartásuk ellenőrzése céljából megfelelő intézkedéseknek kell kísérniük. A megfelelés ellenőrzése céljából a vállalat független harmadik fél, többek között ágazati vagy többszereplős kezdeményezések általi ellenőrzésekre hagyatkozhat.

Azokban az esetekben, amikor a vállalat kkv-tól szerez szerződéses biztosítékot, vagy kkv-val köt szerződést, az alkalmazott feltételeknek tisztességesnek, észszerűnek és megkülönböztetésmentesnek kell lenniük. A vállalatnak azt is fel kell mérnie, hogy a kkv-tól szerzett szerződéses biztosítékot kísérnie kell-e a (3) bekezdés f) pontjában említett, a kkv-kra vonatkozó megfelelő intézkedések bármelyikének. Amennyiben a kkv-k tekintetében a megfelelés ellenőrzésére irányuló intézkedéseket hajtanak végre, a független harmadik fél általi ellenőrzés költségeit a vállalatnak kell viselnie. Amennyiben a kkv a független harmadik fél általi ellenőrzés költségeinek legalább részbeni megfizetését kérelmezi, vagy a vállalattal való egyetértés esetén, az említett kkv az ilyen ellenőrzés eredményeit megoszthatja más vállalatokkal.

(7) Az (1) bekezdésben említett azon tényleges káros hatások tekintetében, amelyeket a (3), az (5) és a (6) bekezdésben meghatározott intézkedésekkel nem lehetett megszüntetni vagy a mértéküket minimalizálni, a vállalat végső eszközként köteles tartózkodni attól, hogy új kapcsolatot létesítsen vagy a már meglévő kapcsolatát meghosszabbítsa valamely olyan üzleti partnerrel, amellyel összefüggésben, vagy amelynek a tevékenységi láncában az adott hatás felmerült, és ha az érintett kapcsolatra irányadó jog megengedi, végső eszközként köteles megtenni a következő intézkedéseket:

- a) indokolatlan késedelem nélkül fogadjon el és hajtson végre egy megerősített helyesbítési intézkedési tervet a konkrét káros hatás tekintetében úgy, hogy az érintett tevékenységhez kötődő üzleti kapcsolatok ideiglenes felfüggesztésével kihasználja vagy fokozza a befolyását, feltéve, hogy észszerűen számítani lehet arra, hogy az említett intézkedések sikerrel járnak; az intézkedési tervnek a benne foglalt összes intézkedés elfogadására és végrehajtására vonatkozó, konkrét és megfelelő ütemtervet kell tartalmaznia, és ezen idő alatt a vállalat alternatív üzleti partnereket is kereshet;
- b) amennyiben észszerűen nem várható, hogy az a) pontban említett intézkedések sikerrel járnak, vagy a megerősített helyesbítési intézkedési terv végrehajtása révén nem sikerült megszüntetni a káros hatást vagy a mértékét minimalizálni, szüntesse meg az érintett tevékenységekhez kötődő üzleti kapcsolatot, ha a tényleges káros hatás súlyos.

Az üzleti kapcsolat ideiglenes felfüggesztése vagy megszüntetése előtt a vállalatnak értékelnie kell, hogy észszerűen várható-e, hogy ennek káros hatásai egyértelműen súlyosabbak lesznek-e, mint az a káros hatás, amelyet nem lehetett megszüntetni, vagy amelynek mértékét nem lehetett minimalizálni. Amennyiben igen, a vállalat nem köteles felfüggeszteni vagy megszüntetni az üzleti kapcsolatot, és lehetővé kell tenni számára, hogy az illetékes felügyeleti hatóságot tájékoztathassa a döntése kellően megalapozott indokairól.

A tagállamok lehetőséget biztosítanak arra, hogy a jogszabályaik hatálya alá tartozó szerződések értelmében ideiglenesen fel lehessen függeszteni vagy meg lehessen szüntetni az üzleti kapcsolatot – az első albekezdéssel összhangban –, kivéve azokat a szerződéseket, amelyek esetében a feleket jog kötelezi azok megkötésére.

Amennyiben a vállalat az üzleti kapcsolat ideiglenes felfüggesztése vagy megszüntetése mellett dönt, lépéseket kell tennie a felfüggesztés vagy megszüntetés hatásainak megelőzésére, enyhítésére vagy megszüntetésére, észszerű határidővel értesítenie kell az üzleti partnert, és ezt a döntést rendszeresen felül kell vizsgálnia.

Amennyiben a vállalat úgy dönt, hogy nem függeszti fel ideiglenesen vagy nem szünteti meg az üzleti kapcsolatot e cikk alapján, a vállalatnak nyomon kell követnie a tényleges káros hatást, és rendszeresen értékelnie kell a döntését, valamint azt, hogy rendelkezésre állnak-e további megfelelő intézkedések.

12. cikk

A tényleges káros hatások korrekciója

(1) A tagállamok biztosítják, hogy ha valamely vállalat tényleges káros hatást okozott, vagy mással együtt tényleges káros hatást okozott, korrekciót biztosítson.

(2) Amennyiben a tényleges káros hatást csak a vállalat üzleti partnere okozta, a vállalat önkéntes korrekciót biztosíthat. A vállalat emellett felhasználhatja a káros hatást okozó üzleti partner befolyásolására való képességét arra, hogy az korrekciót nyújtson.

13. cikk

Az érdekelt felekkel folytatott érdemi együttműködés

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok e cikkel összhangban megfelelő intézkedéseket hozzanak az érdekelt felekkel való hatékony együttműködés érdekében.

(2) Az (EU) 2016/943 irányelv sérelme nélkül, az érdekelt felekkel folytatott konzultáció során a vállalatoknak adott esetben releváns és átfogó tájékoztatást kell nyújtaniuk az érdekelt felek számára annak érdekében, hogy a konzultáció hatékony és átlátható legyen. Az (EU) 2016/943 irányelv sérelme nélkül, a konzultációba bevont érdekelt felek számára lehetővé kell tenni, hogy indokolással ellátott kérelemben releváns kiegészítő információkat kérjenek, amelyeket a vállalatnak észszerű határidőn belül, megfelelő és érthető formában rendelkezésre kell bocsátania. Ha a vállalat elutasítja a további információk iránti kérelmet, a konzultációban részt vevő érdekelt felek számára biztosítani kell a jogot arra, hogy az elutasításról írásbeli indokolást kapjon.

(3) Az érdekelt felekkel az átvilágítási folyamat következő szakaszaiban kell konzultálni:

- a) a tényleges vagy lehetséges káros hatásokra vonatkozó szükséges információk összegyűjtése, a káros hatásoknak a 8. és a 9. cikk szerinti azonosítása, értékelése és rangsorolása érdekében;
- b) a megelőzési és a helyesbítési intézkedési tervek kidolgozása a 10. cikk (2) bekezdése és a 11. cikk (3) bekezdése alapján, valamint a megerősített megelőzési és helyesbítési intézkedési tervek kidolgozása a 10. cikk (6) bekezdése és a 11. cikk (7) bekezdése alapján;
- c) üzleti kapcsolat megszüntetésére vagy felfüggesztésére vonatkozó döntés, a 10. cikk (6) bekezdése és a 11. cikk (7) bekezdése alapján;
- d) a káros hatások korrekcióját szolgáló megfelelő intézkedések elfogadása a 12. cikk alapján;
- e) adott esetben a nyomon követésre vonatkozó, a 15. cikkben előírt minőségi és mennyiségi mutatók kidolgozása.

(4) Amennyiben észszerűen nem lehetséges az ezen irányelv követelményeinek való megfeleléshez szükséges mértékű, hatékony együttműködés az érdekelt felekkel, a vállalatoknak olyan szakértőkkel is konzultálniuk kell, akik hiteles betekintést tudnak nyújtani a tényleges vagy a lehetséges káros hatások vonatkozásában.

(5) Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció során a vállalatoknak azonosítaniuk kell az együttműködés előtt álló akadályokat, és foglalkozniuk kell azokkal, továbbá – többek között titoktartással vagy a névtelenség megőrzésével – biztosítaniuk kell, hogy a résztvevők ne részesüljenek megtorlásban vagy büntetésben.

(6) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok az e cikkben meghatározott kötelezettségeket adott esetben ágazati vagy többszereplős kezdeményezések révén is teljesíthessék, feltéve, hogy a konzultációs eljárások megfelelnek az e cikkben meghatározott követelményeknek. Az ágazati és a többszereplős kezdeményezések alkalmazása nem elegendő a vállalat saját munkavállalóival és azok képviselőivel folytatandó konzultáció kötelezettségének teljesítéséhez.

(7) A munkavállalókkal és képviselőikkel folytatott együttműködés nem sértheti a munkavállalói és a szociális jogok területére vonatkozó, releváns uniós és nemzeti jogot és az alkalmazandó kollektív szerződéseket.

14. cikk

Bejelentési mechanizmus és panasztételi eljárás

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a vállalatok a (2) bekezdésben felsorolt személyek és jogalanyok számára biztosítsák a panasz részükre történő benyújtásának lehetőségét, amennyiben e személyeknek vagy jogalanyoknak megalapozott aggályai merülnek fel a vállalatok saját tevékenységeivel, a leányvállalataik tevékenységeivel vagy a vállalatok tevékenységi láncába tartozó üzleti partnereknek a tevékenységével kapcsolatos tényleges vagy lehetséges káros hatásokat illetően.

(2) A tagállamok biztosítják a panasz benyújtásának lehetőségét a következőknek:

- a) azok a természetes vagy jogi személyek, akiket vagy amelyeket valamely káros hatás érint, vagy akik vagy amelyek alapos okkal feltételezik, hogy érintheti őket, valamint az említett személyek nevében e személyek legitim képviselői, például civil társadalmi szervezetek és emberi jogi jogvédők;
- b) az érintett tevékenységi láncban dolgozó természetes személyek képviseletét ellátó szakszervezetek és a munkavállalók egyéb képviselői; valamint
- c) ha a panasz tárgyát környezeti káros hatás képezi, az ezzel kapcsolatos területeken tevékenykedő és tapasztalattal rendelkező civil társadalmi szervezetek.

(3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a vállalatok létrehozzanak egy, az (1) bekezdésben említett panaszok kezelésére szolgáló igazságos, nyilvánosan elérhető, hozzáférhető, kiszámítható és átlátható eljárást – beleértve az abban az esetben alkalmazandó eljárást is, ha a vállalat a panaszt megalapozatlannak tartja –, valamint, hogy a vállalatok ezen eljárásról tájékoztassák az érintett munkavállalók képviselőit és a szakszervezeteket. A vállalatoknak észszerűen rendelkezésre álló intézkedéseket kell hozniuk a megtorlás minden formájának megakadályozására azáltal, hogy biztosítják a panaszt benyújtó személy vagy szervezet kilétének titkosságát, a nemzeti joggal összhangban. Amennyiben információt kell megosztani, azt oly módon kell megtenni, hogy ne veszélyeztesse a panaszos biztonságát, többek között úgy, hogy nem fedik fel az említett panaszos kilétét.

A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben a panasz megalapozott, a panasz tárgyát képező káros hatás a 8. cikk értelmében azonosítottak minősüljön, és a vállalatnak a 10., a 11. és a 12. cikkel összhangban meg kell hoznia a megfelelő intézkedéseket.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a panaszosok jogosultak legyenek a következőkre:

- a) a panasszal kapcsolatban megfelelő visszajelzést kérhessenek attól a vállalatától, amelyhez az (1) bekezdés alapján panaszt nyújtottak be;
- b) találkozhassanak a vállalat megfelelő szintű képviselőivel a panasz tárgyát képező tényleges vagy lehetséges súlyos káros hatások és a 12. cikkel összhangban lévő esetleges korrekció megvitatása érdekében;
- c) indokolást kapjanak a vállalatától arról, hogy a panasz miért minősült megalapozottnak vagy megalapozatlannak, és megalapozottság esetén tájékoztatást kapjanak a megtett vagy megteendő lépésekről és intézkedésekről.

(5) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a vállalatok létrehozzanak egy hozzáférhető, bejelentések benyújtására szolgáló mechanizmust a személyek és jogalanyok számára, amennyiben azok információval rendelkeznek vagy aggályaik merülnek fel a vállalatok saját tevékenységeivel, a leányvállalataik tevékenységeivel vagy a vállalatok tevékenységi láncába tartozó üzleti partnerek tevékenységeivel kapcsolatos tényleges vagy lehetséges káros hatásokat illetően.

A mechanizmusnak biztosítania kell, hogy a bejelentéseket vagy névtelenül, vagy titkosan lehessen megtenni, a nemzeti joggal összhangban. A vállalatoknak észszerűen rendelkezésre álló intézkedéseket kell hozniuk a megtorlás minden formájának megakadályozására, biztosítva a panaszt benyújtó személyek vagy jogalanyok kilétének titokban tartását, a nemzeti joggal összhangban. A vállalat tájékoztathatja a bejelentő személyeket vagy jogalanyokat az adott esetben megtett vagy megteendő lépésekről és intézkedésekről.

(6) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok az (1) bekezdésben, a (3) bekezdés első albekezdésében és az (5) bekezdésben meghatározott kötelezettségeket az együttműködésen alapuló panasztételi eljárásokban és bejelentési mechanizmusokban való részvétellel teljesíthessék – beleértve a vállalatok által közösen, ágazati szövetségeken, többszereplős kezdeményezéseken vagy globális keretmegállapodásokon keresztül létrehozott eljárásokat és mechanizmusokat is –, feltéve, hogy az ilyen együttműködésen alapuló eljárások és mechanizmusok megfelelnek az e cikkben meghatározott követelményeknek.

(7) Az e cikk szerinti bejelentés vagy panasz benyújtása nem lehet előfeltétele annak, illetve nem zárhatja ki azt, hogy az azt benyújtó személy igénybe vegye a 26. vagy a 29. cikk szerinti eljárásokat vagy egyéb nem bírósági mechanizmusokat.

15. cikk

Nyomon követés

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a vállalatok rendszeresen értékeljék saját és leányvállalataik tevékenységeit és intézkedéseit, valamint – amennyiben kapcsolódnak a vállalat tevékenységi láncához – üzleti partnereik tevékenységeit és intézkedéseit annak érdekében, hogy értékeljék a káros hatások azonosításának, megelőzésének, mérséklésének, megszüntetésének és mértékük minimalizálásának a végrehajtását, továbbá nyomon kövessék mindezek megfelelőségét és hatékonyságát. Ezeknek az értékeléseknek adott esetben minőségi és mennyiségi mutatókon kell alapulniuk, és azokat jelentős változást követően indokolatlan késedelem nélkül, de legalább 12 havonta, valamint minden olyan esetben el kell végezni, amikor alapos okkal feltételezhető, hogy a káros hatások bekövetkezésének új kockázatai merülhetnek fel. Az átvilágítási politikát, az azonosított káros hatásokat és az ezekből eredő megfelelő intézkedéseket adott esetben az értékelések eredményével összhangban és az érdekelt felektől származó releváns információk kellő figyelembevételével naprakészé kell tenni.

16. cikk

Tájékoztatás

(1) Az e cikk (2) bekezdésében meghatározott mentességet nem érintve, a tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok a honlapjukon közzétett éves beszámolóban beszámoljanak az ezen irányelv hatálya alá tartozó kérdésekről. Az említett éves beszámólót az alábbiaknak megfelelően kell közzétenni:

- a) az Unió legalább egy hivatalos nyelvén, amely a 24. cikk alapján kijelölt felügyeleti hatóság tagállamában használt hivatalos nyelv, és – amennyiben különbözik – a nemzetközi üzleti körökben szokásos nyelven;
- b) észszerű időn belül, de legkésőbb 12 hónappal a beszámoló tárgyát képező pénzügyi év mérlegfordulónapját követően, vagy, ha a vállalat a 2013/34/EU irányelvvel összhangban önkéntesen készít beszámólót, az éves pénzügyi kimutatás közzétételéig.

Harmadik ország jogával összhangban létrehozott vállalat esetében a beszámolóban a vállalat meghatalmazott képviselőjére vonatkozó, a 23. cikk (2) bekezdése alapján előírt információkat is tartalmaznia kell.

(2) Az e cikk (1) bekezdése nem alkalmazandó a 2013/34/EU irányelv 19a., 29a. vagy 40a. cikkével összhangban fenntarthatósági beszámolási követelmények hatálya alá tartozó vállalatokra, beleértve az említett irányelv 19a. cikkének (9) bekezdésével vagy 29a. cikkének (8) bekezdésével összhangban mentesített vállalatokat.

(3) A Bizottság ezen irányelv kiegészítése érdekében 2027. március 31-ig a 34. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogad el az (1) bekezdés szerinti beszámolás tartalmára és kritériumaira vonatkozóan, amelyek kellő részletességgel meghatározzák különösen az átvilágítás leírására, az azonosított lehetséges és tényleges káros hatásokra és az e hatásokra tekintettel meghozott megfelelő intézkedésekre vonatkozó információkat. A Bizottság az említett felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elkészítésekor kellően figyelembe veszi a 2013/34/EU irányelv 29b. és 40b. cikke alapján elfogadott fenntarthatósági beszámolási standardokat, és adott esetben igazodik hozzájuk.

Az első albekezdésben említett felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadásakor a Bizottság biztosítja, hogy a 3. cikk (1) bekezdése a) pontjának iii. alpontjában említett, az (EU) 2019/2088 rendelet 4. cikke szerinti beszámolási kötelezettség hatálya alá tartozó vállalatokra ne háruljon kétszeres beszámolási kötelezettség, miközben teljes mértékben fenntartja az ezen irányelvben meghatározott minimumkötelezettségeket.

17. cikk

Az információk hozzáférhetősége az egységes európai hozzáférési ponton keresztül

(1) 2029. január 1-jétől a tagállamok biztosítják, hogy amikor a vállalatok közzéteszik az ezen irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében említett éves beszámólót, ezt a beszámólót egyidejűleg az e cikk (3) bekezdésében említett gyűjtőszervezetnek is benyújtásuk az (EU) 2023/2859 rendelet alapján létrehozott egységes európai hozzáférési ponton (ESAP) való hozzáférhetővé tétele céljából.

A tagállamok biztosítják, hogy az első albekezdésben említett éves beszámolóban szereplő információk megfeleljenek a következő követelményeknek:

a) az (EU) 2023/2859 rendelet 2. cikkének 3. pontjában meghatározott, az adatok kinyerésére alkalmas formátumban, vagy – amennyiben az uniós vagy nemzeti jog azt írja elő – az említett rendelet 2. cikkének 4. pontjában meghatározott, géppel olvasható formátumban vannak benyújtva;

b) a következő metaadatok kísérik őket:

i. azon vállalat összes neve, amelyre az információ vonatkozik;

ii. a vállalatnak az (EU) 2023/2859 rendelet 7. cikke (4) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott jogalany-azonosítója;

iii. a vállalatnak az (EU) 2023/2859 rendelet 7. cikke (4) bekezdésének d) pontja szerint meghatározott méretkategóriája;

iv. a vállalat gazdasági tevékenységeinek az (EU) 2023/2859 rendelet 7. cikke (4) bekezdésének e) pontja szerint meghatározott iparága(i);

v. az információknak az (EU) 2023/2859 rendelet 7. cikke (4) bekezdésének c) pontja szerint meghatározott típusa;

vi. annak feltüntetése, hogy az információk tartalmazzak-e személyes adatokat.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjának ii. alpontja alkalmazásával összefüggésben a tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok jogalany-azonosítót kapjanak.

(3) A tagállamok az e cikk (1) bekezdésében említett információknak az egységes európai hozzáférési ponton való hozzáférhetővé tétele céljából 2028. december 31-ig kijelölnék legalább egy, az (EU) 2023/2859 rendelet 2. cikkének 2. pontjában meghatározott gyűjtőszervezetet, és erről tájékoztatják az Európai Értékpapírpiaci Hatóságot.

(4) Az (1) bekezdéssel összhangban benyújtott információk hatékony gyűjtésének és kezelésének biztosítása céljából a Bizottság felhatalmazást kap a következőket részletező végrehajtási intézkedések elfogadására:

a) bármely más, az információkat kötelezően kísérő metaadat;

b) az információk adatstruktúrája; és

c) mely információk esetében megkövetelt a géppel olvasható formátum, és az ilyen esetekben mely géppel olvasható formátumot kell használni.

18. cikk

Szerződési mintafeltételek

A Bizottság, annak érdekében, hogy támogatást nyújtson a vállalatok számára a 10. cikk (2) bekezdése b) pontjának és a 11. cikk (3) bekezdése c) pontjának való megfelelés megkönnyítésében – a tagállamokkal és az érdekelt felekkel konzultálva – ezen irányelv hatálybalépésétől számítva legkésőbb 2027. január 26-ig az önkéntesen alkalmazható szerződési mintafeltételekre vonatkozó iránymutatást fogad el.

19. cikk

Iránymutatások

(1) A Bizottság a tagállamokkal és az érdekelt felekkel, valamint az Európai Unió Alapjogi Ügynökségével, az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel, az Európai Munkaügyi Hatósággal és adott esetben az átvilágítás terén szakértelemmel rendelkező nemzetközi szervezetekkel és egyéb szervekkel konzultálva iránymutatásokat, ezen belül általános iránymutatásokat, valamint ágazatspecifikus iránymutatásokat, vagy konkrét káros hatásokra vonatkozó iránymutatásokat ad ki annak érdekében, hogy támogatást nyújtson a vállalatoknak vagy a tagállami hatóságoknak azzal kapcsolatban, hogy a vállalatoknak hogyan kell teljesíteniük az átvilágítási kötelezettségeiket a gyakorlatban, valamint hogy támogatást nyújtson az érdekelt feleknek.

(2) Az (1) bekezdés szerint kiadandó iránymutatás a következőket tartalmazza:

a) iránymutatás és legjobb gyakorlatok arra vonatkozóan, hogy az 5–16. cikkben foglalt kötelezettségekkel összhangban hogyan kell elvégezni az átvilágítást, különös tekintettel a 8. cikk szerinti azonosítási folyamatra, a hatásoknak a 9. cikk szerinti rangsorolására, a beszerzési gyakorlatoknak a 10. cikk (2) bekezdése és a 11. cikk (3) bekezdése szerinti kiigazítására irányuló megfelelő intézkedésekre, az üzleti kapcsolatok felelősségteljes megszüntetésére a 10. cikk

(6) bekezdése és a 11. cikk (7) bekezdése alapján, a megfelelő korrekciós intézkedésekre a 12. cikk alapján, valamint az érdekelt feleknek a 13. cikk szerinti azonosítására és a velük való együttműködésre, többek között a 14. cikkben létrehozott bejelentési mechanizmus és panasztételi eljárás révén;

- b) a 22. cikkben említett átállási tervre vonatkozó gyakorlati iránymutatás;
 - c) ágazatspecifikus iránymutatás;
 - d) iránymutatás a vállalati szintű, az üzleti tevékenységekkel összefüggő, a földrajzi és kontextuális, a termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos, valamint az ágazati kockázati tényezők értékeléséhez, beleértve a konfliktusok által sújtott és a nagy kockázatot jelentő térségekhez kapcsolódó tényezőket is;
 - e) hivatkozások az ezen irányelvben foglalt kötelezettségek teljesítéséhez rendelkezésre álló adat- és információforrásokra, valamint a megfelelést elősegítő és támogató digitális eszközökre és technológiákra;
 - f) arra vonatkozó információk, hogy az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jognak való megfelelés céljából hogyan lehet megosztani az erőforrásokat és az információkat a vállalatok és más jogi személyek között olyan módon, hogy összhangban legyen az üzleti titkoknak az 5. cikk (3) bekezdése szerinti védelmével és az esetleges megtorlással és büntetéssel szembeni, a 13. cikk (5) bekezdése szerinti védelemmel;
 - g) az érdekelt felek és képviselőik tájékoztatása az átvilágítási folyamatban való részvétel módjáról.
- (3) A (2) bekezdés a), d) és e) pontjában említett iránymutatásokat 2027. január 26-ig rendelkezésre kell bocsátani. A (2) bekezdés b), f) és g) pontjában említett iránymutatásokat 2027. július 26-ig rendelkezésre kell bocsátani.
- (4) Az e cikkben említett iránymutatásoknak az Unió valamennyi hivatalos nyelvén rendelkezésre kell állniuk. A Bizottság rendszeresen felülvizsgálja és szükség esetén kiigazítja az iránymutatásokat.

20. cikk

Kísérő intézkedések

- (1) A tagállamok a vállalatok és üzleti partnereik, valamint az érdekelt felek tájékoztatása és támogatása érdekében külön-külön vagy együttesen, kifejezetten erre a célra szolgáló honlapokat, platformokat vagy portálokat hoznak létre és működtetnek. E tekintetben különös figyelmet kell fordítani a vállalatok tevékenységi láncához tartozó kkv-kra. E honlapoknak, platformoknak vagy portáloknak különösen a következőkhöz kell hozzáférést biztosítaniuk:
- a) a Bizottság által a 16. cikk (3) bekezdése alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban meghatározott beszámolás tartalma és kritériumai;
 - b) a Bizottság iránymutatása a 18. cikk szerinti önkéntes szerződési mintafeltételekről és a 19. cikknek megfelelően kiadott iránymutatásokról;
 - c) a 21. cikkben meghatározott egyablakos információs szolgálat; és
 - d) az érdekelt felek és képviselőik tájékoztatása az átvilágítási folyamatban való részvétel módjáról.
- (2) A tagállamok az állami támogatási szabályok sérelme nélkül pénzügyi támogatást nyújthatnak a kkv-knak. A tagállamok az ezen irányelvben meghatározott jogok gyakorlásának megkönnyítése céljából is nyújthatnak támogatást az érdekelt feleknek.
- (3) A Bizottság az Unióban és harmadik országokban az átvilágítást támogató meglévő uniós intézkedésekre alapozva kiegészítheti a tagállami támogatási intézkedéseket, és új intézkedéseket dolgozhat ki, beleértve az ágazati vagy többszereplős kezdeményezések elősegítését is, hogy segítse a vállalatokat kötelezettségeik teljesítésében.
- (4) A 25., a 26. és a 29. cikk sérelme nélkül, a vállalatok a 7–16. cikkben említett kötelezettségek teljesítésének támogatása érdekében részt vehetnek ágazati és többszereplős kezdeményezésekben, amennyiben e kezdeményezések alkalmasak e kötelezettségek teljesítésének a támogatására. A vállalatok felhasználhatják különösen az ágazati vagy többszereplős kezdeményezések vagy e kezdeményezések tagjai által készített vonatkozó kockázatelemzéseket – azok megfelelőségének értékelését követően –, vagy csatlakozhatnak azokhoz, és e kezdeményezések keretében hatékony

megfelelő intézkedéseket hozhatnak vagy csatlakozhatnak azokhoz. Ennek során a vállalatoknak nyomon kell követniük az említett intézkedések hatékonyságát, és szükség esetén továbbra is meg kell hozniuk a megfelelő intézkedéseket kötelezettségeik teljesítésének biztosítása érdekében.

A Bizottság és a tagállamok elősegíthetik az említett kezdeményezésekre és azok eredményeire vonatkozó információk terjesztését. A Bizottság a tagállamokkal együttműködésben iránymutatást ad ki, amelyben alkalmassági kritériumokat és módszertant határoz meg a vállalatok számára az ágazati és a többszereplős kezdeményezések alkalmasságának értékelésére vonatkozóan.

(5) A 25., a 26. és a 29. cikk sérelme nélkül, a vállalatok független harmadik fél általi ellenőrzést is alkalmazhatnak a tevékenységi láncikba tartozó vállalatokra, illetve vállalatok részéről, az átvilágítási kötelezettségek végrehajtásának támogatására, amennyiben ez az ellenőrzés megfelelő a vonatkozó kötelezettségek teljesítésének támogatásához. A független harmadik fél általi ellenőrzést más vállalatok is elvégezhetik, illetve az ágazati vagy többszereplős kezdeményezés keretében is elvégezhető. A független harmadik fél általi ellenőrzést végzőknek objektíven és a vállalattól teljesen függetlenül kell eljárniuk, mindennemű összeférhetetlenségtől mentesnek kell lenniük, mentesnek kell maradniuk a – közvetlen vagy közvetett – külső befolyástól, és tartózkodniuk kell a függetlenségükkel összeegyeztethetetlen minden tevékenységtől. A káros hatás jellegétől függően tapasztalattal és szakértelemmel kell rendelkezniük a környezeti vagy emberi jogi kérdésekben, és elszámoltathatónak kell lenniük az általuk elvégzett ellenőrzés minőségéért és megbízhatóságáért.

A Bizottság a tagállamokkal együttműködésben iránymutatást ad ki, amelyben alkalmassági kritériumokat és módszertant határoz meg a vállalatok számára harmadik fél általi ellenőrzést végzők alkalmasságának értékelésére, illetve a harmadik fél általi ellenőrzés pontosságának, hatékonyságának és integritásának nyomon követésére vonatkozóan.

21. cikk

Egyablakos információs szolgálat

(1) A Bizottság egyablakos információs szolgálatot hoz létre, amelyen keresztül a vállalatok információkat, iránymutatást és támogatást kérhetnek az ezen irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítésével kapcsolatban.

(2) Az egyes tagállamok releváns nemzeti hatóságainak együtt kell működniük az egyablakos információs szolgálattal abból a célból, hogy segítsék az információk és iránymutatások tagállami kontextushoz való hozzáigazítását és azok terjesztését.

22. cikk

Az éghajlatváltozás elleni küzdelem

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 2. cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában, valamint a 2. cikk (2) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett vállalatok elfogadjanak és érvénybe léptessenek egy, az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló átállási tervet annak biztosítása érdekében – e célból minden tőlük telhetőt megtevéve –, hogy a vállalat üzleti modellje és stratégiája összeegyeztethető legyen a fenntartható gazdaságra való átállással és a Párizsi Megállapodással összhangban a globális felmelegedés 1,5 °C-ra való korlátozásával, valamint a klímasemlegesség elérésére irányuló, az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározott célkitűzéssel, ideértve annak köztes céljait és a 2050-ig elérendő klímasemlegességi célt is, továbbá adott esetben a vállalat szénnel, olajjal és gázzal kapcsolatos tevékenységeknek való kitettségével.

Az első albekezdésben említett, az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló átállási terv kidolgozásának részét kell képezze a következők:

- a) az éghajlatváltozással kapcsolatos, 2030-ig elérendő, valamint az ötvenkénti szakaszokban 2050-ig elérendő, határidőhöz kötött, meggyőző tudományos bizonyítékokon alapuló célértékek ismertetése, adott esetben a jelentős kategóriák mindegyikére vonatkozóan feltüntetve az 1., a 2. és a 3. alkalmazási körhöz tartozó abszolút üvegházhatásúgáz kibocsátás-csökkentési célértékeket is;
- b) a dekarbonizációt segítő azonosított tényezők ismertetése, valamint azon kulcsfontosságú tervezett intézkedések leírása, amelyekkel az a) pontban említett célokat kívánják elérni, ideértve adott esetben a vállalat termék-, illetve szolgáltatásportfóliójában végrehajtandó változtatásokat, valamint a bevezetendő új technológiákat is;
- c) az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló átállási terv végrehajtását támogató beruházások és finanszírozás magyarázata és számszerűsítése; és

d) az ügyviteli, ügyvezető és felügyelő testületek szerepének ismertetése az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló átállási tervvel kapcsolatban.

(2) Azon vállalatok esetében, amelyek a 2013/34/EU irányelvnek – esettől függően – a 19a., a 29a. vagy a 40a. cikkével összhangban benyújtják az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló átállási tervüket, úgy kell tekinteni, hogy teljesítették a terv elfogadásával kapcsolatos, e cikk (1) bekezdésében előírt kötelezettséget.

Azon vállalatok esetében, amelyek részét képezik az anyavállalatuk által a 2013/34/EU irányelvnek – az esettől függően – a 29a. vagy a 40a. cikkével összhangban benyújtott, az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló átállási tervnek, úgy kell tekinteni, hogy teljesítették a terv elfogadásával kapcsolatos, e cikk (1) bekezdésében előírt kötelezettséget.

(3) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy 12 havonta sor kerüljön az (1) bekezdésben említett, éghajlatváltozás mérséklésére irányuló átállási terv aktualizálására, és az tartalmazza mindazon előrelépések ismertetését, amelyeket a vállalat az (1) bekezdés második albekezdésének a) pontjában említett célértékek megvalósítása felé tett.

23. cikk

Meghatalmazott képviselő

(1) A tagállamok előírják, hogy a 2. cikk (2) bekezdésében említett, az adott tagállamban működő valamennyi vállalat kijelöljön egy olyan jogi vagy természetes személyt meghatalmazott képviselőjének, aki vagy amely a vállalat működésének helye szerinti valamely tagállamban letelepedett vagy lakóhellyel rendelkezik. A meghatalmazás akkor válik érvényessé, amikor a meghatalmazott képviselő megerősíti annak elfogadását.

(2) A tagállamok előírják, hogy a meghatalmazott képviselő nevét, címét, e-mail-címét és telefonszámát a meghatalmazott képviselőnek vagy a vállalatnak be kell jelentenie a meghatalmazott képviselő lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállam valamely felügyeleti hatóságának, valamint – amennyiben az eltérő – a 24. cikk (3) bekezdése szerinti illetékes felügyeleti hatóságnak. A tagállamok biztosítják, hogy a meghatalmazott képviselő kérésre bármely felügyeleti hatóság részére köteles legyen benyújtani a meghatalmazás egy példányát valamely tagállam hivatalos nyelvéen.

(3) A tagállamok előírják, hogy a meghatalmazott képviselő vagy a vállalatnak tájékoztatnia kell a lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállam valamely felügyeleti hatóságát, valamint – amennyiben az eltérő – a 24. cikk (3) bekezdése szerinti illetékes felügyeleti hatóságot is arról, hogy a vállalat a 2. cikk (2) bekezdésében említett vállalat.

(4) A tagállamok előírják, hogy valamennyi vállalat felhatalmazza a meghatalmazott képviselőjét arra, hogy minden ügyben átvegye a felügyeleti hatóságoktól azokat az értesítéseket, amelyek az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabályi rendelkezések betartásához és végrehajtásához szükségesek. A vállalatok kötelesek minden olyan hatáskört és erőforrást biztosítani a meghatalmazott képviselőjüknek, amely a felügyeleti hatóságokkal való együttműködéshez szükséges.

(5) Amennyiben a 2. cikk (2) bekezdésében említett vállalat nem teljesíti az e cikkben megállapított kötelezettségeket, minden olyan tagállamnak, amelyben a vállalat tevékenységet folytat, hatáskörrel kell rendelkeznie arra, hogy a nemzeti joggal összhangban betartassa e kötelezettségek teljesítését. Azon tagállam, amely az e cikkben megállapított kötelezettségek teljesítését ki kívánja kényszeríteni, a 28. cikk alapján létrehozott, felügyeleti hatóságok európai hálózatán keresztül tájékoztatja a felügyeleti hatóságokat annak érdekében, hogy más tagállamok ne kényszerítsék ki azok teljesítését.

24. cikk

Felügyeleti hatóságok

(1) A 7–16. cikk és a 22. cikk alapján elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezésekben rögzített kötelezettségek betartásának a felügyelete céljából minden tagállam kijelöl egy vagy több felügyeleti hatóságot.

(2) A 2. cikk (1) bekezdésében említett vállalat tekintetében az illetékes felügyeleti hatóság annak a tagállamnak a felügyeleti hatósága, amelyben a vállalat bejegyzett székhelye található.

(3) A 2. cikk (2) bekezdésében említett vállalat tekintetében az illetékes felügyeleti hatóság annak a tagállamnak a felügyeleti hatósága, amelyben a vállalat fiókteleppel rendelkezik. Ha a vállalat egyik tagállamban sem rendelkezik fiókteleppel, vagy különböző tagállamokban vannak fióktelepei, az illetékes felügyeleti hatóság annak a tagállamnak

a felügyeleti hatósága, amelyben a 37. cikkben megjelölt időpont, vagy a 2. cikk (2) bekezdésében meghatározott feltételeknek a vállalat általi első alkalommal történő teljesítése – e dátumok közül a későbbit figyelembe véve – előtti utolsó pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben a vállalat Unióban elért nettó árbevételének a legnagyobb része keletkezett.

Ha a körülmények megváltozása folytán a 2. cikk (2) bekezdésében említett valamely vállalat az Unión belüli árbevétele nagy részét egy másik tagállamban éri el, megfelelően indokolt kérelmet nyújthat be annak érdekében, hogy egy másik felügyeleti hatóság rendelkezzen illetékességgel az adott vállalat tekintetében az ezen irányelv hatálya alá tartozó ügyek szabályozására.

(4) Amennyiben a 6. cikkel összhangban a leányvállalatai nevében az anyavállalat teljesíti az ezen irányelvből eredő kötelezettségeket, az anyavállalat illetékes felügyeleti hatóságának együtt kell működnie a leányvállalat illetékes felügyeleti hatóságával, mely utóbbi hatóság illetékes marad annak biztosítása céljából, hogy a leányvállalatra a 25. cikk szerinti hatáskörgyakorlás hatálya alá tartozzon. E tekintetben a 28. cikk alapján létrehozott, felügyeleti hatóságok európai hálózatának feladata elősegíteni a 28. cikkel összhangban a szükséges együttműködést, koordinációt és kölcsönös segítségnyújtást.

(5) Ha valamely tagállam több felügyeleti hatóságot jelöl ki, akkor biztosítja, hogy e felügyeleti hatóságok hatáskörei egyértelműen meg legyenek határozva, és hogy azok szorosan és hatékonyan együttműködjenek egymással.

(6) A tagállamok a szabályozott pénzügyi vállalkozások felügyeletéért felelős hatóságokat is kijelölhetik ezen irányelv céljából felügyeleti hatósággént.

(7) A tagállamok 2026. július 26-ig tájékoztatják a Bizottságot az e cikk alapján kijelölt felügyeleti hatóságok nevééről és elérhetőségéről, valamint több kijelölt felügyeleti hatóság esetén az egyes hatóságok hatásköréről. A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot az e téren bekövetkező esetleges változásokról.

(8) A Bizottság nyilvánosan elérhetővé teszi – többek között a honlapján – a felügyeleti hatóságok jegyzékét, valamint – amennyiben egy tagállamnak több felügyeleti hatósága is van – az egyes hatóságok ezen irányelvvvel kapcsolatos hatásköreit. A Bizottság a tagállamoktól kapott információk alapján rendszeresen frissíti a jegyzéket.

(9) A tagállamok garantálják a felügyeleti hatóságok függetlenségét, és biztosítják, hogy a felügyeleti hatóságok, valamint a jelenleg és korábban náluk dolgozó személyek, továbbá azok az ellenőrök, szakértők, illetve bármely egyéb személy, akik a nevükben eljárnak, pártatlanul, átláthatóan és a szakmai titoktartási kötelezettségeket tiszteletben tartva gyakorolják a hatáskörüket. A tagállamok gondoskodnak különösen arról, hogy a felügyeleti hatóságok jogilag és funkcionálisan függetlenek és minden – akár közvetlen, akár közvetett – külső befolyástól mentesek legyenek – többek között az ezen irányelv hatálya alá tartozó vállalatoktól és az egyéb piaci érdekeltségektől is –, valamint hogy a felügyeleti hatóságok munkavállalói és az irányításáért felelős személyek tekintetében ne álljon fenn összeférhetetlenség, hogy titoktartási kötelezettség vonatkozzon rájuk, és hogy tartózkodjanak a feladataikkal összeegyeztethetetlen tevékenységektől.

(10) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a felügyeleti hatóságok az ezen irányelv alapján folytatott tevékenységeikről éves jelentést tegyenek közzé, és azt online hozzáférhetővé tegyék.

25. cikk

A felügyeleti hatóságok hatáskörei

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a felügyeleti hatóságok megfelelő hatáskörökkel és erőforrásokkal rendelkezzenek az ezen irányelv alapján rájuk bízott feladatok elvégzéséhez, így többek között a 7–16. cikkben meghatározott kötelezettségek teljesítésével kapcsolatban adatszolgáltatásra kötelezessék a vállalatokat és vizsgálatokat folytathassanak le. A tagállamok előírják a felügyeleti hatóságok számára, hogy a 22. cikk (1) bekezdésében előírt követelményekkel összhangban felügyeljék az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló átállási terv elfogadását és kidolgozását.

(2) A felügyeleti hatóság hivatalból vagy a 26. cikk alapján vele közölt megalapozott aggályok alapján vizsgálatot kezdeményezhet, ha úgy véli, hogy elegendő információval rendelkezik arra vonatkozóan, hogy lehetséges, hogy egy vállalat megsértette az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezésekben előírt kötelezettségeket.

(3) Az ellenőrzést annak a tagállamnak a nemzeti jogával összhangban kell elvégezni, amelyben azt lefolytatják, és arra a vállalatot előzetesen figyelmeztetni kell, kivéve, ha az előzetes értesítés akadályozná az ellenőrzés hatékonyságát. Ha a felügyeleti hatóság a vizsgálat keretében egy másik tagállam területén kíván ellenőrzést végezni, a 28. cikk (3) bekezdése szerint segítséget kell kérnie az adott tagállam felügyeleti hatóságától.

(4) Ha a felügyeleti hatóság az (1) és a (2) bekezdés alapján hozott intézkedések eredményeként megállapítja, hogy egy adott vállalat nem felelt meg az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezéseknek, megfelelő időt kell biztosítani az érintett vállalat számára a korrekciós intézkedések megtételére, amennyiben lehetőség van ilyen intézkedésekre.

A korrekciós intézkedések meghozatala nem zárja ki szankciók kiszabását vagy a polgári jogi felelősségre vonást a 27., illetve a 29. cikkel összhangban.

(5) Feladataik ellátása során a felügyeleti hatóságoknak legalább a következő hatáskörökkel kell rendelkezniük:

a) a vállalat kötelezése arra, hogy:

- i. megszüntesse az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezések megsértését valamely intézkedés megtétele vagy magatartás beszüntetése által;
- ii. tartózkodjon az adott magatartás megismétlésétől; és
- iii. adott esetben tegye a jogsértéssel arányos és annak megszüntetéséhez szükséges korrekciós intézkedéseket;

b) a 27. cikknek megfelelően szankciók kiszabása; és

c) ideiglenes intézkedések elfogadása, amennyiben fennáll a súlyos és helyrehozhatatlan károkozás azonnali bekövetkezésének a kockázata.

(6) A felügyeleti hatóságok az e cikkben említett hatásköröket a nemzeti joggal összhangban gyakorolhatják:

a) közvetlenül;

b) más hatóságokkal együttműködve; vagy

c) az illetékes igazságügyi hatóságok megkeresése útján, amelyeknek biztosítaniuk kell e jogorvoslatok hatékonyságát és a közvetlenül a felügyeleti hatóságok által kiszabott szankciókéval egyenértékű joghatását.

(7) A tagállamok biztosítják, hogy minden természetes és jogi személy a nemzeti joggal összhangban jogosult legyen a hatékony bírósági jogorvoslatra a felügyeleti hatóság rá vonatkozó, kötelező erejű határozataival szemben.

(8) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a felügyeleti hatóságok nyilvántartást vezessenek az (1) bekezdésben említett vizsgálatokról, feltüntetve különösen azok jellegét és eredményét, valamint arról, hogy sor került-e bármely, az (5) bekezdés szerinti végrehajtási intézkedésre.

(9) A vállalat ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezéseknek való megfeleléséről a felügyeleti hatóságok által hozott határozatok nem érinthetik a vállalat 29. cikk szerinti polgári jogi felelősségét.

26. cikk

Megalapozott aggályok

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a természetes és a jogi személyek könnyen hozzáférhető kommunikációs csatornákon keresztül bármely felügyeleti hatósággal megoszthassák a megalapozott aggályaikat, ha objektív körülmények alapján megalapozottan feltételezhetik, hogy valamely vállalat nem tartja be az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezéseket.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben a megalapozott aggályokat előterjesztő személyek ezt kérik, a felügyeleti hatóság meghozza a szükséges intézkedéseket az adott személy személyazonossága és mindazon személyes adatai megfelelő védelme érdekében, amelyek közlése az adott személyre nézve káros lenne.

(3) Ha a megalapozott aggály egy másik felügyeleti hatóság hatáskörébe tartozik, az arra vonatkozó bejelentést fogadó hatóságnak továbbítania kell azt a megfelelő hatósághoz.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a felügyeleti hatóságok megfelelő időn belül értékeljék a megalapozott aggályokat, és adott esetben gyakorolják a 25. cikkben említett hatáskörüket.

(5) A felügyeleti hatóságnak a lehető leghamarabb, a nemzeti jog vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően és az uniós joggal összhangban tájékoztatnia kell az (1) bekezdésben említett személyeket az általa közölt megalapozott aggály értékelésének eredményéről, és ehhez az eredményhez megfelelő indokolást kell fűznie. A felügyeleti hatóságnak továbbá az intézkedés iránti kérelemnek helyt adó vagy azt elutasító határozatáról tájékoztatnia kell azokat a megalapozott aggályokat előterjesztő személyeket, akiknek a nemzeti jog alapján jogos érdekük fűződik a szóban forgó ügyhöz, ismertetve velük a további lépéseket, illetve intézkedéseket, valamint gyakorlati tájékoztatást nyújtva a közigazgatási és bírósági felülvizsgálati eljárások igénybevételének lehetőségéről is.

(6) A tagállamok biztosítják, hogy azok a személyek, akik e cikknek megfelelően megalapozott aggályokat terjesztenek elő, és akiknek a nemzeti jog alapján jogos érdekük fűződik az ügyhöz, bírósághoz vagy más olyan független és pártatlan közjogi szervhez fordulhassanak, amely illetékes annak felülvizsgálatára, hogy a felügyeleti hatóság határozatai, intézkedései vagy mulasztásai eljárásjogi és anyagi jogi szempontból jogszerűek voltak-e.

27. cikk

Szankciók

(1) A tagállamok megállapítják az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra – beleértve a pénzbírságokat is – vonatkozó szabályokat, és meghoznak minden szükséges intézkedést ezek végrehajtására. Az előírt szankcióknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük.

(2) Annak eldöntésekor, hogy sor kerüljön-e szankciók kiszabására, és ha igen, azok milyen jellegűek és mértékűek legyenek, megfelelően figyelembe kell venni a következőket:

- a) a jogsértés jellege, súlya és időtartama, valamint a jogsértésből fakadó hatások súlyossága;
- b) a 10. és a 11. cikk alapján megvalósított beruházások és célzott támogatások;
- c) a más szervezetekkel a szóban forgó hatások kezelése érdekében folytatott együttműködés;
- d) adott esetben az, hogy milyen mértékben került sor a 9. cikkel összhangban rangsorolási döntések meghozatalára;
- e) az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezéseknek a vállalat általi bármely, jogerős határozattal megállapított korábbi releváns megsértése;
- f) az, hogy a vállalat a szóban forgó eset orvoslása céljából milyen mértékben hajtott végre korrekciós intézkedéseket;
- g) a vállalat által a jogsértés révén elért pénzügyi előnyök vagy elkerült veszteségek;
- h) az adott eset körülményeire alkalmazható valamennyi egyéb súlyosbító vagy enyhítő körülmény.

(3) A tagállamok legalább a következő szankciókról rendelkeznek:

- a) pénzbírságok;
- b) ha a vállalat nem felel meg a vonatkozó előírt határidőn belül a pénzbírságot kiszabó határozatnak, nyilvános nyilatkozat, amely megnevezi a jogsértésért felelős vállalatot és a jogsértés jellegét.

(4) Ha pénzbírság kiszabására kerül sor, annak alapját a vállalat nettó világpiaci árbevételének kell képeznie. A pénzbírságok felső határa nem lehet alacsonyabb, mint a vállalat által a pénzbírság kiszabásáról szóló határozat pénzügyi évét megelőző pénzügyi évben elért nettó világpiaci árbevétel 5 %-a.

A tagállamok biztosítják, hogy a 2. cikk (1) bekezdésének b) pontjában és a 2. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett vállalatok tekintetében a pénzbírságok kiszámítására a legfelső szintű anyavállalat által bejelentett konszolidált árbevétel figyelembevételével kerüljön sor.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy a felügyeleti hatóságoknak az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezések megsértése miatt kiszabott szankciókra vonatkozó határozatait közzétegyék, azok legalább 5 évig nyilvánosan hozzáférhetők legyenek, és azokat megküldjék a 28. cikknek megfelelően létrehozott, a felügyeleti hatóságok európai hálózatának. A közzétett határozat nem tartalmazhat az (EU) 2016/679 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése értelmében vett személyes adatokat.

28. cikk

A felügyeleti hatóságok európai hálózata

(1) A Bizottság létrehozza a felügyeleti hatóságok európai hálózatát, amely a felügyeleti hatóságok képviselőiből áll. A felügyeleti hatóságok európai hálózata megkönnyíti a felügyeleti hatóságok együttműködését, valamint a felügyeleti hatóságok szabályozási, vizsgálati, szankcionálási és felügyeleti gyakorlatának a koordinációját és összehangolását, valamint adott esetben az információknak a felügyeleti hatóságok közötti megosztását.

A Bizottság az ezen irányelv hatálya alá tartozó területeken szakértelemmel rendelkező uniós ügynökségeket felkérheti arra, hogy csatlakozzanak a felügyeleti hatóságok európai hálózatához.

(2) A tagállamok együttműködnek a felügyeleti hatóságok európai hálózatával a joghatóságuk alá tartozó vállalatok azonosítása érdekében, különösen azáltal, hogy minden szükséges információt megadnak annak értékeléséhez, hogy egy harmadik országbeli vállalat megfelel-e a 2. cikkben meghatározott kritériumoknak. A Bizottság biztonságos információcsere-rendszert hoz létre a 2. cikk (2) bekezdésében említett olyan vállalatoknak az Unióban keletkezett nettó árbevételére vonatkozóan, amelyek egyetlen tagállamban sem rendelkeznek fiókteleppel, vagy amelyek különböző tagállamokban rendelkeznek fióktelepekkel, amelynek keretében a tagállamoknak rendszeresen közölniük kell az e vállalatok által elért nettó árbevételről illetően rendelkezésükre álló adatokat. A Bizottság észszerű időn belül elemzi ezeket az információkat, és értesíti azt a tagállamot, ahol az utolsó pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben a vállalat nettó árbevételének a legnagyobb része keletkezett az Unióban, hogy a vállalat a 2. cikk (2) bekezdése értelmében vett vállalat, és hogy a 24. cikk (3) bekezdésének megfelelően a tagállam felügyeleti hatósága az illetékes.

(3) A felügyeleti hatóságoknak feladataik ellátása során kölcsönösen tájékoztatniuk és segíteniük kell egymást, és intézkedéseket kell hozniuk az egymással való hatékony együttműködés érdekében. A kölcsönös segítségnyújtásnak ki kell terjednie a 25. cikkben említett hatáskörök gyakorlása érdekében folytatott együttműködésre, beleértve az ellenőrzésekkel és az információkérésekkel kapcsolatos együttműködést is.

(4) A felügyeleti hatóságoknak minden szükséges lépést meg kell tenniük annak érdekében, hogy indokolatlan késedelem nélkül, de legkésőbb az adott megkeresés kézhezvételétől számított 1 hónapon belül válaszoljanak a más felügyeleti hatóságoktól érkező segítségnyújtás iránti megkeresésekre. Amennyiben az ügy körülményei szükségessé teszik, ez a határidő megfelelő indokolás alapján legfeljebb két hónappal meghosszabbítható. Az említett lépések közé tartozhat különösen a vizsgálatok folytatásával kapcsolatos információk továbbítása.

(5) A segítségnyújtás iránti megkereséseknek minden szükséges információt tartalmazniuk kell, beleértve a megkeresés célját és indokait is. A felügyeleti hatóságok a segítségnyújtás iránti megkeresés útján megszerzett információkat csak arra a célra használhatják fel, amelyre azokat kérték.

(6) A megkeresett felügyeleti hatóságnak tájékoztatnia kell a megkereső felügyeleti hatóságot a segítségnyújtás iránti megkereséssel kapcsolatban elért eredményekről, vagy adott esetben a megkeresés teljesítése érdekében meghozandó intézkedésekkel kapcsolatos előrelépésekről.

(7) A felügyeleti hatóságok semmilyen díjat nem számíthatnak fel egymásnak a segítségnyújtás iránti megkeresések alapján megtett intézkedéseikért.

A felügyeleti hatóságok azonban olyan szabályokról is megállapodhatnak, amelyek értelmében rendkívüli esetekben megtérítik egymásnak a segítségnyújtásból eredő konkrét költségeket.

(8) A 24. cikk (3) bekezdése alapján illetékes felügyeleti hatóságnak tájékoztatnia kell a felügyeleti hatóságok európai hálózatát az illetékességéről, valamint a másik illetékes felügyeleti hatóság kijelölése iránti esetleges kérelemről.

(9) Ha az illetékesség megállapításával kapcsolatban kétség merül fel, az illetékesség megállapításának alapjául szolgáló információkat meg kell osztani a felügyeleti hatóságok európai hálózatával, amely koordinálhatja a megoldás megtalálására irányuló erőfeszítéseket.

(10) A felügyeleti hatóságok európai hálózatának közzé kell tennie:

- a) a felügyeleti hatóságoknak a 27. cikk (5) bekezdésében említett, szankciókat tartalmazó határozatait; és
- b) az ezen irányelv hatálya alá tartozó harmadik országbeli vállalatok indikatív jegyzékét.

29. cikk

A vállalatok polgári jogi felelőssége és a teljes kártérítéshez való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalatok felelősségre vonhatók legyenek a természetes vagy jogi személyeknek okozott károkért, feltéve, hogy:

- a) a vállalat szándékosan vagy gondatlanságból megszegte a 10. és a 11. cikkben megállapított kötelezettségeket, amennyiben az ezen irányelv I. mellékletében felsorolt jog, tilalom vagy kötelezettség a természetes vagy jogi személy védelmét szolgálja; és
- b) az a) pontban említett kötelezettségzegés következtében sérült a természetes vagy jogi személynek a nemzeti jog által védett jogi érdeke.

A vállalat nem vonható felelősségre a kárért, ha azt kizárólag a tevékenységi láncába tartozó üzleti partnerei okozták.

(2) Amennyiben a vállalat felelőssége az (1) bekezdésnek megfelelően megállapítást nyer, a természetes vagy jogi személy a nemzeti joggal összhangban jogosult a bekövetkezett kár teljes megtérítésére. Az ezen irányelv szerinti teljes kártérítés nem eredményezhet az elszenvedett kár mértékét meghaladó – büntető jellegű, többszörös vagy egyéb típusú – kártérítést.

(3) A tagállamok biztosítják a következőket:

- a) az elévülési idő kezdetére, időtartamára, nyugvására, illetve megszakadására vonatkozó nemzeti szabályok ne akadályozhassák indokolatlan módon a kártérítési keresetek benyújtását, és semmiképpen ne legyenek korlátozóbbak a polgári jogi felelősségre vonatkozó általános nemzeti szabályrendszerekben előírt szabályoknál;

az ezen irányelven alapuló kártérítési keresetek indításának elévülési ideje legalább 5 év kell, hogy legyen, és semmi esetre sem lehet rövidebb a polgári jogi felelősségre vonatkozó általános nemzeti szabályrendszerekben előírt elévülési időnél;

az elévülési idő nem kezdődhet meg az előtt, hogy a jogsértés megszűnt volna és a felperes tudomást szerzett volna vagy észszerűen elvárható módon tudnia kellett volna a következőkről:

i. a magatartásról és arról, hogy az jogsértésnek minősül;

ii. arról a tényről, hogy a jogsértés neki kárt okozott; és

iii. a jogsértő kilétéről;

- b) az eljárás költségei ne legyenek megfizethetetlenül magasak az igazságszolgáltatást igénybe venni kívánó felperesek számára;

- c) a felperesek jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedéseket kérhessenek, ideértve az ideiglenes intézkedések meghozatalával kapcsolatos eljárásokat is; ilyen jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedésekre az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezések megsértésének valamely intézkedés megtétele vagy magatartás beszüntetése általi megszüntetésére irányuló végleges vagy ideiglenes intézkedés formájában kerülhet sor;

- d) meg kell határozni azokat az észszerű feltételeket, amelyek mellett – a nemzeti szintű polgári eljárásjogi szabályok sérelme nélkül – valamely állítólagos károsult fél felhatalmazást adhat valamely tagállambeli szakszervezetnek, nem kormányzati emberi jogi vagy környezetvédelmi szervezetnek vagy egyéb nem kormányzati szervezetnek, illetve – a nemzeti joggal összhangban – valamely nemzeti szintű emberi jogi intézménynek arra, hogy keresetet nyújtson be az állítólagos károsult fél jogainak érvényesítése céljából;

szakszervezetek és nem kormányzati szervezetek számára abban az esetben adható felhatalmazás e pont első albekezdése szerint, ha azok teljesítik a nemzeti jogban előírt követelményeket; ilyen követelmény lehet például az, hogy állandó saját jelenléttel rendelkezzenek, és alapokmányuknak megfelelően ne folytassanak kereskedelmi tevékenységet, valamint ne csak ideiglenesen foglalkozzanak az ezen irányelv értelmében védett jogok, illetve a nemzeti jog szerinti, azoknak megfelelő jogok érvényesítésével;

- e) kereset benyújtása esetén, ha a felperes annak alátámasztására olyan indokolást terjeszt elő, amely tartalmazza az észszerűen rendelkezésre álló és a kártérítési igénye megalapozottságának megfelelő alátámasztásához elegendő tényeket és bizonyítékokat is, valamint jelezte azt is, hogy a vállalatnak további bizonyítékok vannak a birtokában, a bíróságok a nemzeti eljárásjoggal összhangban kötelezhessék a vállalatot e bizonyítékok bemutatására;

a nemzeti bíróságoknak a bekért bizonyítékok bemutatását és megőrzését a potenciális vagy tényleges kártérítési igény alátámasztásához szükséges és azzal arányos mértékre kell korlátozniuk; annak megállapítása céljából, hogy egy bizonyíték bemutatására vagy megőrzésére irányuló utasítás arányos-e, a nemzeti bíróságoknak mérlegelniük kell, hogy a bizonyíték bekérését indokló rendelkezésre álló tényadatok és bizonyítékok milyen mértékben támasztják alá a kártérítési igényt vagy az ellenkérelmet; a bizonyíték bemutatásának hatókörét és költségeit, valamint azt, hogy milyen jogos érdekekkel rendelkeznek az egyes felek – ideértve az érintett harmadik feleket is –, többek között az olyan nem célirányos információkeresések végzésével szemben, amelyek eredménye valószínűsíthetően semmilyen relevanciával nem bír az eljárásban érintett felek számára; azt, hogy a bekért bizonyíték tartalmaz-e bizalmas információkat, különösen harmadik felek tekintetében, és milyen intézkedések vannak érvényben e bizalmas információk védelmére;

a tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti bíróságok hatáskörrel rendelkezzenek a bizalmas információkat tartalmazó bizonyítékok bemutatásának elrendelésére, amennyiben azt a kártérítési kereset szempontjából relevánsnak ítélik; a tagállamok biztosítják, hogy az ilyen információk bemutatásának elrendelése esetén a nemzeti bíróságoknak hatékony intézkedések álljanak a rendelkezésére az ilyen információk védelme céljából.

(4) Azok a vállalatok, amelyek ágazati vagy többszereplős kezdeményezésekben vettek részt, avagy független harmadik fél általi ellenőrzést vagy szerződéses kikötéseket használtak az átvilágítási kötelezettségek végrehajtásának támogatására, ezzel együtt felelősségre vonhatók e cikkel összhangban.

(5) A vállalatoknak az okozott károkért viselt, e rendelkezés alapján fennálló polgári jogi felelőssége nem érinti a leányvállalataik, illetve a vállalat tevékenységi láncának részét képező közvetlen és közvetett üzleti partnerek polgári jogi felelősségét.

Ha a kárt a vállalat és annak leányvállalata, közvetlen vagy közvetett üzleti partnere együttesen okozta, akkor egyetemlegesen felelősek, az egyetemleges felelősség feltételeire és a visszkereseti jogra vonatkozó nemzeti jogi rendelkezések sérelme nélkül.

(6) Az ezen irányelvben foglalt polgári jogi felelősségi szabályok nem korlátozzák a vállalatoknak az uniós vagy nemzeti jogrendszer alapján fennálló felelősségét, és nem érintik a káros emberi jogi vagy környezeti hatásokkal kapcsolatos polgári jogi felelősségre vonatkozó azon uniós és nemzeti szabályokat, amelyek az ezen irányelv hatálya alá nem tartozó helyzetekkel kapcsolatos felelősségről rendelkeznek, vagy szigorúbb felelősségi szabályokat írnak elő, mint ez az irányelv.

(7) A tagállamok biztosítják, hogy az e cikket átültető nemzeti jogszabályi rendelkezések elsőbbséget élvező kötelező rendelkezések legyenek azokban az esetekben, amikor az érintett követelésekre alkalmazandó nemzeti jog nem valamely tagállam joga.

30. cikk

A jogsértések bejelentése és a bejelentő személyek védelme

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az (EU) 2019/1937 irányelv alkalmazandó legyen az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabályi rendelkezések megsértéseinek bejelentésére és az ilyen jogsértéseket bejelentő személyek védelmére.

31. cikk

Állami támogatás, közbeszerzés és állami koncessziók

A tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabályok rendelkezéseiből fakadó kötelezettségek teljesítése vagy azok önkéntes végrehajtása olyan környezetvédelmi vagy szociális szempontnak minősüljön, amelyet az ajánlatkérő szervek a 2014/23/EU, a 2014/24/EU, valamint a 2014/25/EU irányelvvel összhangban figyelembe vehetnek a közbeszerzési és koncessziós szerződések odaítélési szempontjai között, illetve olyan környezetvédelmi vagy szociális feltételt képezzen, amelynek teljesítését az ajánlatkérő szervek az említett irányelvekkel összhangban a közbeszerzési és koncessziós szerződések teljesítésével összefüggésben előírhatják.

32. cikk

Az (EU) 2019/1937 irányelv módosítása

Az (EU) 2019/1937 irányelv melléklete I. részének E.2. pontja a következő ponttal egészül ki:

„vii. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1760 irányelve (2024. május 13.) a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágításról, valamint az (EU) 2019/1937 irányelv és az (EU) 2023/2859 rendelet módosításáról (HL L, 2024/1760, 2024.7.5., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>).”

33. cikk

Az (EU) 2023/2859 rendelet módosítása

Az (EU) 2023/2859 rendelet mellékletének B. része a következő ponttal egészül ki:

„17. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1760 irányelve (2024. május 13.) a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágításról, valamint az (EU) 2019/1937 irányelv és az (EU) 2023/2859 rendelet módosításáról (HL L, 2024/1760, 2024.7.5., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>).”

34. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottságnak a 3. cikk (2) bekezdésében és a 16. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása határozatlan időre szól 2024. július 25-től kezdődő hatállyal.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 3. cikk (2) bekezdésében és a 16. cikkben említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban megállapított elvekkel összhangban konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A 3. cikk (2) bekezdése vagy a 16. cikk alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

35. cikk

A bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁴⁸⁾ értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 4. cikkét kell alkalmazni.

⁽⁴⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.)

36. cikk

Felülvizsgálat és jelentéstétel

(1) A Bizottság jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak arról, hogy szükség van-e a szabályozott pénzügyi vállalkozásokra szabott további fenntarthatósági átvilágítási követelmények előírására a pénzügyi szolgáltatások nyújtása és a befektetési tevékenységek végzése tekintetében, meghatározva ezen átvilágítási követelmények lehetséges módozatait és hatásait is, összhangban ezen irányelv célkitűzéseivel.

A jelentésben figyelembe kell venni a szabályozott pénzügyi vállalkozásokra alkalmazandó egyéb uniós jogalkotási aktusokat is. A jelentést 2024. július 25-t követően a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2026. július 26-ig közzé kell tenni. A jelentést szükség esetén jogalkotási javaslatnak kell kísérnie.

(2) A Bizottság 2030. július 26-ig, majd azt követően háromévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak ezen irányelv végrehajtásáról és arról, hogy mennyire bizonyult hatékonynak a benne foglalt célkitűzések elérése – különösen a káros hatások kezelése – szempontjából. A jelentést adott esetben jogalkotási javaslat kíséretében nyújtja be. Az első jelentésnek többek között a következők értékelését kell tartalmaznia:

- a) ezen irányelv kvv-kra gyakorolt hatása, a Bizottság és a tagállamok által a kvv-k részére biztosított különböző támogatási intézkedések és eszközök hatékonyságáról szóló értékeléssel együtt;
- b) ezen irányelv hatálya, vagyis a hatálya alá tartozó vállalatok tekintetében annak értékelése, hogy az biztosítja-e ezen irányelv hatékonyságát a célkitűzéseikhez mérten, biztosítottak-e az egyenlő versenyfeltételek a hatálya alá tartozó szervezetek között, valamint hogy a vállalatok nem tudják-e megkerülni ezen irányelv alkalmazását, ideértve többek között, hogy:
 - felül kell-e vizsgálni a 3. cikk (1) bekezdésének a) pontját oly módon, hogy ezen irányelv hatálya a 2013/34/EU irányelv I. mellékletében vagy II. mellékletében felsoroltaktól eltérő jogi formában létrehozott szervezetekre is kiterjedjen,
 - be kell-e vonni ezen irányelv hatálya alá a 2. cikk hatálya alá tartozókon kívüli egyéb, harmadik félnek minősülő vállalatokkal alkotott üzleti modelleket vagy gazdasági együttműködés formákat is,
 - felül kell-e vizsgálni a munkavállalók létszámára és a nettó árbevételre vonatkozóan a 2. cikkben meghatározott küszöbértékeket, illetve szükség van-e ágazatspecifikus megközelítés bevezetésére a nagy kockázatot jelentő ágazatokban,
 - felül kell-e vizsgálni a 2. cikk (2) bekezdésében meghatározott, az Unióban elért nettó árbevételre vonatkozó kritériumot;
- c) felül kell-e vizsgálni a „tevékenységi lánc” fogalmának meghatározását;
- d) módosítani kell-e ezen irányelv I. mellékletét, többek között a nemzetközi fejlemények tükrében, és ki kell-e terjeszteni a hatályát bizonyos további káros hatásokra, különös tekintettel a jó kormányzást érintő káros hatásokra;
- e) felül kell-e vizsgálni az éghajlatváltozás elleni küzdelemmel kapcsolatos, ezen irányelvben foglalt szabályokat – különösen az éghajlatváltozás mérséklését célzó átállási tervek vállalatok általi előkészítése, elfogadása és érvénybe léptetése tekintetében –, valamint a felügyeleti hatóságok e szabályokhoz kapcsolódó hatásköreit;
- f) a nemzeti szinten bevezetett végrehajtási mechanizmusok, valamint a polgári jogi felelősséggel kapcsolatos szankciók és szabályok hatékonysága;
- g) módosítani kell-e az ezen irányelv által előírt harmonizáció szintjét a belső piacon jelen lévő vállalatok közötti egyenlő versenyfeltételek biztosítása céljából, többek között az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabályi rendelkezések egymáshoz közeledésére és az azok közötti eltérésekre tekintettel.

37. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok legkésőbb 2026. július 26-ig elfogadják és kihirdetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.

A tagállamok ezeket a rendelkezéseket a következő időpontoktól kezdődően alkalmazzák:

- a) 2027. július 26-tól azon, a 2. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett vállalatok tekintetében, amelyeket a tagállam jogszabályaival összhangban hoztak létre, és amelyek a 2027. július 26-t megelőző utolsó olyan pénzügyi évben, amelyre vonatkozóan éves pénzügyi kimutatást készítettek vagy kellett volna készíteniük, átlagosan több mint 5 000 munkavállalót foglalkoztattak és a nettó világpiaci árbevételük meghaladta a 1 500 000 000 EUR-t – a 16. cikknek való megfeleléshez szükséges rendelkezések kivételével, mely utóbbiakat a tagállamok e vállalatok tekintetében a 2028. január 1-jén vagy az után kezdődő pénzügyi évek vonatkozásában alkalmazzák;
- b) 2028. július 26-tól azon, a 2. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett vállalatok tekintetében, amelyeket a tagállam jogával összhangban hoztak létre, és amelyek a 2028. július 26-t megelőző utolsó olyan pénzügyi évben, amelyre vonatkozóan éves pénzügyi kimutatást készítettek vagy kellett volna készíteniük, átlagosan több mint 3 000 munkavállalót foglalkoztattak és a nettó világpiaci árbevételük meghaladta a 900 000 000 EUR-t – a 16. cikknek való megfeleléshez szükséges rendelkezések kivételével, mely utóbbiakat a tagállamok e vállalatok tekintetében a 2029. január 1-jén vagy az után kezdődő pénzügyi évek vonatkozásában alkalmazzák;
- c) 2027. július 26-tól azon, a 2. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontjában említett vállalatok tekintetében, amelyeket valamely harmadik ország jogszabályaival összhangban hoztak létre, és amelyeknek a 2027. július 26-t megelőző utolsó pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben, az Unióban elért nettó árbevétele meghaladta a 1 500 000 000 EUR-t – a 16. cikknek való megfeleléshez szükséges rendelkezések kivételével, mely utóbbiakat a tagállamok e vállalatok tekintetében a 2028. január 1-jén vagy az után kezdődő pénzügyi évek vonatkozásában fogják alkalmazni;
- d) 2028. július 26-tól azon, a 2. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontjában említett vállalatok tekintetében, amelyeket valamely harmadik ország jogszabályaival összhangban hoztak létre, és amelyeknek a 2028. július 26-t megelőző utolsó pénzügyi évet megelőző pénzügyi évben, az Unióban elért nettó árbevétele meghaladta a 900 000 000 EUR-t – a 16. cikknek való megfeleléshez szükséges rendelkezések kivételével, mely utóbbiakat a tagállamok e vállalatok tekintetében a 2029. január 1-jén vagy az után kezdődő pénzügyi évek vonatkozásában fogják alkalmazni;
- e) 2029. július 26-tól a 2. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában és a 2. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontjában említett összes többi vállalat tekintetében, valamint a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontjában és a 2. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett vállalatok tekintetében – a 16. cikknek való megfeleléshez szükséges rendelkezések kivételével, mely utóbbiakat a tagállamok e vállalatok tekintetében a 2029. január 1-jén vagy az után kezdődő pénzügyi évek vonatkozásában fogják alkalmazni.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

38. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

39. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2024. június 13-án.

az Európai Parlament részéről

az elnök

R. METSOLA

a Tanács részéről

az elnök

M. MICHEL

MELLÉKLET

I. rész

1. A nemzetközi emberi jogi eszközökben foglalt jogok és tilalmak

1. Az élethez való jog, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 6. cikkének (1) bekezdésével összhangban értelmezve. E jog megsértése magában foglalja azt is – de nem korlátozódik arra –, ha a vállalat erőforrásait, létesítményeit vagy személyzetét védő magán- vagy állami biztonsági őrök vállalati utasítás vagy ellenőrzés hiányából adódóan halált okoznak;
2. A kínzás és a kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalma, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 7. cikkével összhangban értelmezve. Ez magában foglalja annak tilalmát is – de nem korlátozódik arra –, hogy a vállalat erőforrásait, létesítményeit vagy személyzetét védő magán- vagy állami biztonsági őrök vállalati utasítás vagy ellenőrzés hiányából adódóan valamely személyt kínzásnak, illetve kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vessenek alá;
3. A szabadsághoz és a biztonsághoz való jog, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 9. cikkének (1) bekezdésével összhangban értelmezve;
4. A valamely személy magánéletével, családjával, lakásával vagy levelezésével kapcsolatos önkényes vagy jogellenes beavatkozás, valamint a becsülete, illetve jó hírneve elleni jogtalan támadás tilalma, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 17. cikkével összhangban értelmezve;
5. A gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadságba való beavatkozás tilalma, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 18. cikkével összhangban értelmezve;
6. Az igazságos és kedvező munkafeltételekhez való jog, beleértve a méltányos munkabért, valamint az alkalmazotti státuszú munkavállalók esetében a megfelelő megélhetést biztosító bért, az önálló vállalkozók és a mezőgazdasági kistermelők esetében pedig a megfelelő megélhetést biztosító jövedelmet a munkájuk és termelésük díjaként, a tisztességes megélhetést, a biztonságos és egészséges munkakörülményeket, valamint a munkaidő észszerű korlátozását is, a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 7. és 11. cikkével összhangban értelmezve;
7. A munkavállalók megfelelő lakhatáshoz való hozzáféréseinek korlátozására vonatkozó tilalom, ha a munkavállalókat a vállalat által biztosított szálláshelyen helyezik el, valamint a munkavállalóknak a munkahelyen megfelelő élelemhez, ruházathoz, vízhez és higiéniahoz való hozzáférése korlátozásának tilalma, a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 11. cikkével összhangban értelmezve;
8. A gyermek lehető legjobb egészségi állapothoz való joga, a gyermek jogairól szóló egyezmény 24. cikkével összhangban értelmezve; az oktatáshoz való jog, a gyermek jogairól szóló egyezmény 28. cikkével összhangban értelmezve; a megfelelő életszínvonalhoz való jog, a gyermek jogairól szóló egyezmény 27. cikkével összhangban értelmezve; a gyermek azon joga, hogy védelemben részesüljön a gazdasági kizsákmányolás ellen, és ne legyen kényszeríthető semmiféle kockázattal járó, nevelését veszélyeztető, egészségére, testi, szellemi, lelki, erkölcsi vagy társadalmi fejlődésére ártalmas munkára, a gyermek jogairól szóló egyezmény 32. cikkével összhangban értelmezve; a gyermek azon joga, hogy a szexuális kizsákmányolás és erőszak minden formájával szemben védelemben részesüljön, valamint hogy megakadályozzák a kizsákmányolás céljából történő elrablását vagy eladását, illetve az országán belül vagy külföldre e célból történő jogellenes elvitelét, a gyermek jogairól szóló egyezmény 34. és 35. cikkével összhangban értelmezve;
9. Az iskolaköteles korú, illetve 15 év alatti gyermekek foglalkoztatásának tilalma, kivéve, ha a foglalkoztatás helye szerinti jogszabályok a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által elfogadott, a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló 1973. évi 138. számú egyezmény 2. cikkének (4) bekezdésével összhangban eltérően rendelkeznek, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által elfogadott, a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló 1973. évi 138. számú egyezmény 4–8. cikkével összhangban értelmezve;
10. A gyermekmunka (a 18. életévüket be nem töltött személyek által végzett munka) legrosszabb formáinak tilalma, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által elfogadott, a gyermekmunka legrosszabb formáiról szóló 1999. évi 182. számú egyezmény 3. cikkével összhangban értelmezve. Ez magában foglalja:
 - a) a rabszolgaság vagy a rabszolgasághoz hasonló gyakorlat valamennyi formáját, úgymint a gyermekek adásvételét és a gyermekkereskedelmet, az adórszolgaságot és jobbágyságot, valamint a kényszer- vagy kötelező munkát, ideértve a gyermekek kényszer- vagy kötelező sorozását fegyveres konfliktusokban való bevetésük érdekében;

- b) a gyermekek prostitúció, pornográfia készítés vagy pornográf előadás céljára történő igénybe vételét, kerítését vagy felajánlását;
 - c) a gyermekek tiltott tevékenységeire, különösen kábítószer előállítására és az azokkal való kereskedelemre történő igénybe vételét, kerítését és felajánlását; és
 - d) minden olyan munkát, amely a jellegénél vagy a munkavégzés körülményeinél fogva nagy valószínűséggel veszélyezteti a gyermekek egészségét, biztonságát vagy erkölcsét;
11. A kényszer- vagy kötelező munka tilalma, amibe beletartozik minden olyan munka vagy szolgáltatás, amelynek elvégzését büntetés terhe mellett követelik az érintett személytől, és amelyre az említett személy nem önként jelentkezett – például ha az adósrabszolgaság vagy emberkereskedelem következménye –, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által elfogadott, a kényszerszermunkáról szóló 1930. évi 29. sz. egyezmény 2. cikkének (1) bekezdésével összhangban értelmezve. Nem tartoznak a kényszer- vagy kötelező munka körébe azok a munkák és szolgáltatások, amelyek összhangban vannak a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által elfogadott, a kényszerszermunkáról szóló 1930. évi 29. számú egyezmény 2. cikkének (2) bekezdésével vagy a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 8. cikke (3) bekezdésének b) és c) pontjával;
12. A rabszolgaság valamennyi formájának és a rabszolga-kereskedelemnek a tilalma, beleértve a rabszolgasághoz hasonló gyakorlatokat, a szolgáltatást és a munkahelyi hatalomgyakorlás vagy elnyomás más formáit, például a súlyos gazdasági vagy szexuális kizsákmányolást és megalázást, illetve az emberkereskedelmet, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 8. cikkével összhangban értelmezve;
13. Az egyesülési, a gyülekezési, a szervezkedési és a kollektív tárgyalási jog, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 21. és 22. cikkével, a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 8. cikkével, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 1948. évi 87. számú, az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló egyezményével, valamint a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 1949. évi 98. számú, a szervezkedési és a kollektív tárgyalási jogról szóló egyezményével összhangban értelmezve. Ezek közé a jogok magukban foglalják a következőket:
- a) a munkavállalók szabadon alakíthatnak szakszervezeteket, és szabadon csatlakozhatnak azokhoz;
 - b) a szakszervezet megalakulása, a szakszervezethez való csatlakozás és a szakszervezeti tagság nem vezethet indokolatlan megkülönböztetéshez vagy megtorláshoz;
 - c) a szakszervezetek a létesítő okiratuknak és a szabályaiknak megfelelően szabadon, a hatóságok beavatkozása nélkül működhetnek; és
 - d) a sztrájkjog és a kollektív tárgyaláshoz való jog.
14. Az egyenlőtlen bánásmód tilalma a foglalkoztatás terén, kivéve, ha azt a foglalkoztatás követelményei indokolják a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 1951. évi 100. számú, az egyenlő díjazásról szóló egyezményének 2. és 3. cikkével, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 1958. évi 111. számú, a foglalkoztatásból és a foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló egyezményének 1. és 2. cikkével, valamint a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 7. cikkével összhangban értelmezve. Ez magában foglalja különösen a következőket:
- a) az egyenlő értékű munkáért fizetett egyenlőtlen díjazás; és
 - b) a nemzeti vagy társadalmi származáson, fajon, bőrszínen, nemen, valláson, politikai véleményen alapuló hátrányos megkülönböztetés;
15. Bármely olyan mérhető környezetkárosodás okozásának – például a talaj káros megváltoztatásának, a víz- vagy levegőszennyezésnek, a káros kibocsátásoknak, a túlzott vízfogyasztásnak, a talajkárosodás okozásának vagy a természeti erőforrásokra gyakorolt egyéb hatások előidézésének, például az erdőirtásnak – a tilalma, amely:
- a) jelentősen károsítja az élelmiszerek tartósításának és előállításának természetes alapjait;
 - b) egyes személyek számára ellehetetleníti a biztonságos és tiszta ivóvízhez való hozzáférést;
 - c) egyes személyek számára megnehezíti a szanitációs létesítményekhez való hozzáférést, vagy megsemmisíti azokat;
 - d) ártalmas a személyek egészségére, biztonságára, illetve a személyek általi rendeltetésszerű földterülethasználatra vagy a jogszerűen szerzett tulajdon személyek általi rendeltetésszerű használatára nézve;

e) jelentős mértékben károsan kihat olyan ökoszisztéma-szolgáltatásokra, amelyek révén egy ökológiai rendszer közvetlen vagy közvetett módon hozzájárul az emberi jólétéhez;

a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 6. cikkének (1) bekezdésével és a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 11. és 12. cikkével összhangban értelmezve;

16. A személyek, csoportok és közösségek földterületekhez és erőforrásokhoz való joga, valamint azon joga, hogy ne fosszák meg a létfenntartáshoz szükséges eszközöktől, mely jog magában foglalja a föld, erdők és vizek megszerzése, fejlesztése vagy más módon történő használata során az egyes személyek megélhetését biztosító föld, erdők és vizek jogellenes kisajátításának vagy elvételének – ideértve az erdőirtást is – tilalmát, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 1. és 27. cikkével, valamint a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 1., 2. és 11. cikkével összhangban értelmezve.

2. AZ EMBERI JOGOKRA ÉS AZ ALAPVETŐ SZABADSÁGOKRA VONATKOZÓ JOGI ESZKÖZÖK

- A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya,
- A Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya,
- A gyermek jogairól szóló egyezmény,
- A Nemzetközi Munkaiügyi Szervezet legfontosabb egyezményei:
- Az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló 1948. évi 87. számú egyezmény,
- A szervezkedési és a kollektív tárgyalási jogról szóló 1949. évi 98. számú egyezmény,
- A kényszmunkáról szóló 1930. évi 29. számú egyezmény és annak 2014. évi jegyzőkönyve,
- A kényszmunka felszámolásáról szóló 1957. évi 105. számú egyezmény,
- A foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló 1973. évi 138. számú egyezmény,
- A gyermekmunka legrosszabb formáiról szóló 1999. évi 182. számú egyezmény,
- Az egyenlő díjazásról szóló 1951. évi 100. számú egyezmény,
- A foglalkoztatásból és a foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló 1958. évi 111. számú egyezmény.

II. rész

A környezetvédelmi jogi eszközökben foglalt tilalmak és kötelezettségek

1. A biológiai sokféleségre gyakorolt káros hatások elkerülésének vagy minimalizálásának kötelezettsége, a biológiai sokféleségről szóló 1992. évi egyezmény 10. cikkének b) pontjával és az adott joghatósági területen alkalmazandó jogszabályokkal összhangban értelmezve, beleértve az élő módosított szervezetek fejlesztéséről, kezeléséről, szállításáról, felhasználásáról, átadásáról és kibocsátásáról szóló Cartagena Jegyzőkönyvben és a Biológiai Sokféleség Egyezményhez kapcsolódó, a genetikai erőforrásokhoz való hozzáférésről, valamint a hasznosításukból származó hasznok igazságos és méltányos megosztásáról szóló, 2014. október 12-i Nagojai Jegyzőkönyvben foglalt kötelezettségeket is.
2. A veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló, 1973. március 3-i egyezmény (CITES) I–III. függelékében szereplő példányok engedély nélküli importjának, exportjának vagy újrakivitelének, illetve a tengerről történő behozatalának tilalma, az egyezmény III., IV. és V. cikkével összhangban értelmezve;
3. A higanyról szóló, 2013. október 10-i Minamata egyezmény (a továbbiakban: a Minamata egyezmény) A. mellékletének I. részében felsorolt, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek gyártásának, behozatalának és kivitelének tilalma, az egyezmény 4. cikkének (1) bekezdésével összhangban értelmezve;
4. Higanynak vagy higanyvegyületeknek a Minamata egyezmény B. mellékletének I. részében felsorolt gyártási eljárásokban az egyes eljárásokra vonatkozóan ott meghatározott kivétel időpont után történő alkalmazásának tilalma, az egyezmény 5. cikkének (2) bekezdésével összhangban értelmezve;

5. A higanyhulladék jogellenes kezelésének tilalma, a Minamata egyezmény 11. cikkének (3) bekezdésével és az (EU) 2017/852 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 13. cikkével összhangban értelmezve;
6. A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló, 2001. május 22-i Stockholmi Egyezmény A. mellékletében felsorolt vegyi anyagok előállításának és felhasználásának tilalma, az egyezmény 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontjával és az (EU) 2019/1021 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽²⁾ összhangban értelmezve;
7. A hulladék jogellenes kezelésének, gyűjtésének, tárolásának és ártalmatlanításának tilalma, a Stockholmi Egyezmény 6. cikke (1) bekezdése d) pontjának i. és ii. alpontjával, valamint az (EU) 2019/1021 rendelet 7. cikkével összhangban értelmezve;
8. A nemzetközi kereskedelemben forgalmazott egyes veszélyes vegyi anyagok és peszticidek előzetes tájékoztatáson alapuló jóváhagyási eljárásáról szóló, 1998. szeptember 10-i Rotterdami Egyezmény (UNEP/FAO) III. mellékletében felsorolt vegyi anyagok importjának vagy exportjának tilalma, az Egyezmény 10. cikkének (1) bekezdésével, valamint 11. cikke (1) bekezdésének b) pontjával és (2) bekezdésével, továbbá az Egyezményben részes importőr vagy exportőr fél által az előzetes tájékoztatáson alapuló jóváhagyási eljárásnak megfelelően közölt információkkal összhangban értelmezve;
9. A sztratoszferikus ózonréteg védelméről szóló bécsi egyezményhez csatolt, az ózonréteget lebontó anyagokról szóló montreali jegyzőkönyv A., B., C. és E. mellékletében szereplő szabályozott anyagok jogellenes előállításának, fogyasztásának, importjának és exportjának tilalma, a montreali jegyzőkönyv 4B. cikkével és az adott joghatósági területen alkalmazandó jog engedélyezési rendelkezéseivel összhangban értelmezve;
10. A veszélyes és egyéb hulladékok exportjának tilalma a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló, 1989. március 22-i Bázeli Egyezmény 1. cikkének (1) és (2) bekezdésével, valamint az 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽³⁾ összhangban értelmezve, az alábbiakra irányulón:
 - a) az Egyezmény olyan részes fele, amely megtiltotta az említett veszélyes és egyéb hulladékok behozatalát, a Bázeli Egyezmény 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjával összhangban értelmezve;
 - b) az adott importhoz írásban hozzá nem járuló importőr állam, azokban az esetekben, amikor az importőr állam nem tiltotta meg az érintett veszélyes hulladékok behozatalát, a Bázeli Egyezmény 4. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban értelmezve;
 - c) a Bázeli Egyezményben nem részes fél, a Bázeli Egyezmény 4. cikkének (5) bekezdésével összhangban értelmezve;
 - d) olyan importőr állam, amely nem biztosítja az érintett veszélyes vagy egyéb hulladékoknak az adott állam területén, vagy máshol történő, környezetvédelmi szempontból megbízható kezelését, a Bázeli Egyezmény 4. cikke (8) bekezdésének első mondatával összhangban értelmezve;
11. Veszélyes hulladékoknak a Bázeli Egyezmény VII. mellékletében felsorolt országokból a VII. mellékletben nem szereplő országokba, a Bázeli Egyezmény IV. mellékletében felsorolt műveletek céljára történő exportjának tilalma, a Bázeli Egyezmény 4A. cikkével és az 1013/2006/EK rendelet 34 és 36. cikkével összhangban értelmezve;
12. A Bázeli Egyezményben nem részes, az Egyezményt meg nem erősítő féltől származó veszélyes és egyéb hulladékok importjának tilalma, a Bázeli Egyezmény 4. cikkének (5) bekezdésével összhangban értelmezve;
13. A világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, 1972. november 16-i egyezmény (Világörökség Egyezmény) 2. cikkében meghatározott, természeti örökségnek minősülő körülhatárolt természeti területekre gyakorolt káros hatások elkerülésének vagy minimalizálásának kötelezettsége, a Világörökség Egyezmény 5. cikkének d) pontjával és az adott joghatósági területen alkalmazandó joggal összhangban értelmezve;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/852 rendelete (2017. május 17.) a higanyról és az 1102/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 137., 2017.5.24., 1. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1021 rendelete (2019. június 20.) a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról (HL L 169., 2019.6.25., 45. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1013/2006/EK rendelete (2006. június 14.) a hulladékszállításról (HL L 190., 2006.7.12., 1. o.).

14. A nemzetközi jelentőségű vadvizekről, különösen mint a vízmadarak tartózkodási helyéről szóló, 1971. február 2-i egyezmény (Ramsari Egyezmény) 1. cikkében meghatározott vizes élőhelyekre gyakorolt káros hatások elkerülésének vagy minimalizálásának kötelezettsége, a Ramsari Egyezmény 4. cikkének (1) bekezdésével és az adott joghatósági területen alkalmazandó joggal összhangban értelmezve;
15. A hajókról történő szennyezés megelőzésének kötelezettsége, az 1978. évi jegyzőkönyvvel módosított, a hajókról történő szennyezés megelőzéséről szóló, 1973. november 2-i nemzetközi egyezménnyel (a továbbiakban MARPOL 1973/1978) összhangban értelmezve. Többek között
 - a) az alábbiak tengerbe történő kibocsátásának tilalma:
 - i. a MARPOL 1973/1978 I. mellékletének 1. szabályában meghatározott olaj vagy olajos keverékek, a MARPOL 1973/1978 I. mellékletének 9–11. szabályával összhangban értelmezve;
 - ii. a MARPOL 1973/1978 II. melléklete 1. szabályának 6. pontjában meghatározott mérgező folyékony anyagok, a MARPOL 1973/1978 II. mellékletének 5. és 6. szabályával összhangban értelmezve; és
 - iii. a MARPOL 1973/1978 IV. melléklete 1. szabályának 3. pontjában meghatározott szennyvíz, a MARPOL 1973/1978 IV. mellékletének 8. és 9. szabályával összhangban értelmezve;
 - b) a MARPOL 1973/1978 III. melléklete 1. szabályában meghatározott, csomagolt formában tengeren szállított káros anyagokkal történő jogellenes szennyezés tilalma, a MARPOL 1973/1978 III. mellékletének 1–7. szabályával összhangban értelmezve; továbbá
 - c) a MARPOL 1973/1978 V. melléklete 1. szabályában meghatározott, a hajókról származó szeméttel történő jogellenes szennyezés tilalma, a MARPOL 1973/1978 V. mellékletének 3–6. szabályával összhangban értelmezve;
16. A tengeri környezet lerakással történő jogellenes szennyezése megelőzésének, visszaszorításának és ellenőrzésének kötelezettsége, az Egyesült Nemzetek 1982. december 10-i Tengerjogi Egyezményének 210. cikkével, valamint az adott joghatósági területen alkalmazandó jogszabályokkal összhangban értelmezve.